

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Császári exekuczió.

Írta: Mezei Ernő.

Nem időzünk azoknál az érdekesbennél érdekesebb képeknél, azoknál a jelentősebbnél jelentősebb mozzanatoknál, amelyek az általános szavazatból kikerült első osztrák parlament mai megnyitását nevezetes történelmi eseményképp, a korszak rendkívüli nyilvánulásával tüntetik föl. Továsietünk a megnyitó trónbeszédnek ama jellemzetes állami, nemzeti és szociálpolitikai tételei mellett, amelyekben az osztrák alkotmányosság hatalmas evolúciója tükröződik. Egész figyelmünket lefoglalja egy különös és váratlan jelenség a trónbeszéd elmondásában és az uralkodó személyes szerepében.

Azt látjuk tágra meredt szemünkkel, hogy ennek az új, jobban mondva újdonszerű Reichsrathnak megnyitását nemcsak az osztrák császár cselekedte meg, hanem a magyar király is nagyon közvetlen módon asszisztált benne. Vagy hogy is fejezzük ki magunkat, mert teljességgel nem azt akarjuk jelezni, hogy Szt. István dicsőséges koronája hódító hatalmáék árnyékába vonta az osztrák népeket is. Tetszik tudni, a magyar király csak az osztrák császárra bekebelezve jelent meg a Reichsrath színe előtt, körülbelül olyképp, ahogy a régi császári czimer kétfejű sassa gyomrában hordozta a magyar koronát. Talán a leghelyesebb jellemzés az, hogy a korszakos meg-

nyitás fényesebbé tételére a magyar királynak is föl kellett vonulnia a császári trón lépcsőjéhez és fejet hajtva bemutatnia vazallusi hódolatát. Ha pedig valaki fizikai bizonyossággal meg tudná állapítani, hogy a Ferencz József uralkodói voltában egyesített két közjogi személy közül a magyar király semmiesetre sem lehetett ott, ez annál végzetesebb fordulatot jelentene. Akkor ismét ott volnánk, hogy az osztrák császár újra ünnepélyesen kihirdeti és az új osztrák néphatalom egyik alapjává teszi a fölöttünk való osztrák gyámságot.

„De nobis sine nobis!”

Ismét emlékeztetünkbe zug és harsog az osztrák trónbeszéd nagy mondataiból ez a régi jelszó, amelyet sok magyar országgyűlés oly keservesen emlegetett. Milyen ébren, fűgén, suhanva tudnak ilyen császári trónbeszéd ünnepélyes lepleben kísértgetni azok a dolgok és eszmék, amelyeket már rég eltemetetteknek hittünk.

De sohse beszéljünk kísértetekről! Hisz ezek a császári nyilatkozatok egészen leplezetlenek, olyannyira, hogy immár vaskos realitásukban kell meglátunk azokat a végzetes dolgokat, amelyeket, ha sejtettünk is, magunk előtt minden módon elfátyolozni törekedtünk. Sőt olyan foszforeszkáló Röntgen-sugarak szikráznak a trónbeszédéből éppen ama pontokon, hol a mi ügyeinket érinti, hogy meztelenül, a csontokig is pőrén láthatjuk ezt az egész paktumos helyze-

tet koalíciós kormányával, függetlenségi többségével, határidőstül és minden fegyverszünetestül.

Minden teketória nélkül, azaz minden tekintet nélkül akár törvényes jogainkra, akár hirdetett kikötéseinkre, jelölte meg a korona viselője az osztrák reichsrath-beli urak előtt, akik pedig nem is titkos tanácsosokul, hanem mint a nyilvános néphatalom képviselői sorakoztak körülötte: mi az ő álláspontja egyfelől a gazdasági kiegyezés, másfelől a katonai létszámemelés kérdésében? És titkos tanácsosi fülek nélkül is megérthették ezt immár a magyar parlament összes írástudói is.

A gazdasági kiegyezésre nézve a császári felség ez idő szerint azt várja, hogy a multból átvett formákhoz alkalmazkodva, mihamar létre fog jönni. A későbbi jövőre nézve meg egyszerűen határozottan kijelenti, hogy a gazdasági viszonyok a két állam között sohasem szabad annyira meglazulnia, hogy káros módon befolyásolja a sok század munkájával összekovácsolt pragmatikai közösséget. Mi ez? Semmi egyéb, mint a chlopyi „Soha” átvive a gazdasági önállóság követelésére is. Akik oly könnyen lelkesedtek azért, hogy Ausztria szíves segítségével már most előre „biztosítsuk” gazdasági viszonyaink önálló rendjét az 1917 utáni időre, az ilyen elég autentikus forrásból származó magyarázat után talán csak tisztában lesznek afelől, mily sorsot szánnának ebben az előrelátó

Solti Péter becsülete.

Írta: Simon Vilmos.

(Utánnemés tized.)

Solti Péter főhadnagynak sok ellensége volt zászlóaljunknál. A magába zárkózott komor ember, kinek férfias szép arcán soha sem látták még a mosolyognak futó árnyékát sem, igen népszerűtlen volt tisztársai között. Bajtársak, más ezredektől, azt állították ugyan, hogy Solti valamikor vidám legény volt, a legvidámabb talán az egész armádiában, de mi, amióta a tábori vadászokhoz került, mindig csak ilyennek ismertük. Társas összejöveteleinkben sosem vett részt és beszélni is csak akkor beszélt, ha éppen elkerülhetetlen volt.

Ez okozta, hogy Solti Péternek annyi ellensége volt. Sőt a fiatalabb óriások, a katonai gőgnek eme tipikus alakjai, kiknek fényes egyenruhájuk alatt oly sivár lélek honol, valóságos hadjáratot indítottak ellene, természetesen csak titokban, a kulisszák mögött, mert Solti Péter kardjának félelmes hire volt. Legádázabb ellenségei azonban zászlóaljunk tudósai voltak, mert nálunk ilyenek is akadtak. A képzelt hadjáratoknak e nagy hadvezérei, kik mint mondani szokás, a marsalbotot már tarsolyukban hordták, azért gyűlöltek őt oly nagyon, mert tudományukat egyszer-másszor halomra döntötte a hadijátékok térképes harcában.

Pedig Solti Péternek márvány hideg arca csak külső burkolat volt, mely féltve igyekezett eltakarni valamely nagy esemény nyomait.

Ennek a nézetnek én voltam az egyedüli hirdetője, ki Soltiban meglátta a szenvedő embert.

Mint zászlóaljunk legfiatalabb hadnagya, az ő századjához voltam beosztva. Solti Péter már századparancsnok volt, egyike azon keveseknek, kik embereik sorsát a szívéből hordják. A tavaszi gyakorlatoknál, erőltetett menetek után, ha a század lepihent, első gondja mindig embereinek nyugalma volt s csak aztán tért ő is pihenni valamely hűs árnyékban. És ilyenkor, mikor mindenki saját gondolataival volt elfoglalva, gyakran láttam, amint arcán lassan-lassan elsimulnak a kemény vonások. Szemének éles tekintete hágyadt, fáradt lett ilyenkor és a nap-sütötte arczon különös bágyadság vonult végig, mely egy egész világ fájdalmát rejtette magában. Csakhogy ez a letárgikus állapot igen rövid ideig tartott, aztán ismét hideg mogorva ember lett Solti Péter. Ösztöne azonban mégis megsughatta, hogy bennem jó emberre talált, mert voltak néha pillanatok, mikor ledobta magáról a komorság álarczát és beszédes lett, már amennyire az ő zárkózott természete megengedte.

Ilyen alkalommal egyszer nem bírtam ellentánni egy különös csábnak, mely arra ösztökölt, hogy megkérdezzem szomorúságának okát.

A nagy gyakorlatok idején történt, mikor századunkkal éppen az éjjeli szállásnak kijelölt helység felé meneteltünk. Késő délután volt s a nap már közvetlen a magaslatok fölött állt. Az egész tájon kísérteties csend honolt, melynek egyhangúságát csak a század fáradt léptei zavarták meg. A távoli láthatáron kibontakozni

kezdték már a falu körvonalai, sőt néha-néha tisztán halloztuk a faluvégről a kutyaugatást is. A legényekben ez új életet ébresztett, mert nagyon fáradtak voltak, hiszen a dal is már elhalt ajkukon.

Solti közvetlen mellettem lovagolt s lováról kissé felém hajolva, így szólt:

— Na pajtás, ma végre tisztességes szálláshoz jutunk. Valami kastély-féle van a falu mellett, melynek szívesen látott vendégei vagyunk.

Aztán tovább beszéltem közömbös dolgokról. Ekkor történt, hogy megszállt a kísértés ördöge. Solti ugyanis ismét abban az állapotban volt, mikor arcán mogorvaság helyett a szomorúság ült.

— Főhadnagy uram! — szóltam hozzá minden átmenet nélkül — téged csak a szerelem ronthatott így meg, mert . . . Itt megakadt a szavam. Így még sohasem láttam Solti főhadnagyt. Arcza szinte fekete lett a haragtól, homlokán ujjnyira dagadtak fel az erek és szemében a vihar kitörését láttam. Egy ideig mereven nézett reám ezzel a szörnyű arczával, aztán dühösen megsarkantyuzta lovát, s a század élére lovagolt.

Nemsokára azután bevonultunk a faluba, Solti haragja azonban még mindig nem mult el. Szótlanul kerestük fel szállásunkat a falu melletti kastélyban s csak később váltottunk néhány szót, amikor már a kastély fogadó termében voltunk.

A ház urója nem sokáig váratott magára. Mikor belépett rögtön konstatáltam, hogy ennél szebb asszonyt keveset láttam az életben. Amint

rendezésben a mi gazdasági önállóságunknak. De hogy esik ez a felséges kijelentés annak a függetlenségi többségnek, mely nemcsak, hogy a gazdasági önállóság 67-es jogát akarja tényleg érvényesíteni, hanem még azt a féltett pragmatikai közosséget is, a 67-es törvényekben gyökerező kapcsolatot magát, a kétségtelen nemzeti akarat jogán kívánna tiszta perszonalunióvá fejleszteni, sőt ezt, éppen ezt vallja létjoga, hivatása eltörölhetlen elvi alapjának? Miképp barátkoznak meg ezzel a császári 67-es programmal a 67-es pártok is, amelyek mindenkor sarkalatos elvökül hirdették azt, akármilyen volt is véleményük az aktuális gazdasági kérdésekről, hogy a gazdasági közösség és a politikai közösségek között semmiféle jogi avagy tárgyi összetartozást keresni nem szabad? Most legalább végleg leszámolhatunk azzal az örökös áttatással, mintha a vámközösség bilincseit valamely jogos gazdasági érdek szempontjából, nem pedig a hagyományos udvari politikának kényszeréből vernék a mi gazdasági fejlődésünkre.

Ezután már csak mellékes dolog, hogy még ridegebben és kurtábban szegzele a császári trónbeszéd a védszervezet követelését. Amikor az osztrák urakat figyelmezteti, hogy a védelmi eszközök kifejtésének nem szabad tovább késlekednie, a koalíciós magyarok megértetik belőle a paktumos határidő lejártát. Talán nemzeti engedményekről álmodnának-e most is? A császár nem tud egyébről, csak hogy a katonai létszámot a „mulhatlan követelményeknek megfelelő nivóra emelni kell!” Következik tehát az exekuczió a magyar koalíció ellen! A császár nyilván az osztrák Reichsrath lelkes közreműködésére is számít ebben az exekutori megbízatásban. Ennek a nagyszerű, keresztényszocialistákkal és szocialdemokratákkal elegyes és nem-

elénk közeledett, végtelen bájos arcán barátságos mosoly ült. Ennek ellenére én azt véltem látni, hogy finom vonású arcon a keserűségnek gyenge árnya honol. Már felénk akarta nyujtani kezét, amikor ajkáról hirtelen eltűnt a mosoly és arca halálsápadt lett.

Megütözve néztem a főhadnagyrá, ki valamivel távolabb tőlem mozdulatlanul állt. Ugy látszott, mintha ebből az emberből kirepült volna az élet.

Néhány pillanatnyi kínos csend után mégis Solti volt az, ki visszanyerte önuralmát.

— Bocsnát asszonyom — mondta, — hátán ittlétünkkel megzavarjuk a kastély nyugalomát. Tulajdonítsa ezt annak, hogy mi katonák vagyunk, kik gyakran oly körülmények közé kerülünk, melyek nekünk is, másoknak is kínos helyzetet teremtenek.

E gunyos nyomatékkal elmondott szavak után Solti ismét meghajította magát. Amint távozóban voltunk, tekintetem még egyszer a ház urnőjére esett. Ott állt, remegő kezével egy szék támlájába kapaszkodva, vértelen ajkakkal, elborult arczzal.

Sokáig töprengtem aztán a történeteken. Fejemben egyik gondolat kergette a másikat, míg végre úgy éreztem, hogy agyam megtárgadta a szolgálatot.

Künt a kastély parkjában aztán ismét rendbe szedtem gondolataimat.

Már sötét est volt s a kastély körül jól eső csend honolt, melyet itt mi sem zavart meg. Később a hold is kisütött és halvány fénye kísértetiesen világította be a százados fák koronáit. Amint magamban bolyongtam a georgina bokroktól szegélyezett kavicsos úton, egy fordulónál halk beszélgetést hallottam:

zetiségi szenvedélyek által fűszerezett népparlamentnek kezelhetőségét, fegyelemre és rendszeres munkára való képesítségét az osztrák kormány ugyanis csak abban láthatja, hogy a magyarelleenség benne a legáltalánosabb és mindenekfelett uralkodó érzés. Még talán valóságos szerencséjének tekinti a véderő és a gazdasági egyezés körül kifejtett ellentéteket és ha rajta állhatna, alighanem szívesen csiholná ki az ellentét szikráját a legközbözebb kérdésekben is. Lueger hívei a trónbeszédből bizonyára kihallották már azt a rejtettebb zöngét is, amely nehéz agysejtjeikben az „Einmarschieren“ bódító képzetét szabadítja fel.

Vajjon a koalíciós kormány és a függetlenségi többség nem látják-e az utolsó határidőt elérkezettnek arra, hogy átmeneti programjukat sürgősen lebonyolítsák. Nem gondolják-e azt nagy titokban az új titkos tanácsosok is.

Budapest, június 19.

A képviselőház holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják a vasutas-javaslatok tárgyalását.

A főrendiház ülése. A főrendiház e hónap huszonkettedikén délelőtt tíz órakor ülést tart, amelyen más kisebb jelentőségű javaslatokon kívül a cseléttörvényjavaslatot is tárgyalja.

A főrendiház egyesült pénzügyi és közgazdasági bizottsága ma délelőtt Harkányi Frigyes báró elnöklésével ülést tartott, amelyben a munkás-házakról és a török vámokról szóló törvényjavaslatokat elintézték.

A képviselőház bizottságaiból. Az igazságügyi bizottság június 24-én délután 5 órakor a képviselőház IV. számú termében ülést tart. Az ülés tárgya: Az országgyűlési képviselőválasztások felletti bíráskodásról szóló 1899. XV. t.-cz. módosításáról és hatályának meghosszabbításáról. Az ország erdélyi részeiben, továbbá a volt Kraszna, Közép-Szolnok, Zaránd vármegyék és a volt Kővárvidék területén a birtokrendezésről, arányosításról és tagosításról szóló 1871. évi LV., 1880. évi XLV. és 1892. évi XXIV. törvények módosításáról

— Magának nem szabad többé engem elhagyni — könyörgött egy lágy női hang. Rut fondorlattal elszakítottak magától és szerencsétlenné tettek mindörökké. De én nem akarok szerencsétlen lenni. Érti, nem akarok.

Az utóbbi mondatnak rendkívül erőlyes volt a hangja, mely azonban nyomban utána ismét könyörgővé vált.

— Ugy-e nem fog elhagyni, hiszen magának mindig nemes szíve volt, mely kívánságaimat mindenkor teljesítette.

— Lehet, hogy valamikor úgy volt, csak hogy azóta másképp lett sok minden, válaszolta egy tompa férfi hang, melyre alig lehetett ráismerni Solti főhadnagy hangjára.

— De én azt akarom, hogy ismét minden a régi legyen — könyörgött tovább az asszony. Megesaltak, visszaéltek tapasztalatlanságommal s oly férfihoz kényszerítettek, kit sohasem szerettem és nem is fogok szeretni.

— Ezt akkor kellett volna megfontolnia, amielőtt engem egy szavával elűzött magától.

— Hiszen akkor még gyermek voltam és nagyon bántott, hogy atyámnak szavát adta, hogy sohasem fog hozzám közeledni, ha másnak leszek a felesége.

— Lehet, hogy ezzel vétkeztem, de én úgy biztam fogadalmában, hogy apjának ravasz csapdájába a leggyanútlanabban mentem bele.

— Akkor most minket mi sem tarthat vissza, hogy ugyanilyen fegyverekkel harcoljunk. Én még holnap elhagynom ezt a házat, mely valójában sohasem volt otthonom. És maga velem tart Péter. Ugye nem fog egyedül hagyni?

— Becsület szavam köt, hogy nem fogok magához közeledni. És Solti Péter még mindig megtartotta szavát.

— De ha én kérem, ha én könyörgök magának?

és kiegészítéséről az igazságügyminiszter törvényjavaslatát.

A kérvényi bizottság június 25-én, d. u. 4 órakor a képviselőház delegációs termében ülést tart.

A II-ik bíráló bizottságnak június 20-án d. e. 11 órára kitűzött ülése közbejött akadály miatt június 25-én d. e. 11 órakor fog megtartatni. Az ülés tárgya Ivánka Milán képviselő választása elleni panasz.

Mi lesz az indítványokkal? Az országos függetlenségi és negyvennyolcas párt holnap délután tartja meg azt az értekezletét, amelyen az ismeretes indítványok dolgát tárgyalja. Az indítványok ügyében ma több függetlenségi képviselő felkereste dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt. Ebben a küldöttségben résztvett: Holló Lajos, dr. Nagy Emil, Baross János, Szentiványi Árpád, Gaál Gaszton és Okolicsányi László. A nevezett képviselők bejelentették, hogy a függetlenségi párt holnapi értekezletén foglalkozik az először bejegyzett öt indítvánnyal. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök kijelentette, hogy a holnapi értekezleten résztvesz és kifejti a kormány álláspontját a javaslatokhoz. Holnap mindenekelőtt maga a párt foglal állást az első öt indítvány tárgyalásában és megállapítja, hogy tartalmuk nem ellenkezik a párt intenczióival, majd Wekerle Sándor miniszterelnök körvonalazza a kormány álláspontját, olyanformán, hogy a kabinet nem zárkózik el a javaslatokban foglalt eszmék egy részének a realizálása elől, de csak a lehetőség határáig.

Végül pedig a függetlenségi párt határozatilag kimondja, hogy az indítványokban foglalt célokat és intencziókat helyesli és a kormány iránt érzett bizalomból folyólag várja az indítványokban foglalt célok megvalósítását tartalmazó javaslatok mielőbbi előterjesztését.

A kiegyezési tárgyalások. A kiegyezési tárgyalások okát e hónap huszonhatodikán délelőtt folytatják Bécsben és ebből a célból dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, Szerényi József, Mezőssy Béla és Popovics Sándor államtitkárok, valamint a szakreferensek a jövő héten keddjén este Bécsbe utaznak. A tárgyalásokat ezuttal is három napra tervezik és a két kormány igyekezte az, hogy a megegyezést, amennyiben csak lehetséges, véglegesítse.

— Soha! hangzott a szilárd válasz.

És ekkor láttam, aránt a hold sugarak áttörték a sűrű lombokat, hogy az asszony átkarolta a főhadnagyot és halk suttogó hangon tovább könyörgött.

A nehéz lélegzés, mely szinte hörgésként hangzott felém, bizonyította, hogy Solti Péter mily nehéz harcot vív magával.

S az asszony tovább kérlelte ölelve, zokogva.

— Megtagadod ezt nekem Péter — szólt ismét az asszony szava. És Solti Péter megtört hangon felelte.

— Nem! Soha! Veled megyek.

Aztán suttogva beszéltek tovább.

Mikor elváltak, hallottam még az asszony szavait.

— Én reggel utazom, te este követsz.

Másnap korán reggel kocsi dübörgés ijeszített fel álmomból. Amint kinéztem az ablakon, láttam az ut fordulójánál egy kocsit elűnni, benne uti köpenyegben egy női alakot.

Később felhangzott a trombitának gyülekezésre hívó szava és én századomhoz siettem. Már elérkezett az indulás ideje, de Solti Péter még mindig késelt. Rosszat sejtve, felsiettem lakására. Az ajtó zárva volt, kopogtatásomra nem kaptam választ. Embereimmel feltörttem az ajtót s a kép, mely elém tárult, borzalmas volt. Solti Péter átlőtt mellet feküdt a padlón. Még élt, mikor hozzá rohantam. Üveges szemét felém fordította, s nagy erőmefeszítéssel felemelte fejét.

— A becsületem — hörögte, aztán a feje ismét lehanyatlott.

Élesztgetni próbáltam, de a merev testben már nem volt élet. Solti Péter halott volt.

A horvát veszedelem.

A képviselőházi kavardás.

Baj az, hogyha az elnök tulságosan temperamentumos. A jó elnök egy pillanat alatt átgondolja az összes eshetőségeket s szigorúan megfékezi az indulatját. A tulságosan temperamentumos elnök ellenben elgaloppirozza magát s utóbb kénytelen megbánni azt, amit előbb cselekedett.

Kétség nem fér hozzá, hogy Rakovszky, amikor az első elnökkel polemizáló horvától megvonta a szót, helyesen, jogosan, a házszabályoknak megfelelően cselekedett. Jog és igazság szerint járt el akkor is, amikor az első példát követő többi tizennégy nagyhangú horvát urat is leültette. Ezek a horvátok azért vonultak föl így tizenötön, hogy az elnöki tekintély ellen lázadjanak s az elnöknek az adott helyzet szerint kötelessége volt, hogy a hely méltóságát megőrizze. De Rakovszky tulságos sok temperamentummal intézte a dolgát s ebből született meg a nagy kavardás. A nagy jelenet után következett szünet alatt úgy zsongott a folyosó, mint a fölzgatott hangyaboly. A magyar képviselők örvendeztek a horvátok közt rendezett hekatombának s amerre ment, mindentűt megéljenztek Rakovszkyt. A horvátok ellenben egy csoportban tódulva ki az üléssteremből, keményen vitatkoztak s a szólásszabadság megsértése miatt panaszkodtak.

A háborgás közben érkezett a csoporthoz Rakovszky István, aki hangos német szóval világoztotta fel a horvátokat eljárásuk helytelenségéről. A horvátok még hangosabban feleltek:

— Így nem lehet elnökölni!

— Dehogyan nem! Ma én elnökölök s mindenkit kétszer figyelmeztetek, ha a tárgytól eltér, azután pedig mindenkit a mentelmi bizottsághoz utasítok. Én kénytelen vagyok a legszigorubban eljárni.

— Nem vagyunk iskolában, mondotta Tuskan Gergely,

— Ti nem úgy viselkedtek, mint az iskolában, hanem mintha kisdudóvóba járnátok!

— Ilyen szigorúan nem lehet eljárni!

— Én már hetek óta hallgatom a ti ötórás horvát beszédeiteket, pedig az ördög sem érti. Az egész horvát beszéd egy fikció!

— Jogunk van horvátul beszélni, az nem fikció!

— Egyébként, fejezte be Rakovszky, hasztalan minden beszéd, ma én elnökölök és szigorúan hajtom végre a házszabályokat, akár tetszik nektek, akár nem.

A horvátok még sokáig tárgyalták a dolgot s egyre azt magyarázták, hogy ők a nyelvkérdésben nem engedhetnek, mert különben kiverik őket Horvátországból. Innen tehát el nem mozdulnak addig, amíg vagy tisztázzák a dolgot, vagy pedig elfogadható egyezséget nem kötnek.

Nem kell magyar meghívó!

A mai délelőtt egyik érdekes incidense Potocsnyák horvát képviselője volt, aki ellen Rakovszky alelnök — mivel többször ellenszolgált az elnökségnek — a mentelmi bizottság eljárását hozta javaslatba. A házszabályok 222. és 255. §§-ai értelmében a mentelmi bizottság 24 óra alatt köteles eljárásáról jelentést tenni a Háznak a javaslatra az ily esetben a Ház ünnepélyes megkövetését, vagy a jegyzőkönyvi megrovásnak a hivatalos lapban s a képviselő kerületében plakátokon való közzétételét proponálhatja s Háznak, sőt ismétlődés esetén határozott időtartamra való kizárását is indítványozhat.

A mentelmi bizottság azonnal össze is ült s elhatározta, hogy érdemleges ülését délután 5 órakor tartja.

A Potocsnyák nevére szóló meghívót Kóbor terembiztosnak adták azzal, hogy azt a horvát képviselőnek kézbesítse.

A terembiztos, minthogy horvátul nem tud, előbb magyar, majd német nyelven szólította fel Potocsnyákot arra, hogy a meghívót átvegye.

— Nem tudok magyarul! — válaszolta Potocsnyák. Nem is veszem át a meghívót.

Csupán abban az esetben fogadom el, ha leírják horvát nyelven.

Kóbor Dezső terembiztos felvilágosította: — A képviselőház ügykezelésének nyelve a magyar. Ha ezt a meghívót a képviselő ur nem veszi át, kénytelen lesz az ügyet az elnökség tudomására hozni.

Potocsnyák nem tágitott.

Erre Kóbor Dezső terembiztos bejelentette az ügyet Náway Lajosnak, a Ház egyik al-elnökének.

Náway Lajos erre személyesen odament Potocsnyákhoz; az ő jelenlétében Kóbor Dezső újra felszólította arra, hogy a magyarnyelvű meghívót vegye át.

A csökönyös horvát vele szemben is megtagadta ezt.

Erre Náway Lajos a Ház több tagjának jelenlétében az esetet feljegyeztette a kézbesítési ivre:

Potocsnyák Ferencz két tanu jelenlétében a magyar nyelven szövegezett meghívó átvételét megtagadta.

Ezt a kézbesítési ivet azután a jelenlevők aláírásukkal hitelesítették.

Ezek voltak: Semsey László, Szinnyei-Merse Félix, Zboray Miklós, Rakovszky Béla és Lakatos Sándor hírlapíró.

Náway Lajos kijelentette, hogy az ügyet a Ház nyílt ülésén is be fogja jelenteni.

Később Potocsnyákot kapacitálták a horvátok, amire kijelentette, hogy bár a meghívót nem vette át, mégis megjelenik a bizottság előtt.

Harminez napi kitérés.

A délelőtti események után minden oldalról nagy érdeklődéssel néztek a délutáni mentelmi bizottság ülésére, mely hivatva volt arra, hogy a Potocsnyák-ügyben döntést hozzon.

A bizottság ma délután 5 órakor Gál Sándor elnöklésével sorra került Potocsnyák Ferencz képviselő ismeretes ügye. Az ügy előadója Balogh Ernő volt. A bizottság hosszu vita után, amelyben résztvettek Szatmári Mór, Hentaller Lajos, Kállossy József, Hédervári Lehel, Hódy Gyula, Zboray Miklós, Gál Sándor, Váraay Károly, elfogadta az előadó indítványát, mely szerint Potocsnyák kizárását 30 napra fogja a képviselőháznak javasolni. A jelentést az előadó holnap teszi meg a Háznak.

Értesülések szerint az összes jelen voltak a harminez napi kizárás mellett foglaltak állást, csak Hédervári Lehel javasolta azt, hogy elégedjenek meg azzal, hogy a Háznak rosszalást javasoljanak.

A kavardások hatása.

Konstatálni lehet, hogy a délelőtti események egy gyorsan támadt nyári zivatar jellegével bírtak s a politikai közvéleményre mélyebb hatást nem tettek.

A horvátok elég higgadtan fogják föl a helyzetet. Általában konstatálható, hogy a horvát képviselők valamennyien, egy keftőnek kivételével, helytelenül Potocsnyákot az eljárását, hogy a neki kézbesített idézést elfogadni vonakodott. Potocsnyák maga eljárásának indokálta azt hozza fel, hogy ő beszéde elején engedélyt kért az elnöktől és a Háztól, hogy politikai szempontokból világíthassa meg a javaslatot és mikor az elnök rászólt, hogy folytassa, ő abban a meggyőződésben volt, hogy a Ház ezt az engedelmét megadja. A kézbesített idézés átvételét Potocsnyák azért tagadta meg, mert szerinte akkor, amikor a horvát képviselők is jelen vannak, az országgyűlés közös magyar és horvát és nem tisztán magyar országgyűlés. A horvát nyelvnek ilyenkor ugyanolyan joga van, mint a magyarnak, mert itt két egyenrangú államnyelvről van szó. Miután azon követelésének, hogy horvát nyelvű idézés kézbesítették, eleget nem tettek, a magyar szövegűt át sem vette. Bármit határozzon is a mentelmi bizottság, ő a Házat megkövetni nem fogja.

Potocsnyák különben az esti gyorsvonattal Zágrábba utazott.

Az est folyamán a horvátok a Continentál-sziflodában összegyűltek, hogy ott a helyzetet megbeszéljék. Hat órára együtt volt a horvát-szerb koalíció javarésze.

Formális értekezletet nem tartottak és így kommunikét sem adtak ki. Tuinyomó részben

a Potocsnyák ügygyel foglalkoztak. Potocsnyák eljárását egyáltalában az elítélték és ellene kirott fegyelmi büntetést mint megérdemlettét izgalom nélkül fogadták. Annál nagyobb kavardást idéztek fel azok a súlyosan sértő kifejezések, melyeket Ugron Gábor a horvátokkal szemben heves közbeszólásainál használt és amelyért az elnök Ugront elmulasztotta rendre utasítani. Többen azt indítványozták, hogy személyes felszólalás keretében Ugron nyilatkozattételre szoríttassék, a mérsékeltbbek azonban higgadságra intették a képviselőket, nehogy a politikai harc személyekedésekre fadjuljon, míg végül abban állapodtak meg, hogy holnap a naplóból, illetőleg a gyorsírói feljegyzésekből meggyőződést fognak szerezni Ugron közbeszólásairól és ha azok tényleg sértőek a horvátokra nézve, Drohobeczky Gyula püspök az ülés előtt kérdést fog intézni az elnökhöz, szándékozik-e a horvát képviselőknél elégtételt szerezni az által, hogy Ugron Gábort utólag rendre utasítja. Ezek után Drohobeczky püspök előterjesztette a mai tanácskozások alkalmával szerzett tapasztalatait és hangsúlyozta a kormányt az az intencióját, hogy az elvi álláspont sérelme nélkül szívesen hozzájárulna a megegyezéshez, a jelzeteknél azonban tovább menni semmi körülmények közt sem hajlandó. Egyes képviselők kifejtették, hogy a horvátok sem térhetnek el a 68-iki törvénytől, mindazonáltal a horvát képviselők szíjjel oszloztak azzal a benyomással, hogy talán mégis lehetne egy módus vivendit találni, hogy a vizsály elintéztessék. Drohobeczky holnap ebben az irányban folytatni fogja a kísérletet.

Egy horvát képviselő elvaráta hangulatról így informált bennünket:

— A mai tanácskozás főcélja az volt, hogy Drohobeczky püspök a tárgyalások eddigi eredményéről informáljon bennünket. A Potocsnyák-ügy és a mai tömeges szó elvonás csak mellékesen került szóba. Az általános vélemény az, hogy itt hihetőleg egy kivételes esettel állunk szemben, amelyik semmiféle különleges lépést a mi részünkről nem igényel. Holnap meglátjuk, hogy rendszerré kívánja-e tenni az elnök a ma kipróbált rendszert? Ha igen, elég időnk lesz azután, hogy a megfelelő intézkedéseket megtegyük.

A békelátárgyalások.

A mai nap harcizias eseményei a dolog természete szerint elhalványították azt a reménységet, hogy tisztességes béke fejezze be a hju szöpcsekölést. Holló Lajosnak, a magyar békegalambnak lapja az első impressziók nyomán már is arról számol be, hogy „az egyezkedési kísérlet meghiusultnak tekinthető“ s nincs remény arra, hogy a horvátok obstruáló kedvével szemben kompromisszumot lehessen létrehozni.

Sőt harcizias hírek is vannak, amelyek a ma délután tartott miniszteri tanáchoz fűződnek. A minisztertanács ma délután négy órakor volt a miniszterelnöki palotában s azon résztvettek az összes miniszterek Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter kivételével. A tanácskozás esti hét óráig tartott. Tanácskozás után dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ebéden látta vendégül minisztertertsait.

Pozitív hírek természetesen erről a miniszteri tanácsról nem nyerhetők. A forgalomban levő kombinációk közül kettőt említünk meg. Az egyik szerint a minisztertanács azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy ne napolja-e el egy rövid időre a házat, hogy ez alatt a napi izgalmtól eltávolodva tegyenek kísérletet a béke létrehozatalára. E tervet — állítólag a horvátok kezdeményezésére már délelőtt emlegettek a Háznak — de az erős ellenzéssel találkozott, mert sokan úgy vélték, hogy így bebizonyosodnék az, hogy a horvátok mégis akadályokat tudtak gördíteni a magyar parlament munkássága elé s ez csorbát ejtene a Ház méltóságán, aminek nem szabad megtörténnie.

Másik, jobb hiteli információ szerint a mai minisztertanács csak az egyezkedési kísérletek teljes sikertelenségét konstatálta s ennek megfelelően határozott a további lépések felett. Kiszivárgott hírek szerint a horvát országgyűlés felosztása küszöbön áll s hogy a kormány még más eszközök igénybevételét is látta vetette.

Ez ismét megerősítette azt az információt, amit mi már napok előtt megtörtünk,

Ezekkel a kombinációkkal szemben a mai minisztertanácsról félhivatalosan a következő jelentést bocsátották ki:

A miniszterelnöki palotában ma délután négy órakor minisztertanácsot tartottak, amelyen *Jekelfalussy* honvédelmi miniszter kivételével a kormány valamennyi tagja résztvett. A mai minisztertanács, amely a késő esti órákba nyult, elintézte azokat a folyó ügyeket, amelyek annak következtében halmozódtak fel, hogy a múlt héten minisztertanács nem tartatott. Ezekon kívül a minisztertanács szóba kerültek a koronázási jubileum alkalmából terbe vett további kitüntetések, ugyancsak az igazságügy-miniszter által beterjesztendő törvényjavaslatok. A minisztertanács foglalkozott azután a képviselőházban beadott indítványokkal és megállapította a kormánynak ezekkel szemben elfoglalandó álláspontját. A minisztertanács a horvát kérdés nem szerepelt. Erre nem volt szükség, mert mihelyt a horvát kérdés, mint ilyen felmerült, a kormány azonnal tisztában volt követendő magatartásával és a teendő lépésekkel.

A magunk részéről azonban valószínűtlennek tartjuk, hogy a kormány akkor, amikor minisztertanácsra gyűl össze, a horvát válságot, akkor, amikor az éppen a legválságosabbra fordult, kivehetné a megtárgyalt aktuális kérdések sorából.

A béketárgyalások különben a mai zajos intermezzo közben sem szüneteltek.

Szterényi József államtitkár a délelőtti folyamán hosszabb ideig tanácskozott *Drohobeczky* Gyula körösi püspökkel és *Magdics* Péterrel, a horvátok egyik vezérével. E tanácskozásról csak annyi szivárgott ki, hogy az államtitkár a békes megoldás érdekében újabb javaslatot tett s hogy *Magdics* arra kérte az államtitkárt, eszközölje ki, hogy a Ház üléseit néhány napra elnapolják, mert béketárgyalást ilyen izgalmas ülések alatt folytatni nem lehet.

Az ülés végén a horvátok is átadták *Szterényi* József államtitkárnak egy javaslatot, amelynek elfogadásával hajlandók volnának a békét megkötni. A kormány erről a módosításról még nem nyilatkozott.

A béketárgyalások tehát tovább folynak, bárha kishitűség és reménytelenség kíséri minden oldalról.

Horvát részről — privát beszélgetésben — nem nagyon biznak a sikerben, bárha fölhatalmazták *Drohobeczkyt* arra, hogy tovább tárgyaljon. De egyúttal figyelmeztették annak a szem előtt tartására is, hogy az ő tárgyalásai a horvát-szerb koalícióra semmiféle kötelezettséggel nem járhatnak. *Drohobeczky* holnap reggel újra érintkezésbe lép a kormánnyal, de elváratai azt hangoztatják, hogy semmi kilátása sincs arra, hogy — békéhez jusson, mert az eddigi tárgyalások tisztázták azt, hogy a legszűkebb álláspont, ameddig egyfelől a magyar kormány, másfelől a horvátok közeledni hajlandók, még mindig messze esik attól, hogy áthidalható legyen.

Hivatalosan — ugyancsak horvát részről — már kedvezőbben beszélnek a béke kilátásairól. Egy kommunikékjuk ezt mondja:

A horvát konfliktus kiegyenlítésére irányuló törekvéseket a képviselőház ma ülésében lezajlott események lényegesen megnehezítették ugyan, a kibontakozás reménye azonban még nem foszlott szét teljesen, sőt valószínű, hogy a ma folytatott tanácskozások eredménye alapot fog szolgáltatni a megegyezés lehetővé tételére. A képviselőházban lefolyt viharos jelenetek daczára is a *pourparlek* egy percig sem szakadtak meg és bár *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszter kénytelen is volt a horvátok azon követelését, hogy a 68-iki törvény rendelkezései a horvát-szlavon vasutonalakra nézve imperative alkalmaztassanak, mint a magyar állásponttal össze nem egyeztetetöt kercken visszautasítani, mégis a méltányosság érzetétől vezette, hajlandónak nyilatkozott korábbi kijelentéséhez híven a törvényjavaslatba oly rendelkezést felvenni, mely a horvát íjkat a vasúti szolgálatba való belépésénél hasonló kvalifikáció mellett előnyben vagy elsőbbségben részesítene. Ez oly vivmány lenne a hor-

vátok részére, mely egy régi jogos panaszukat teljesen orvosolná.

A délelőtti események azonban oly izgatottságot keltek a horvátoknál, hogy a kereskedelmi miniszter ezen jóindulatu ajánlatáról csak késő este értesülhettek.

A *Hrvatska*, a szerb koalíció lapja budapesti táviratot közöl, amely azt újságolja, hogy kormánykörökből vett értesülés szerint gróf *Zichy* Aladár Budapesten kijelentette, hogy a király a horvátok viselkedésével nagyon elégedetlen. *Wekerle* miniszterelnök állítólag Bécsbe utazik, felhatalmazást kérendő, hogy a horvátokkal szemben szigorubb eszközökhöz nyulhasson.

Az *Obzornak* pedig azt jelenti Budapestről, hogy *Smoldicsot*, a horvát minisztérium titkárát fegyelmi vizsgálat alá vonták és hivatalától felfüggesztették, mert a horvát-szerb koalíciónak sok szivességet tett. Horvát részről megtorlással fenyegetőznek magyar tisztviselők ellen.

Mi lesz holnap?

Holnap a képviselőház ülésén *Justh* Gyula elnököl, aki pihenő turnusa lejártával soros az elnöklésre.

A vasutasok fizetésrendezéséről és szolgálati szabályairól szóló törvényjavaslat tárgyalásánál. *Szterényi* is felszólal és reflektálva az eddig elhangzott beszédekre, részletesen foglalkozni fog a horvát-kérdéssel is.

A horvátok részéről holnap *Illic* és *Penics* fognak felszólalni.

Budapest, június 19.

Koalíciós pártvacsera. A koalíciós pártok ma este tartották meg szokásos heti pártvacserájukat a Royal-szálló nyári éttermében. A vacsorán a pártok tagjai nagy számmal jelentek meg.

A nemzetiségek országrontása. Most már nem tagadják, hogy a nemzetiségek és szocialisták áradoznak egy létesítendő szövetség tárgyában. Sőt az aradi „Tribuna” nyíltan és félre nem érhetően meg is írja ezt a következőképen:

„A nemzetiségi párt és a szocialista párt négy-négy tagjából álló delegáció már több nap óta tanácskozik a két párt között létesítendő szövetség tárgyában. A szövetség célja, véget vetni az oligarchák uralmának és utját egyengetni a nép uralmának Magyarországon.”

Ugyanakkor pedig a nemzet koronázatlan királyai fölöstják maguk között az országot, aminek bizonyosságul a nemzetiségi párt hivatalos lapja, a „Lupta” a következő ukázt adressálja a román választóknak:

A nemzetiségi párt a magyar lapokból arról értesül, hogy a geryeszegi választásnál a román választók egy ügyvéd tanácsára Malonyaira szavaztak. Ha ez a hír megfelel a valóságnak, ugy nagyon sajnáljuk, hogy a román kisebbség ezt anélkül tette, hogy erre nézve a román nemzeti komité, avagy pedig a nemzetiségi klub tanácsát kikérte volna. A román választóknak azokban a kerületekben is, ahol kisebbségben vannak, azokat az elveket kell szem előtt tartaniok, amelyekért a nemzetiségi párt küzd és ezért minden esetben meg kell kérdezni a párt vezetőségét, hogy a választók milyen magatartást tanúsítsanak, vagy melyik jelöltre szavazzanak. Ezt az eljárást követeli a pártfegyelm és a párttaktika. Ennéltozva kérjük a választókerületek vezetőit, hogy vegyék figyelembe a fent elmondottakat, hogy így a kisebbségeket is a nemzeti ügy szolgálatába vonhassuk be.

A polgári törvénykönyv tervezete. A magyar általános polgári törvénykönyv tervezetét előkészítő állandó bizottság folyó 17-én és 18-án délután öt órakor dr. *Imling* Konrad államtitkár elnöklete alatt folytatta tanácskozását az igazságügyminisztériumban. Tárgyalatott az a kérdés, fenntartassék-e a közszeremény intézménye és ha igen, mily elvek szerint szabályoztassék? A bizottság megállapodott abban, hogy a szerzeményi közösség a tervezet értelmében törvényből folyó, de szerződéssel kizárható intézménykép, a társadalmi és gazdasági osztályokra való tekintet nélkül általánosítandó, csupán a házasság megszüntével érvényesíthető kötelmi követelés legyen; kiszámítása az értékelmélet szerint történjék; biztosítása csak a feleknek erre vonatkozó szerződése alapján legyen követelhető; a tuléző házastárs igénybe vehesse a halál utánra való halasztás kedvezményét; az egyik házastárs vétke cselekménye miatt közszeremény illetőségétől törvényből fogva clessék. A

kérdéshez hozzászóltak: *Gottl* Ágoston és *Ádám* András kuriai tanácselnökök, *Thuring* Lajos kuriai bíró, *Sághy* Gyula és *Schwartz* Gusztáv egyetemi tanárok, *Sipőcz* László árvaszéki elnök, *Molecz* Dani, *Schreyer* Jakab, *Baracs* Marzell és *Menyhárh* Gáspár ügyvédek. Elnöklő államtitkár a tanácskozásoknak ezt a ciklusát berekesztvén, az igazságügyi miniszter nevében köszönetet mondott a bizottság tagjainak közreműködésükért és jelezte, hogy a bizottság tanácskozásait őszszel fogja folytatni.

A tisztességtelen verseny ellen.

— Anket a kereskedelemügyi minisztériumban. —

Budapest, június 19.

A tisztességtelen verseny tárgyában egybevitt anket ma délután négy órakor *Szterényi* József államtitkár elnöklete mellett folytatta az általános vitát.

Az 1. §-hoz elsőnek dr. *Wittmann* Mór szólalt fel. Az 1. §. teljes kihagyásával csupán a taxatív felsorolást tartja megfelelőnek. A bírásokodás tekintetében kívánja a laikus emberek bevonását.

Szendrői Mór a győri kamara nevében a legnagyobb súlyt éppen az 1. §. általános meghatározására helyezi. Azt tartja, hogy a kereskedelmi és iparkamara véleményét okvetlenül meg kell hallgatni, még pedig olyképen, hogy a sértettek joga legyen a sérelmet a peres eljárás előtt a kamara elé vinni és attól véleményt kérni. Ezáltal a perek nagy százaléka elmaradna.

Dr. *Messinger* Simon nézete szerint az 1. §-ból a definíciót ki kell hagyni és annak helyébe egy deklaratórius rendelkezést kell tenni.

Dr. *Heil* Fausztin a törvénytervezet definícióját igen szerencsésnek s azért fenntartandónak véli.

Dr. *Kármán* József a kolozsvári kamara nevében a §-ban foglalt közfelfogás kifejezést közelebből meghatározandónak tartja.

Kelemen István a következő szöveg elfogadását ajánlja: Tisztességtelen az a verseny, amelyvel valaki a végből, hogy magának versenytársával szemben vállalati előnyt biztosítson, oly eljárást használ, amely közfelfogás szerint az üzleti tisztességgel meg nem egyeztethető.

Méry István az ipari jogvédő-egyesület nevében hozzájárul a *Messinger* által elfogadottakhoz.

Dr. *Bender* Béla nem tartja megfelelőnek a generális klauzulát. A taxatív felsorolás mellett foglal állást.

Dr. *Sarkadi* a nagyváradi kamara nevében kívánja, hogy a közfelfogás közelebből olyképen határozassék meg, hogy az alatt a kereskedelmi és iparkamarák véleménye által megállapított közfelfogás értessék.

Dr. *Loránt* Izsó. A tisztességtelen verseny kritériumát abban kívánja megállapítani, hogy az az eljárás a jó erkölcsbe ütközzék. A hatáskört értékhatár szerint megosztandónak tartja.

Maga János a temesvári kamara nevében indítványozza, hogy az eljárás gyorsítása céljából a tervezetbe foglalt rendes per helyett vétessék fel az, hogy ezek az igények kereset útján érvényesítendők a törvényszék előtt a legrovidebb eljárással: a jegyzőkönyvi eljárással.

Dr. *Fazekas* Oszkár a törvényjavaslat címével indítványozza: az üzleti tisztesség oltalmáról. Javaslja továbbá, hogy az általános perrendtartás szabálya szerint az abban hagyási és kárterítési esetek a királyi járásbírók hatáskörébe utasítottassanak, azonban értékre való tekintet nélkül kuriai felülvizsgálattal. Kivátnatosnak tartja az abban hagyási tilalom mellett a pénzbírság megállapítását.

Dr. *Gold* Simon: A hatáskört illetőleg, nézete szerint, mindezeket a pereket az egyes járásbírók elé kell utalni a Kuria felülvizsgálati jogának megállapítása mellett. Az illetékesség kérdésében elfogadja *Barna* táblabírónak azt az álláspontját, hogy illetékes csak a sértő személyes bírósága lehet.

Bruszt Dávid, *Kuncz* József, *Plavsic* Miklós és *Mautner* Adolf felszólalásai után *Barna* Ignác táblabíró részletes felvilágosításokat ad a hozzá intézett egyes kérdésekre.

Az értekezlet ezután *Sugár* Ignác indítványára elhatározza, hogy tervezetet nem szakaszoként, hanem fejezetenként tárgyalja. Az első fejezet egyes szakaszaihoz dr. *Krámer* József, dr. *Lóránt* Izsó, dr. *Fazekas* Oszkár, dr. *Lévy* Béla, dr. *Hódos* Béla és *Vágó* József több rendbeli módosítást indítványoztak. Az értekezlet mai ülésében az első fejezetet letárgyalták. *Szterényi* József államtitkár a tárgyalások folytatását holnap délután négy órára halasztotta.

A t. Házból.

I. Leültetett horvátok.

A horvátok még nem békültek meg. Ma újra folytatták ott, ahol tegnap elhagyták — a horvát obstrukciót horvát nyelven a magyar országgyűlés házszabályaival. A karzatok egészen zsufolva voltak. Az első emeleti páholyokat mind elegáns hölgyközönség foglalta el.

— Ezek nem is fognak megbékülni — hallatszolt a felvilágosítás — hisz a hadiállapot idejére elhozatták már a feleségüket is.

(A zágrábi lapok presszionálták őket. Ott erős ügyelmeztetések olvashatók, hogy ügyelni kell, nehogy az ostromból a magyar főváros hasznát huzzon, tehát minden horvát képviselő törekedjék arra, hogy szükségleteit, amennyire lehet, Horvátországból fedezze. Erre aztán feljöttek az asszonyok.)

A folyosón tudják, hogy nincs ok a tovább tüzésre. Mód sincs hozzá, az ország rémitően megunt és megutálta ezt a gerincztelen állapotot és a politikai tudatlanság következményeit. Látja mindenki, hogy végzetes hiba volt az engedékenységekben tovább menni, mint amennyit a törvény diktál, mert ime visszaélnék vele. A horvát tolmács alkalmazása és a külön horvát parlamenti szervezet felkeltette a nagyzási hóbortot és napról-napra nagyobb lett a horvátok vakmerősége. Napról-napra mérhetlen károkat okoznak. A nemzetiségek segítenek nekik s egyszerre az ellenség mindenfelől feltámad. A nyugtalanságból idegesség lesz. A folyosó szenzációs témái közé tartozik, hogy az éjjel a függetlenségi párti képviselőket Ujpesten megtámadták és ünnepegyüket megzavarták a szociálisták. A miniszteri szobák előtt, meg a társalgóban és a képviselőház bejáratánál küldöttségek ácsorognak s az ország nyomoráról panaszkodnak. A miniszterek mind itt vannak, de nem segíthetnek. Elég bajuk van vele, hogy a képviselőket kisegítsék valahogyan. Justh Gyula, a főelnök elutazott. Rosszakarattal azt terjesztik, hogy elment Zágrábra horvátul tanulni. Pedig csak pihenni ment, mert rá még nagy szükség lehet, ha a hadiállapot megszűnik s ha majd nem lesz itt horvát tolmács, horvát gyorsiroda és a magyargyalázás terjesztésére a magunk pénzén berendezett szervezet. Most Rakovszky István elnököl s már a karzatokon hegyezik a czeruzákat, hogy bármint cselekedjék, megszurkálják.

Egyáltalán látszott, hogy nem lesz hétköznapi ülés és aligha lesz unalmas.

Alighogy hozzáfogtak volna a vasuti javaslat tárgyalásához, felállott Supiló Ferencz a horvát harciasok vezetője és beszélni kezd. Miről beszél? Nem a vasuti javaslatról, hanem házszabálykérdésben és nagy részletességgel hozzálát, hogy tiltakozzék ama rendreutasítások ellen, melyekben tegnap részesült. Mit akarhat? A baloldaliak a régi időből tudják, hogy az ilyen napirend előtti házszabályvita csak időtöltés. Supiló Ferencz most például azért beszél, mert nincs itt a nevezetes Potocsnyák Ferencz, aki ígérte, hogy öt órás beszédet mond. El is indult hazulról a derék Potocsnyák, de a Fürdő-utcában meglátott egy boltot, ahol horvátországi portékát árulnak. Bément, megnézte és konstataálta, hogy abból lehet vásárolni. Szilvórium volt ott, de annyi, hogy negyven horvát képviselő negyven nap alatt se tudná elfogyasztani. Potocsnyák hozzálátott, hogy kivegye belőle a maga részét. Egyik pohár a másik után következett, amíg

a Bazilikában tíz órát harangozott a nagy órá-
tű kalapács.

— Hopp Potocsnyák! — szólítja önmagát — téged a horvát szabadsághősök várnak.

Még így is elérkezett volna, de a sarkon észébe jutott, hogy kipucolta a cipőjét.

E miatt kellett Supilónak szóval tartani a t. Házat. Azonban Rakovszky azt gondolá:

— Most már elég legyen. Tulajdonképpen nem azért volnánk itt, hogy az urak kelefetyeljenek és a levegőbe beszéljenek. Ha kelefetyelni kell és a levegőbe kell beszélni, itt vagyunk mi magunk is és mi nem kerülünk külön ötszáz tizenkét koronába naponta.

Igy gondolá, de parlamentárisan mondá, hogy ne térjen el Supiló a házszabályoktól, különben megvonja tőle a szót.

Supiló körülnézett. Hol a pokolba van az a Potocsnyák? Nem láttatok még azt az állatot? Még nem volt itt?

Supiló tehát úgy tett, mintha nem értené az elnöki figyelmeztetést. A barátainak odasugott: „Ha leültetnek, lármázzatok addig, amíg Potocsnyák előkerül . . .” Rakovszky aztán leültette és a horvátok lármáztak.

— Ki következik? — kérdezi az elnök.

— Potocsnyák Ferencz! — mond Ráth Endre jegyző.

— Nincs itt!

— Akkor más következik.

— Vinkovics Bozsó!

— Potocsnyák már itt van!

— Hát beszéljen Potocsnyák. De álljon fel, ha itt van, ne feküdjön, mint egy birka.

— Most jött a boldogtalan.

Csakugyan most jött. Fényes volt a cipője és fényes az ábrázata is. Morozus arczczal nézett körül:

— Mit kiabálnak rám.

— Álljon fel!

— Hiszen állok már vosaki sabore!

— Hát beszéljen.

— Beszélék már vosaki sabore!

És beszélt is. Elmondta, hogy ő türethetően aludt az éjjel és reggel felkelt, megmosdott, felöltözködött és elindult a parlament felé. Utközben megbotránkozott azon, hogy amerre haladt, nem állott horvát beszédet és nem találkozott horvát zászlós csoportokkal, melyek őt éljenzték volna. Ekkor meglátott egy boltot és bement oda. Nagyszerű horvát szilvóriumot árultak . . .

— Figyelmeztetem a képviselő urat, — csengetett rá Rakovszky István — hogy csak a napirenden lévő törvényjavaslatról szólhat.

— Gondolom — folytatta Potocsnyák — egy pohárka nem fog megártani. Tehát megittam egy pohárkával. Miután nem ártott, megittam még egygyel. Gondolom, hogyha kettő nem árt meg, miért ártson három . . . és akkor . . .

— Másodszor figyelmeztetem a képviselő urat, hogy térjen a tárgyra, különben megvonom a szót . . .

— Ekkor — mond rendületlenül Potocsnyák és kiabálni kezdett — megittam a harmadik pohárkával . . . sőt . . .

— Elég! Elég! — kiáltották minden oldalról.

— A képviselő urtól megvonom a szót! — harangozott rá Rakovszky — tessék leülni.

— Mit mondott?

Hogy ül le! De ne hallgass rá, csak folytasd Potocsnyák. Hányadik pohárkánál vagy?

— A negyediknél — folytatta Potocsnyák. És az elnök felé fordulva rekedten kiáltotta:

— Szeretném én azt látni, hogy ki akadályozza meg, hogy én elmondjam az összes

pohárkákat. Adjatok csak egy kis vizet, hadd öntöm le. Hallja, elnök ur, velem ne grombáskodjék, mert én olyat mondok magának, amelyet még nem hallott; én olyat mondok, hogy lefordul onnan . . .

A baloldali képviselők felugrottak, a középre szaladtak és szembe fordultak Potocsnyákkal.

— Mars ki!

— Takarodjék! Nem értette? Kiverjük kendet!

Potocsnyák csak nem értette. Állott és kiabált. Rakovszky egyebet nem tehetett, megszavaztatta a Házat és Potocsnyákot a mentelmi bizottsághoz utasították engedetlenség miatt.

Potocsnyák még tovább is ott állott és folytatta a negyedik pohárnál.

— Zsivió Potocsnyák! — kiáltották a horvátok.

Popovics Dusán felszaladt az elnöki emelvényre és jelentette, hogy az összes horvátok fel fognak szólalni házszabály-kérdésben. Brediceanu Koriolán, az oláh szintén felment s azt mondta: „Én is!”

Supiló fel is ugrott és kiáltotta:

— Ez olyan, mint Perczel!

És egy zsebkendőt lobogtatott: „Zsivió Perczel!”

Potocsnyák még állott és az ötödik pohár szilvóriumot mondta. Erre Rakovszky felfüggesztette az ülést.

Majd ismét megnyitotta az ülést.

— Lássuk csak azokat a házszabály-fel-szólalásokat.

Potocsnyák azt hitte, hogy még mind neki kell beszélnie és felállott. Azonban a szomszédja lehuzta.

— Csujmó Lizesovác!

Brediceanu Koriolán is felállott. Előbb ő beszélt és veszekedett Ugron Gáborral. Kicsibe mult, hogy ki nem dobták.

Aztán egyik horvát beszélt a másik után. De két percnél tovább egy se beszélhetett. Ahogy Rakovszky észrevette, hogy eltérnek a házszabályoktól, nagyokat csengetett, előbb figyelmeztette őket kétszer s aztán harmadszor leültette őket, amikor javában kiabáltak. Leültette a nagy feketét, a fehér kecskeszakálasat, a reverendás papot, a dandy Popovicsot, a hosszujáratu Budiszavlyevicsot, Zagorácot, aki jöreggelt kívánt, Privericsot, aki horvátul dalolta, hogy lesz még tavasz s lesz még virág, Penicsot, ki azzal kezdte, hogy az elnök kedve változó, mint a tenger, elhallgatta és leültette Surmin Györgyöt, a multkori beszédét előlről kezdő szónokot, nemkülönb Markovicsot, Magdics Perót, Babics Gyalszkit, Modrusán Gusztávot és a többit is mind, akik akadékoskodtak. A horvátok zsivióztak minden leültetés után, kendőket lobogtattak, Perczelt éljenzték, kaczagtak, lármáztak.

Rakovszky István aztán megmagyarázta, hogy a rendet fenn fogja tartani és a házszabályokkal való visszaélést, a parlament meggyalázását nem tűri el.

Szerencsétlenségére Hodzsa Milán tiltakozott s Supiló megint felállott. Az ülést ismét felfüggesztették.

A magyarok megint előrerohantak, de nem bántottak senkit, csak a „Gazember!”, „Csirkefogó!” hullott, mint a záporosó.

Azután künt vitatkoztak és újból hozzáfogtak a béketárgyalásokhoz.

A magyarok üdvözölték Rakovszkyt, a horvátok fogadkoztak, hogy ők nem engednek.

. . . Potocsnyák meg azt hitte, hogy neki még tovább is el kell mondania a szilvóriumokat a cipőpucolásig. Egy irást vittek

hozzá. Meghívó volt a mentelmi bizottság délutáni ülésére.

— Mi ez? — mond Potocsnyák — ez magyarszki. Egy számla a szilvóriumokról. Ezt magyarszki fizessd ki . . .

— Alá kell írni!

— Azt már nem teszem.

Ezt a dolgot is bejelentették és Olay Lajos nagyon megróttá miatta Potocsnyákot, azt mondta, hogy a mentelmi bizottságnak még szigorubbann kell eljárnia.

Aztán következtek a horvát beszédek, melyek már a vasuti javaslatához tartoztak. Csak Vinokovics Bozsó beszélt; ő maga kibirta az ülés végéig.

* * *

II. Pótszékek az ülésteremben.

Azt mondta az oláh Brediceanu Koriolán, hogy őt ne leczkéztesse Ugron Gábor amiatt, mert ámbár nem érti a horvát beszédet, mégis pártolja a horvátokat. Mert azt mondja Brediceanu, hogy neki is joga van tolmácsot tartani, ép úgy, mint az elnöknek.

— Nem — felelt erre Rakovszky — a képviselő urnak nincs joga tolmácsot tartani.

De aztán Rakovszky is meggondolta a dolgot, hátha joga lenne és így folytatta:

— A tolmács tudniillik csak a Ház határozata folytán lehet itt.

Aminthogy így is van. A képviselőház határozta el, hogy az elnök mellett tolmács legyen. Ha a képviselőház ezt nem határozta volna el, beszélhetek volna a horvátok bármit, nem kellene róla tudomást venni és minden izgalom elmaradt volna.

Ámde, ahogy ezt elhatározta a Ház, éppen úgy elhatározhatja, hogy minden képviselőnek joga legyen egy tolmácsot hoznia magával. Például a horvát képviselőknek okvetlen megengedné, hogy mindenikük egy tolmácscsal jöjjön be, aki rögtön lefordítsa, hogy mit mond az elnök és mit mondanak a magyar képviselők. Következésképpen a magyaroknak is meg kellene engedni a tolmács-kíséretet, hát aztán miért ne az oláhoknak, szerbeknek, tótoknak?

Persze egy kis átalakítás szükséges lesz. Minden képviselő mellé vagy mögé egy pótszéket kell állítani a saját külön tolmácsa részére. Ha el nem férnek, akkor át kell alakítani az üléstermet, vagy a tolmácsok állanak, amíg a képviselők ülnek, vagy a képviselők állanak, míg a tolmácsok ülnek. Ez azonban farsztó lenne, tehát legjobb lesz a pótszékekről gondoskodni.

Igy remélhető, hogy folytatni lehet a béketárgyalásokat és mindinkább tudomást szerezni róla a világ, hogy most nemzeti kormány és nemzeti többség intézi az ügyeket.

Budapest, június 19.

Désy államtitkár mandátuma. A geryeszegi kerület küldöttsége ma délelőtt adta át a pénzügyminisztériumban a megbízólevelet a most megválasztott Désy Zoltán államtitkárnak. Az államtitkár délelőtt ebédet adott a küldöttség tiszteletére.

A postások megtagadják Vlad Aurél. Vlad Aurél a posta- és távirda tisztviselők érdekében interpellációt készült intézni Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterhez. A posta- és távirda tisztviselők megbízásából ma délelőtt a képviselőházban ebből az alkalomból küldöttség jelent meg gróf Batthyány Tivadarnál, mint a tisztviselő egyesület elnökénél. A küldöttség vezetői Battenberg Lajos posta- és távirda titkár és Földessy Lajos posta- és távirda felügyelő, a leghatározottabban jelentették ki, hogy a posta- és távirda tisztviselők egyáltalában nem hatalmazták fel Vlad Aurélt semmire és ezért kéri gróf Batthyány Tivadart, tol-

mácsolja a képviselőházban tiltakozásukat az ellen, hogy Vlad Aurél az ő megbízottjukként szerepeljen.

A kisgazdák Darányinál. A bácsalmási kerület felsőrészének kisgazdái küldöttségileg tisztelegtek ma délelőtt a földművelésügyi minisztériumban Darányi Ignác miniszternél, Lázár Pál orsz. képviselő vezetésével. Előadták a miniszternek, hogy a vidéken ármentesítő társulatot akarnak létesíteni és azt kívánják, hogy ők is lépjenek be a társulatba. Mivel azonban ez az ármentesítő társulat csak az uradalmaknak biztosítana előnyöket, a kisgazdák nem, hanem terheket róna, tehát arra kérték a minisztert, hogy ez ügyben lépjen közbe oly irányban, hogy ők ne kényserüljenek az ármentesítő társulat kötelekébe lépni. A miniszter szívesen fogadta a küldöttséget és biztosította arról, hogy az ügyet jóindulattal fogja megvizsgálni.

A „Temps” rólunk. A „Temps” a Magyarországon legutóbb történetekről írván, azt mondja, hogy ha Magyarország a teljes függetlenséget óhajtja, úgy törekedjék a különválásra, ha nem, úgy elégedjék meg, ha nemzeti követeléseinek csak fele teljesül. Nem szabad megfélekeznie arról, hogy az Ausztriával való közösség nagyobb erőt jelent. Franciaországnak érdekében állana, ha Ausztria Magyarországgal közösségben élne. A monarchia gyengülése Európára nézve veszélyes volna, tekintve, hogy a monarchia diplomáciája loyális, mérsékelt szerepet visz.

ORSZÁGGYÜLESÉS.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 19.

Ami ma történt a képviselőházban, tulajdonképpen a fogalmat, mit bábeli zűzavarnak szoktunk nevezni. Hiszen volt rá eset máskor is, hogy nem értették meg egymás szavát; úgy, hogy mindenki egyszerre beszélt és tetejébe az öklüket rázták.

Ma azonban magyarul, horvátul és németül lármáztak és ordítottak egyszerre — s ez maga a kaosz volt.

Magyarul a magyar képviselők szidták a horvátokat. Gazembereknek, bitangoknak, alávaló semmirekellőknek és sok minden egyébnek nevezték el őket; ezt a sok „minden egyebet” nem lehet újságba kiírni; a napló sem fog megemlékezni róluk, annyira erősek, annyira meglátszik rajtuk, hogy csak a legvadabb indulat küldhette őket művelt ember ajkára.

A horvát képviselők horvátul válaszoltak; hogy mit, nem tudjuk. Ezt csak akkor fogjuk pontosan megtudni, mikor megjelenik a horvát napló hivatalos magyar fordítása. Csak elképzelhetjük, miket ordítottak; elképzelhetjük abból, hogy azok a horvát urak ma emlékeztettek a csapszékben duhajkodó legényekre. Gesztusuk, szemforgatásuk, testmozdulatuk, ugrálásuk, szakasztott, olyan volt; mint a bepálinkázott kocsisé. Semmi ok sincs föl nem tételezni, hogy a langage-uk híjján volt a stíluszerűségnek.

A horvát és a magyar szó úgy csapott egymásra, mint két vijjogó ragadozó madár; cibálták, tépték, nyuzták egymást. A küzdő felek közé a német beszéd furakodott, hogy elválassza őket. Némelyik képviselő ugyanis, köztük Szerényi József államtitkár, odament a horvátokhoz és német nyelven kérielte őket, hogy csillapodjanak. A német nyelv, persze, csak olaj volt a tűzre. A beszéd kiabálássá, a kiabálás ordítózássá, az ordítás bömböléssé dagadt és végül a bömbölés után való fokot egyeseknél a hangtalan mimika fejezte ki.

Most már csak azt kellene megállapítani, hogy — amint parlamenti műnyelven szokták mondani — ki gyújtott alá e tomboló örkának. A dolog így történt.

Supilo Ferenc, a horvátok legmozgá-

nyabb tagja, a házszabályokhoz kért szót. Horvátul beszélt és így persze mi nem értettük. Az elnök Rakovszky István hátamögött azonban tolmács állott és így csakhamar megtudtuk az elnök szavából, hogy Supilo az elnöki intézkedéseket bírálja. Már pedig ez tilos. Annyira tilos, hogy Rakovszky nyomban megvonta tőle a szót. Ez a szövegvonás kilökte a horvátokat a rendes kerékvágásból. Akkor zsvajt csaptak, hogy az embernek a fölére kellett tapasztani a kezét. A magyarok persze nem hallgatták nyugodtan ezt a zenebonát; ők is belecsaptak a hurokba és támadt akkora zengés, hogy semmiféle égháboru nem tud ilyet produkálni.

Pedig ez csak az introdukció volt. Ami ezután következett, mind fölfelé rohant a skálán, míg csak el nem érte az elképzelhető legmagasabb c-t.

Supilo után Potocsnyák Ferenc akart a házszabályokhoz szólni; alig ropogtatta néhány percig az érthetetlen horvát szavakat, Rakovszky belemártotta a szövegvonás elnöki kését. Ezt a mozdulatot a függetlenségi párt megtapsolta, míg a horvátok mérgükben a jó istent szerették volna lehuzni lábánál fogva. A fölfordulást csak komplikálta, hogy az a fránya Potocsnyák nem halt meg, hiába döfte belé az elnök a legélesebb pengét, ami csak található a házszabályokban. Beszélt, hadart úgy, mintha semmi sem történt volna. Azaz, hogy hát a pokoli zajban szavát nem hallották; csak azt látták, hogy a száját mozgatja; már pedig — okoskodtak — alkalmasint nem azért mozgatja, mert cukorkákat szopogat, hanem azért, mert beszél. A logikának e selyemfonalán haladva, a képviselők mázsa számra hányták az inzultusokat a boldogtalan Potocsnyákra, míg az elnök a mentelmi bizottság elé küldte. (A mentelmi bizottság huszonegy órában belül fog róla jelentést tenni.)

Igy valahogy rendbe jöttek Potocsnyákkal; de Potocsnyák után jött Tuskán, Tuskán után Lukinics, ő utána Rudiszavlyevics, majd Lissovac, Zagorac, Magdics, Babics . . . és a délszlávok jehovája tudná csak megmondani, hogy még kik. Ezek mind a házszabályokhoz kértek szót; mind horvátul beszéltek; és mind — Rakovszky szerint — eltért a tárgytól, s ennél fogva valamennyitől megvonatott a szó. Ennyi szót egy napon talán a világ egyetlen parlamentjében sem vontak meg.

De azért Rakovszky egyenesen ült a nyeregben és nem bánta, hogy a horvátok Perczelzsebkendőt lobogtatnak feléje. Láta, hogy a függetlenségi párt mellette van és ezért vigan pattogtatta az ostort. Aki mukkanni merészelt az elnöki szó ellen, menten a fejére huzott. A horvátokon kívül legtöbbször kaptak a nemzeti-ségiek. Ezek a horvátok mellé állottak és a megsértett szent szólásszabadság nevében tárták ki mellüket az elnöki rendutasításoknak. Brediceanu Koriolán föl is szólalt; arról panaszkodott, hogy az elnök Ugron Gábort nem utasította rendre, holott Ugron ugy lármázott, mint egy cséplőgép. Lehurrogták. Hodzsa Milánt pedig majd kidobták. (Olyasfélét mondott, hogy a horvátoknak joguk van obstrukciós vitát rendezni.) Feléje tódultak és csöpp hujja volt, hogy Vajda sorsára nem juttatták.

Erre az infernalis zsinatolásra az elnök tüzte föl a bokrétát. Nyilatkozott. Kinyilatkoztatta, hogy a horvátok visszaélnék a szólás jogával, de ő majd le fogja nyesegetni a házszabályokkal ezeket a visszaéléseket. (Itt öt perces szünettel ketté metszette a nyilatkozatot.) A szünet után folytatta, hogy aki renitenskedni mer az elnökkel szemben még egyszer, a mentelmi bizottság elé állítja.

Ezután a nyilatkozat után *Lissovac Mladen* a vasutas-javaslatokhoz szólott. Persze horvátul. Az érdeklődés megcsappant, az idegek elernyedtek, a láрма elült, a képviselők kimentek a folyosóra és ott pertraktáltak a horvátok lázadászerű kitörését. Mikor itt megtudták, hogy *Potocsnnyák* nem akarta átvenni a mentelmi bizottság meghívóját, mert ez magyarul volt megírva, újból öklöbe szorultak a kezek. A folyosó lár-májának csakhamar visszhangja támadt a teremben. Az elnök jelentette az esetet a Háznak. Elmondotta, hogy *Potocsnnyák* még két tanu jelenlétében sem akarta átvenni a meghívót, — ez újabb engedetlenség a Ház iránt és ezért *Potocsnnyákot* megint a mentelmi bizottság elé kell utasítani. Ugy is történt.

Ez volt a rettenetes hangzavar utolsó akkordja. *Vinkovics Bózso* horvát képviselő beszélt még ugyan a napirendhez, de ez a beszéd csak altató-dal volt. Elcsöndesedett minden, elpihent minden. Akik az imént még úgy érezték, hogy képesek lennének a horvátokat gulyássá aprítani, igen fagyosan jelentették ki:

— Ezek a horvátok nagy gazemberek. A kormány büne, hogy ilyen nagy gazemberek.

Részletes tudósítónk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: *Rakovszky István*, később *Návay Lajos*.

Jegyzők: *Ráth Endre* és *Hammersberg László*.

Az elnök: Az ülést megnyitom.

Ráth Endre jegyző felolvassa az indítvány- és interpellációs könyveket.

Az elnök: A Ház fél 3 órakor tér át az interpellációra.

Következett a vasutas-javaslatok általános tárgyalásának folytatása.

Supilo Ferencz (magyarul): Személyes meglátatás címén kérek szót.

Az elnök: Hányadik paragrafus alapján?

Supilo Ferencz: A 215. §. a—c. pontja alapján. (Horvátul): A tegnapi ülés végén egy kis incidens történt, amelyet megvilágítani kíván. Amidőn a tulsó újságról karzat felé ment, az elnök tegnap megintette.

Az első szövegvonás.

Az elnök: A szónokot figyelmeztetem, hogy a házszabályok 222. §-a értelmében az elnöki figyelmeztetést sem vita tárgyává, sem szóvá tenni nem lehet. Méltóztassék a szótól elállani, mert nem engedhetem meg a szólást.

Ki következik szólásra?

Ráth Endre jegyző: *Potocsnnyák Ferencz!*

Supilo Ferencz: Tovább beszél horvátul.

Az elnök: Megvonom a szót a képviselő úrtól és ha a képviselő ur nem fog az elnöki intézkedésnek eleget tenni, indítványozni fogom, hogy a házszabályok 255. §-a értelmében járjon el ellene a Ház.

Ráth Endre jegyző: *Potocsnnyák Ferencz!*

Supilo Ferencz: Ja ne znam, kako se o tom nesmije govoriti.

Ugron Gábor: Más következék. Üljön le!

Az elnök: Nincs itt!

Potocsnnyák Ferencz: Visoki sabore!

Az elnök: Hát tessék felkelni akkor, mikor felszólítják. Ügyeljenek az urak a magyar nyelvre, mert az elnök csak magyarul beszélhet.

Ugron Gábor: Saját nyelvüket használhatják, de tudni kell magyarul. Szavaznak úgy, mint a birkák. (Zaj.) Nem tudják, hogy mire is szavaznak. (Zaj a jobbközépen.) Ez így van! Nem nevetni való, ha valaki a magyar képviselőházba jön, hogy nem tud egy szót sem magyarul. (Ugy van! bal-felől.) Lelkiismeretlenség szavazni negyven embernek így vagy úgy, anélkül, hogy tudná, mire szavaz.

Potocsnnyák Ferencz nyugodtan áll helyén.

Az elnök: Tessék szólani, különben megvonom a képviselő úrtól a szót. Nem engedek ilyen szüneteket, hogy ezzel huzzák a vitát. (Nagy zaj és mozgás a jobbközépen.)

Supilo Ferencz: Nem vagyunk iskolában! (Nagy zaj.)

Az elnök: *Supilo Ferencz* képviselő urat rendreutasítom. (Nagy zaj a jobbközépen.)

Tuskán Gergely (horvátul): Nem iskolában vagyunk, hanem a parlamentben.

Az elnök: *Tuskán* képviselő urat rendreutasítom. (Folytonos zaj a jobbközépen.)

A makacs Potocsnnyák.

Potocsnnyák Ferencz: Ezen vitát nem a horvátok provokálták, hanem rákényszerítették arra, mivel a törvényjavaslat eminens érdekű a horvátokra nézve. Szükséges, hogy e törvényjavaslat higgadtan tárgyalassék. Azért kéri a Ház türelmét és ő sine ira és studio akarja megvilágítani a kérdést. E kérdésben nem vezeti őt sem szenvedély, sem pedig gyűlölet. Minden törvény a maga korának karakterét viseli magán. Mi azt reméltük, hogy ezen törvény szintén magán viseli korának karakterét, annál is inkább, mivel az önök által terjesztetett a Ház elé. A horvátok azt remélték, hogy a magyar koalíció számolni fog azon nemzet érdekével is, amely a legszorosabb viszonyban van a magyar nemzettel.

Az elnök: Kérem a képviselő urat, szíveskedjék felém fordulva beszélni, mert a tolmács így nem érti szavait s nem tudom kellőképpen ellenőrizni.

Potocsnnyák Ferencz: Tovább beszél.

Az elnök: Kérem első ízben a képviselő urat, közeledjék a tárgyhöz. (Helyeslés.)

Felkiáltások a horvátoknál: Ez a szólásszabadság!

Az elnök: A szólásszabadságot én a legtágabban értelmezem. De ebben a hosszúra nyúlt vitában nem engedhetem meg, hogy eltérjenek a tárgytól. (Élénk helyeslés. Nagy zaj a horvátoknál.)

Felkiáltások: Nem kell engedni, hogy fecsegenek! (Nagy zaj.)

Brediceanu Koriolán valamit közbekiált.

Az elnök: *Brediceanu* képviselő urat rendreutasítom! (Általános helyeslés. Nagy zaj a horvátok padjain.)

Zagorac István: Éljen a szólásszabadság!

Az elnök: A képviselő urat figyelmeztetem, hogyha nem viselkedik a házszabályok szerint, ügyét a mentelmi bizottsághoz utasítom. (Nagy zaj a horvátok padjain. Helyeslés a bal- és szélső-baloldalon.) A rendet fenn fogom tartani az urakkal szemben is! (Élénk helyeslés, hangos taps a horvátoknál.)

Zagorac István (horvátul): Köszönöm szépen!

Ugron Gábor: Fogják be már a szájukat! (Óriási zaj. A horvátok felugrának helyeikről s kezeikkel hadonáznak.) Viseljék magukat tisztességesen! (Nagy zaj a Ház minden oldalán.)

Hics horvát képviselő: Miért nem utasítja rendre Ugront!

Az elnök (csenget): Csendet kérek, nem lehet a szónok szavait hallani! (Folytonosan tartó nagy zaj.) Bobicsot rendreutasítja.

Potocsnnyák Ferencz tovább beszél.

Az elnök: A képviselő urat újolag figyelmeztetem, ne térjen el a tárgytól. (Helyeslés.) Harmadszor már nem figyelmeztetem, hanem megvonom a szót. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon. Nagy zaj a horvátoknál.) Tessék a szónyegen fekvő két javaslatához beszélni, azokat bírálni!

Rencz Károly: A tárgyhöz beszéljen, a születése történetére nem vagyunk kíváncsiak! (Ugy van! Igaz!)

Potocsnnyák Ferencz tovább beszél.

Az elnök: A képviselő úrtól megvonom a szót! (Élénk helyeslés és taps. Óriási zaj a horvátoknál.)

A mentelmi bizottság elé.

Potocsnnyák Ferencz nem érti az elnöki figyelmeztetést és tovább beszél.

Felkiáltások: Üljön le! Az elnök már megvonta a szót! (Óriási zaj.)

Az elnök (csenget): A képviselő ur a szó megvonása daczára tovább beszélt. Ezért rendreutasítom és figyelmeztetem, ha tovább engedetlenkedik az elnöki intézkedésekkel szemben, ügyét a mentelmi bizottsághoz utasítom! (Élénk helyeslés és taps. A horvátok ismét felugrának helyeikről s tömegesen szólnak közbe.)

Potocsnnyák továbbra is állva marad s azt mondja, hogy a Házhoz akar apellálni. (Nagy zaj.)

Az elnök: Mivel a képviselő ur ismételt figyelmeztetésem daczára se hagyta abba beszédét, a házszabályok 256. szakaszát látom fenforogni, amelynek értelmében indítványozom, hogy *Potocsnnyák* képviselő ur ügye 24 óra alatt leendő jelentés-tétel czéljából a mentelmi bizottsághoz utasíttassék. Méltóztatnak ezen javaslatomhoz hozzájárulni? (Felkiáltások: Igen! Igen! Nagy zaj a horvátoknál.) Kérem azokat, akik javaslatom mellett vannak, méltóztassanak felállani. (Megtörténik.) Konstatálom, hogy a képviselőház *Potocsnnyák* képviselő ur ügyét a mentelmi bizottsághoz teszi át s utasítja a bizottságot, hogy az ügy elintézéséről 24 óra alatt tegyen jelentést a Háznak. (Helyeslés a Ház minden oldalán. Nagy zaj a horvátoknál.) *Lissovac* képviselő ur következik szólásra. A házszabályokhoz kér szót. (Halljuk! Halljuk! a horvátoknál.)

Perczeli emlegetik.

Lissovac Mladen: Az elnöki intézkedés ellen beszélek.

Az elnök: Az elnök intézkedését nem lehet vita tárgyává tenni, a képviselő úrtól tehát megvonom a szót! (Helyeslés. Óriási zaj a horvátoknál. *Potocsnnyák* folytonosan felesel az elnökkel.) *Supilo* képviselő ur kíván szólni, *Potocsnnyák* képviselő urat pedig figyelmeztetem, viselkedjék tisztességesen az elnökkel szemben, különben kénytelen lennék oly fegyvereket használni vele szemben, aminek még nem volt szükség a magyar képviselőházban. *Supilo* képviselő kért szót.

Modrusán Gusztáv (horvátul): Ha mindnyájunkat kikergetnek, az lesz a legjobb! (Zaj.)

Supilo Ferencz a házszabályokhoz szól s az elnöki eljárást bírálja. Ha ez így tovább tart, lega jobb, ha kidobnak bennünket, másképp nem bírnak velünk. (Zaj.)

Az elnök: Nem tehet elnöki intézkedést vita tárgyává. *Potocsnnyák* képviselő ügye amugy is a mentelmi bizottság elé kerül s az el fogja tudni dönteni, vajjon az elnök részéről forog-e fenn a mentelmi jog megsértése. (Ugy van! Igaz!) Az ülést felfüggeszti. (Óriási zaj a horvátoknál.)

Hics: Üljen Perczel!

Felkiáltások a horvátoknál: Legjobb lesz, ha minket kidobnak! Második zsebkendő! Rosszabb mint a zsebkendő! Ez erőszakoskodás! A szólásszabadság megsértése. (Nagy zaj.)

Szünet után.

Az elnök az ülést újból megnyitja.

Supilo Ferencz a házszabályokhoz kér szót.

Felkiáltások: Ha tud, miért nem beszél magyarul?! (Igaz! Ugy van!)

Supilo Ferencz: Érték magyarul, de beszélni nem tudok jól... (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Akkor fogják be a szájukat!

Supilo Ferencz horvátul beszél s tiltakozik az elnök eljárása ellen.

A nemzetiségek akezlóba lépnek.

Brediceanu Koriolán szólásra jelentkezik.

Az elnök: Lukinicset illeti a szó.

Brediceanu Koriolán: Ó már a szünet előtt jelentkezett. A házszabályokhoz kér szót.

Felkiáltások: Már te is?

Brediceanu Koriolán: *Ugron Gábor* az előbbi szónok beszéde közben azt kiáltotta közbe, hogy olyanok, mint a birkák. Ez ellenkezik a parlamentarizmussal és csodálkozok, hogy az elnök nem utasította rendre.

Ugron Gábor: Ha talán erősebb kifejezésekre ragadtatta magát, annak oka csak az volt, hogy a horvát képviselők sokkal élesebb kifejezésekkel éltek, mint erre joguk volt. Minden magyar képviselőnek első kötelessége, hogy értesse azt a nyelvet, amelyen a tárgyalás folyik, mert különben nem tudja, hogy mi történik, mire szavaz s nyájként csatlakozik öntudatlanul egy másik csapathoz. A természeti jog követeli meg, hogy úgy járjanak el, mint embereknek szokás. Nem lehet a magyar képviselőházat annyira lesüllyeszteni, hogy itt néhány képviselő megfontolatlanul és megdöglőn járjon a vezető kolompja után. Különben a legnagyobb hibát *Brediceanu* követte el, mikor olyant véd, amit védeni nem lehet. (Nagy zaj, helyeslés.)

Brediceanu Koriolán: Egy képviselőnek nem lehet mondani azt, hogy megdöglőn cselekszik.

Az elnök: Minthogy a szónok az elnököt is aposztrofálta, kijelenti, hogy *Ugron* szavait nem hallotta, mert akkor a rend visszaállításával volt elfoglalva.

Brediceanu Koriolán: Én is tarthatok tolmácsot, mint az elnök; tudom, hogy mit beszéltek a horvátok.

Az elnök: A képviselő urnak nincs joga tolmácsot tartani. (Derültség.)

„Agyon ütöttek...”

Lukinics Ede (horvátul) a házszabályokhoz kér szót. Szónokainktól megvonták a szót, holott nem tértek el a tárgytól. Nem kritizálja az elnök eljárását, de úgy látja, hogy az elnök megsértette a házszabályokat.

Az elnök figyelmezteti, hogy az elnöki kijelentéseket nem engedi kritika tárgyává tenni. (Zaj.)

Lukinics Ede tovább kritizálja az elnök eljárását.

Az elnök: A szót megvonom. (Nagy zaj a horvátoknál.)

Lukinics Ede: Agyonüthettek, de el nem hallgathattok! (Zajos helyeslés a horvátoknál.)

Felkiáltások a horvátoknál: Ez tiránizmus! (Nagy zaj.)

Az elnök: A képviselő úrtól a szót megvonom. Az elnöknek ez diszkrecionális joga. (Nagy zaj. Helyeslés.)

Pribisevics Szvetozár (horvátul) a házszabályokhoz kér szót. Sajnálja, hogy ezek megtörténtek, de jöhet idő, mikor a magyarok ezt megbánják! (Zaj.)

Az elnök figyelmezteti, hogy a házszabályokhoz szóljon.

Pribisevics tovább beszél.

Az elnök: Ez nem házszabály, megvonom a szót. (Nagy zaj a horvátoknál.)

Budiszavlyevics Bude (horvátul): A házszabályokhoz szól s azt mondja, hogy sajnálja a történeteket, de nem az ő részükről történt.

Az **elnök** figyelmezteti, hogy az elnöki kijelentéseket ne tegye kritika tárgyává.

Budiszavlyevics Bude tovább kritizálja az elnök eljárását. (Zaj a horvátoknál.)

Potocsnják (horvátul): Ez a szabadság? (Zaj.)

Ugron Gábor: Fogja be a száját! (Zaj.)

Az **elnök**: A szót megvonja. (Helyeslés.)

Budiszavlyevics: Protestálok!

Ráth Endre jegyző: Lissovac Mladen!

Lissovac Mladen: Már beszéltem a házszabályokhoz! (horvátul): Ujból beszéltek. Sajnálja, hogy ez az incidens megtörtént!

Az **elnök**: Tessék a házszabályokhoz szólni. (Nagy zaj.)

Lissovac kritizálja az elnök eljárását.

Az **elnök**: A 222. §. alapján eddig a többi képviselőnek sem adta meg a jogot, hogy ehhez a tárgyhöz szóljon. A szót megvonom. (Nagy zajt)

Zagorac István a házszabályokhoz szól s kritizálja az elnök eljárását.

Az **elnök**: Az elnöki intézkedést nem lehet vita tárgyává tenni. A szót megvonom.

Felkiáltások a horvátoknál: Éljen Perczel! Éljen a szabadság!

Popovics Dusán (horvátul): A házszabályokhoz szól s vitatja, hogy politikai szempontból szabad bírálni a javaslatot.

Az **elnök**: A szót megvonom, mert ilyen értelemben nem lehet szót kérni.

Popovics Dusán: A 215. és 221. §-hoz kér szót. Bírálja az elnök eljárását. (Zaj.)

Az **elnök**: A szót megvonom! (Nagy zaj.)

Vlád Aurél: Joguk van beszélni.

Az **elnök** Vládót rendreutasítja s figyelmezteti, hogy a 255. szakaszt fogja alkalmazni.

Penics (horvátul): A házszabályokhoz szól s egy pár szót mond.

Penics bírálja az elnök eljárását.

Az **elnök**: A szót megvonom! (Nagy zaj a horvátoknál.)

Felkiáltások a horvátoknál: Bravo! Bravo! (Taps a horvátoknál.)

Surmin György (horvátul) a házszabályokhoz szól. Nem tudja már, hogy mihez lehet beszélni. Az elnök eljárása zsarnoki!

Az **elnök**: A szót megvonom.

Lorkovics Iván (magyarul). A házszabályokhoz kérek szót! (Zaj!)

Lukinics Odón: Éljen Khuen-Héderváry! (Nagy zaj.)

Lorkovics Iván (horvátul): Ugy látszik, ez nem parlament, mert csak az elnöki önkényes intézkedések mérvadóak itt! Azt sem lehet tudni, mit szabad és mit nem. (Zaj.)

Potocsnják Ferencz: Igazi magyarón — elnök! (Nagy zaj.)

Az **elnök**: A képviselő ur megsértette a Ház tekintélyét, ezért rendreutasítom s a szót megvonom.

Magdics Péter (horvátul) a házszabályokhoz kér szót. Mind a két fél érdekében kéri, hogy hallgassák meg. Nem fogom kritizálni az elnök eljárását, a horvát nép majd itélkezik fölötte. (Éljenzés a horvátoknál.)

Az **elnök**: Miután két izben figyelmeztette, hogy szóljon a házszabályokhoz, a szót megvonja. (Nagy zaj.)

Magdics Péter (horvátul): Éljen a szólásszabadság! (Zaj.)

Babics Gjalski (horvátul): A házszabályokhoz szól s bírálja az elnök eljárását.

Az **elnök**: A szót megvonom. (Zaj.)

Babics Gjalski (magyarul): Köszönöm! (Felkiáltás, megújuló nagy zaj.)

Modrusán Gusztáv (horvátul) a házszabályokhoz beszél s azt mondja, hogy őt nyugodtan meghallgatták öt óra hosszáig. Nem érti tehát az elnök eljárását!

Az elnök nyilatkozata.

Az **elnök**: A szót megvonom, mert az elnöki figyelmeztetéseket nem lehet kritika tárgyává tenni. (Nagy zaj.)

T. képviselőház! Nyilatkozatot akarok tenni. (Halljuk! Halljuk!) Célzatosan felszólaltak a házszabályokhoz a Horvátországból ide kiküldött magyar képviselők, azt állítván, hogy itt a szólásszabadság meg lett támadva. (Zaj.) Felhívom az egész Házat tanuul arra, hogy a képviselő urak már hetek óta hosszu, öt órás beszédeket tartanak. (Igaz! Ugy van.)

Hodza Milán: Joguk van hozzá! (Nagy zaj és élénk felkiáltások balfelől: Hallgasson!)

Az **elnök**: Hodza Milán képviselő urat első izben rendreutasítom. (Nagy zaj.) Vlád Aurél képviselő urat másodsor utasítom rendre. (Folytonos nagy zaj. Felkiáltások: Halljuk az elnököt.)

Itt a szólásszabadságot senkisésem akarja érinteni. (Igaz! Ugy van!) A képviselőház a legmesszebb menő türelemmel hallgatott öt órás beszédeket anélkül, hogy azoknak értelméről tudomás-

sal bírta. (Ugy van! balfelől.) Ezen beszédekben szem elől eltévesztették a képviselő urak a parlamentarizmus alapelvét, amelyre pedig mindig hivatkoztak azzal, hogy azért beszélnek, hogy minket meg akarnak győzni arról, ami a parlamentarizmusnak alapfeltétele, hogy t. i. kölcsönös meggyőzésből eredjen a határozat.

A képviselő urak eljárása azonban ezen czélt nem biztosítja és midőn az elnök kénytelen volt három izben a legmesszebbmenő türelemmel figyelmeztetni a magyar képviselőház házszabályaira (Zaj), az urak tökélet akarnak ebből kovácsolni arra (Igaz! Ugy van!), hogy a magyar képviselőháznak szabadságszeretét, tisztelét, a szólásszabadság irányában kétségbe vonják.

Ezt az eljárást mi már ismerjük, de a magyar képviselőháznak és elnökének mindig lesz kellő erélye és kötelességtudása, hogy daczára ennek, a házszabályban biztosított törvényes intézkedéseket alkalmazza. (Élénk helyeslés és taps. Felkiáltások! Éljen az elnök!)

Az ülést öt percze felüggesztem.

Szünet után.

Az **elnök**: Ujból egy nyilatkozatot kíván tenni, nehogy intézkedéseit félremagyarázzák. A csend és rend fentartása érdekében hatalmát a legnagyobb szigorral alkalmazni fogja, bár ettől, míg lehetséges, tartózkodik. További esetleges, az elnöki intézkedéssel szemben való engedetlenkedések esetén ugy fogom alkalmazni a házszabályokat, hogy azon képviselőkkel szemben, akiknek ügyét már egyizben tárgyalta a mentelmi bizottság, javasolni fogom, hogy a Ház határozza el, hogy ügyük másodsor is a mentelmi bizottsághoz tétessék át, a legszigoribb eszközök alkalmazása céljából. (Helyeslés és taps.) Lissovac képviselő ur következik szólásra.

A vasutas javaslatok.

Lissovac Mladen (horvátul): Azért emel szót, hogy a magyarokat meggyőzze. De azt hiszi, hogy most ez alig fog neki sikerülni ily hangulat közepette. Ezen törvényjavaslatnak néhány szakasza mélyen sérti a horvátok érdekeit. Annál sérelmesebb e törvényjavaslat intézkedése, mivel a vicinális vasutakra is a magyar nyelvet hozza be. Ez ellenkezésben áll a kiegyezési alaptörvényekkel, amelyeket megváltoztatni nincs joga e törvényhozási testületnek. Polemizál azon felfogás ellen, mintha a vasutak az állam magánvállalata volna. (Czitálja magyarul Kossuth Ferencz szavait.) A vasuti alkalmazottak közjogi funkciókat teljesítenek, ennélfogva azok nem lehetnek magánalkalmazottak. A vasut sem magánvállalat tehát. (A szakaszokat magyarul czitálja.) Bizonyítani igyekszik, hogy Magyar- és Horvátország közt csak állami közösség van, de nincs állami egység. (Magyarul czitálja a kiegyezési törvény I. szakaszait.)

A közös ügyek között a törvény a vasutakat is felsorolja. A közös intézmények a hivatalos nyelve és pedig Horvátországban a horvát. Erre vonatkozólag a vasutaknál sem lehet kivételt tenni. A törvényjavaslat ama rendelkezése, hogy minden vasuti alkalmazottnak magyarul kell tudnia, lehetetlenné teszi, hogy a horvátok alkalmazást kapjanak vasuton. A horvátok, midőn ezen törvényjavaslat ellen itt beszélnek, nem akarnak itt obstruálni, vagy pedig megakasztani a Ház munkáját, ők csak kötelességüket teljesítik itt. A jó viszony érdekében kéri a t. Házat, hogy e törvényjavaslatot vonja vissza. Felolvassa magyarul az erre vonatkozó indítványt. (Élénk helyeslés a horvátoknál.)

A renitens képviselő.

Az **elnök**: A Ház elhatározta, hogy Potocsnják képviselő mentelmi ügyét azonnal tárgyalja s utasítja a mentelmi bizottságot, hogy arról 24 óra alatt jelentést tegyen. Kéri a Házat, hogy a jegyzőkönyv erre vonatkozó részét hitelesítsék.

Hammersberg László jegyző felolvassa a jegyzőkönyv idevonatkozó részét.

A Ház észrevétel nélkül hitelesíti.

Návay Lajos aelnök elfoglalja az elnöki széklet. Bejelenti, hogy Potocsnják képviselőnek kézbesítették a mentelmi bizottság meghívóját a ma délutáni ülésre. A meghívót természetesen az országgyűlés ügykezelésének hivatalos nyelvéen, a magyar nyelven kézbesítették. Potocsnják képviselő azonban hivatkozván horvát jogaira, a meghívót el nem fogadta. Az elnökség két tanu jelenlétében kézbesítette a meghívót, Potocsnják azonban azt ismét visszautasította. Tekintettel arra, hogy a 222. §. rendelkezése szerint ez már maga is engedelmesség a Ház határozatával szemben, egyenesen a mentelmi bizottság elé utasítandó. Kéri a Házat, hogy eljárását hagyja helyben. (Helyeslés.)

Olay Lajos: Tekintettel arra, hogy az illető horvát képviselő eljárása súlyosan sérti a képviselőházat, kéri, hogy Potocsnják mentelmi ügyét azonnal a holnapi ülésen tárgyalja a Ház. (Helyeslés.)

Lengyel Zoltán: Tény az, hogy Potocsnják eljárása súlyosan sérti a közjogot, mert természetesen, hogy meghívót csak magyar nyelven lehet kézbe-

síteni. A 255. §. rendelkezése szerint hasonló súlyos esetekben a Ház közvetlen a bejelentés után köteles tárgyalni a mentelmi ügyet. Ami pedig az ismételt engedelmességre vonatkozik, szerinte ismétlés esete csak akkor foroghat fenn, ha az engedetlen képviselőt már egy izben hasonló ok miatt megbüntették. Tiltakozik az elnök eljárása ellen, hogy két tanu jelenlétében kézbesítette a meghívót. A horvátoknak csak egyetlen joguk van, hogy horvátul is beszélhetnek, egyéb, jogot pedig nem hajlandó a Ház nekik adni. (Helyeslés.)

Az **elnök**: A két tanu jelenlétében azért kézbesítette a meghívót, mert eddig is az volt a szokás, attól pedig a jövőben sem fog a Ház eltérni.

A Ház az elnök eljárását helyeslőleg tudomásul veszi.

A vita folytatása.

Vinkovics Bózsó: Mielőtt a törvényjavaslat elbírálásához fog, meg kell jegyeznie, hogy a horvátok beszédeikkel nem obstruálnak, ez semmi esetre sem szándékuk. Ők csak a horvát nemzet jogait védik, ez a t. Ház látott már sokkal nagyobb obstrukciókat akkor, amidőn a tulsó rész obstruált a magyar nemzet jogainak megvédéseért. A javaslatot bírálva, kifogásolja, hogy az alkalmazottak érdekeit nem védi meg kellőleg. A törvényjavaslat egészen reakcionárius szellemben van megszerkesztve. Az egyes szakaszokat szociális szempontból bírálja.

Azáltal, hogy a vasutakon magyar volt a hivatalos nyelv eddig, a horvát vasutakon csak hiányosan lehetett lebonyolítani az üzemet, minek folytán nemcsak egyesek, de az állam is nagy kárát vallotta. Az állam érdeke is, hogy a vasutak horvátországi részén a horvát legyen a hivatalos nyelv. Vannak Horvátországban tisztán horvát pénzen épített vasutak és ezeken is a magyar nyelv a hivatalos. Horvátország nem alárendelt országa Magyarországnak, hanem társország, bizonyítja Kossuth Lajos szavaival. (Éljenzés.) A javaslat sérti a kiegyezési törvényeket, azért ajánlja, hogy a kormánynak visszaadassék. Határozati javaslatot ad be erre vonatkozólag. (Élénk helyeslés a horvátoknál.)

Az **elnök**: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét.

Következtek volna az interpellációk, de miután Vlád Aurél nem volt ott, az **elnök** az ülést fél 3 órakor berekesztette.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Bihar nem szavaz bizalmat. Biharmegye mai közgyűlése nagy érdeklődés mellett folyt le Nagyváradon. A bizottsági tagok közül jelen voltak a többi közt: gróf *Tisza* István, *Beöthy* László, *Balogh* Mihály, *Korda* Sándor volt képviselő, *Bölonyi* József, *Fráter* Pál és mások. A közgyűlésen *Glatz* Antal főispán elnökölt. Néhány jelentéltelenebb dolog intézése után sorra került Szatmármegye átirata a kormány üdvözlése dolgában. — Az állandó választmány azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a közgyűlés napirendre tér, mert a megye már állást foglalt s azóta semmiféle ok sincs arra, hogy a kormányt üdvözölje. *Csorvásy* István, a megyei függetlenségi párt helyettes elnöke, kéri, hogy mellőzzék a választmány javaslatát s bizalommal üdvözöljék a nemzeti kormányt. A közgyűlés az állandó választmány javaslatát fogadta el. Ezután *Szalender* Károly javaslatát tárgyalták, hogy irjanak föl a képviselőházhoz, hogy a korcsmákat szombat estétől hétfő reggelig zárva tartassák. *Tisza* István gróf véleménye szerint veszedelmes az alkoholfogyasztás s különösen a munkásosztályt erkölcsileg és anyagilag tönkreteszti, de az alkohol általános fogyasztása nem áll arányban a vasárnapi fogyasztással. De másfelől igazságosnak is kell lenni, mert azoknak, akik egész héten át dolgoznak, vasárnapi szórakozásra van szükségük, már pedig a falu korcsmáján kívül ma még nincs más szórakozó hely s ettől nem lehet a népet megfosztani. Ő maga is óhajtja, hogy a korcsmák tultengése ellen a törvényhozás intézkedéseket tegyen s hogy a község szabályrendeletileg intézkedhessen ebben a kérdésben.

Heves vármegye hétfőn megtartott évnegyedes rendes közgyűlése dr. *Reiner* Zsigmond „A keleti vallásu magyar nemzeti egyház szervezése” című nemrég megjelent tanulmányának hatása alatt s erre támaszkodva egyhangu lelkesedéssel kimondotta, hogy feliratot intéz az országgyűlés képviselőházához e nemzeti egyház szervezése tárgyában. Egyszersmind a többi törvényhatóságokat is fölkéri e petíció támogatására.

Arad városához Apponyi Albert kultuszminiszter leiratot intézett, melyben tudatja, hogy a város által kérelmezett hat új elemi iskolát megadja és azok fentartásáért gondoskodik. A tanítás teljesen ingyenes lesz.

Az osztrák trónbeszéd.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Bécs, június 19.

Az osztrák birodalmi gyűlés megjelent tagjai előtt a király ma délelőtt mondta el a trónbeszédét, mely nem egyéb, mint egy újabb támadás Magyarország ellen s a magyar kormány ellen olyan dezavválása, amelyet ez semmi körülmények közt sem tűrhet el némán, hacsak az önvallomást nem akarja tenni, hogy mindaz, amit Magyarország gazdasági önállóságáról és a hadügyi kérdéseknek kikapcsolásáról mondott, nem igaz, s így a nemzetet eddig szándékosan félrevezette.

Az osztrák trónbeszédnek egy nagy része ugyanis a vámközösség fentartásáról és a hadsereg fejlesztéséről szól és pedig félre nem érthető nyíltsággal. A király ugyanis kijelentette, hogy a politikai köteleket Ausztria és Magyarország közt fenn fogja tartani s éppen ezért gazdasági szempontból is a két államnak biztosított autonóm jogok sérelme nélkül *el kell kerülnünk minden oly meglazulást e viszonyban, amely esetleg a jövőben a pragmatika közönsége szempontjából aggályosnak tűnhetik föl.*

Ez olyan világos és olyan nyílt beszéd, amely mindennél jobban felnyitja a szemünket. A király nem fog beleegyezni az önálló vámterületbe, mert az esetleg a jövőben aggályosnak tűnhetnék föl a pragmatika szempontjából, hanem ragaszkodik „a két állam közötti viszonyoknak a régi átvett formák szerint való rendezéséhez”.

Kiváncsiak vagyunk, hogy Wekerle ezek után is meri-e még azt állítani, amit tavaly mondott, hogy t. i. Magyarország számára meg fogja szerezni a gazdasági függetlenséget, s hogy nem volt igaza a nemzetnek akkor, mikor a kiegyezési kérdéseknek 1917-en tul való „rendezésében” nem az önálló vámterület „biztosítását”, hanem annak elárulását látta?

De viszont a katonai kérdések „kikapcsolását” is megczáfolta a király, mert azt mondta, hogy „a védelmi eszközök kifejlesztésének *nem szabad tovább késni s elvárja a birodalmi gyűléstől, hogy haderőiket az elkerülhetlen szükségleteknek megfelelő módon fogja emelni.*

A trónbeszédnek egyéb része reánk magyarokra nézve érdektelen, de azt hisszük értéktelen az osztrákokra nézve is. Mert az, hogy telve van nagy szociális reformok ígéretével, ez nem téveszthet meg senkit. Végre is, úgy a király, mint a kormányai mindig szem előtt tartották néhai Viktor Emánuel olasz királynak azt a tréfás, de őszinte kijelentését, hogy olyan szegény sohasem lehetek, hogy legalább ne ígérhessek. De ezeket az ígéreteket sem a király, sem a kormányok sohasem tartották magukra nézve kötelezőknek, s a trónbeszédnek csak azok a részei voltak mindig őszinték, amelyekben a nemzettel szemben támasztott követeléseket sorolják föl.

Minket nem bódíthatnak el azok a két kézzel szőtt ígéretetek, melyekkel a trónbeszéd telítve van, de mint keserű utóíz megmarad a részünkre az, amit a kiegyezésről és a hadsereg fejlesztéséről mondott.

A trónbeszéd felolvasásának külsőségei különben a következőkép játszódtak le.

Az ünnepség.

A burg óriási szertartási termének felső végében levő emelvényen állott a trón, az előtt a Reichsrath tagjai, az oldalakon levő tribünökön pedig a meghívott vendégek foglaltak helyet.

Tizenkét óraker a királyi hercegek, miniszterek, Montenuovo főudvarmester és az udvari főméltóságok után az uralkodó jelent meg a szertartásteremben. A királyt a testőrségi kapitányok és a főszárnyegéd követték. A királyi hercegek, a miniszterek és az udvari főméltóságok, közöttük az udvari főmarsall az állampallossal, az emelvényen foglaltak helyet.

Az uralkodó felment az emelvényre, helyet foglalt a trónon s fedett fővel a következő trónbeszédet olvasta fel:

A trónbeszéd.

Tisztelt uraim az országgyűlés mindkét házából!

Egy új jelentőségteljes ülésszak kezdetén öszszegyűjtöttem önöket trónusom köré és szívesen üdvözlöm önöket. *A választójog reformja, amely a választójog gyakorlásában fennállott minden előjog eltávolításával az összes állampolgárokat nagykorúsította és valamennyi részére a közügyek intézésében ugyanazt a befolyást biztosítja, azon a bizalmon alapszik, amelylyel én népeim államhűsége iránt viseltem. Az újonnan megválasztott képviselőháznak különös feladata lesz az, hogy e bizalom jogosságát bebizonyítsa és meggyőzőn arról, hogy a politikai jogalapok terjedelmes kibővítése karöltve jár az állam politikai erőinek tömörítésével és megnövekedésével. Mert a rendelkezésben való közreműködés joga egyben a felelősségben való osztozkodás köteleseit megállapítja. Épp ezért elvárom, hogy az általános választójog alapján létrejött népképviselő, amelyet az állam iránt tartozó kötelességek tudata tölt el, kész lesz kormányommal egyetemben az állam létfonteleinek kielégítéséről gondoskodni és a haza javára gyümölcsöző munkát végezni. Épp úgy elvárom, hogy az urakhoz, amelynek nagy fontosságát és jelentőségét fontos törvényhozási rendelkezések biztosítják, ősi dicső hagyományaihoz hiven, mint eddig is, úgy a jövőben is érett belátás hazája lesz.*

Az első feladatok.

Mindenekelőtt szükséges, hogy a parlament költségvetés megszavazási és ellenőrzési joga újból föléledjen és hogy az államháztartás a költségvetésnek idejekorán való elintézése révén a törvényes alkotmányos alapot megkapja.

Gondot kell majd arra is fordítani, hogy a képviselőház házszabályait az annak létesítése óta sokszorosan változott viszonyoknak megfelelően átalakítsák. Kormányom javaslatokat fog önök elé terjeszteni, amelyeknek az a céljuk, hogy a parlamenti tárgyalásokban a szabadság a renddel párosuljon, a munkálatok menete sietessék s így működésük sikere eleve biztosítottassék.

A nemzetiségi kérdés.

Népeim gazdag képességeinek teljes kifejlesztését megakadályozzák a nemzetiségi ellentétek, amelyek már hosszú idő óta eltöltik a közéletet. Ez ellentétek legerősebb kifejezésüket a nyelv kérdésben lelik, mely kérdés megoldása mindaddig nem sikerült. Mindazáltal nem szabad elcsüggedni, hanem az illetékes tényezőknek oda kell törekedniük, hogy a nemzeti erőket az állam erőivé tegyék. A kérdés csak akkor oldható meg, ha az összes érdekelt komolyan arra törekszenek, hogy az állami alap törvények keretén belül megértsék az állami szükségleteket és hogy egymás megértésére töreksszenek, valamint a kölcsönös előzékenységgel, amire nézve a most megteremtett politikai egyenjogúság kedvező előjelet szolgáltat. E megoldás egyben a pártoknak a közös állami feladatok teljesítésében való zavartalan együttműködését biztosítja. *Leghőbb óhajom, hogy népemnek valamikor, mint legértékesebb örököt, kellőleg biztosított nemzeti tulajdonait hagyassam hátra s ez által az összeség részére biztosítsam a nemzetiségi békét, amely a haza összes igazi barátainak közös tulajdona volna. Kormányomnak kötelességévé tettem, hogy egész erejével erre törekedjenek és mindazokhoz, akiknek nemzetiségük, valamint az állam java egyaránt drága, azt a kérést intézem, hogy teljes odaadással közreműködjenek e cél elérésében.*

A közigazgatás reformja.

Az állam nagyot nyerne azáltal, ha sikerülne az alkotmány megváltoztatása mellett, amit a reichsrath legutóbbi ülésszaka oly sikerrel vitt keresztül, a közigazgatás terén ugyanoly értékű művet teremteni. Kormányom e célból javaslatokat fog önök elé terjeszteni, amelyek a politikai hatóságok szervezetének reformját célozzák olyképpen, hogy a politikai tartományi hatóságoknak alárendelt kerületi hatóságok létesítenek. E reform a közigazgatás adminisztratív alapjait javítaná, az adminisztratív eljárás gyorsítását lehetővé tenné és azt az állami közigazgatási szervezet megnövekedett követelményeinek megfelelően gyorsítaná. A kerületi beosztás révén a közigazgatás közelebb hozatnék a lakosság érdekköréhez és e szorosabb nexus a közéletben lehetséges és elérhető iránti általános érzéket növelné.

Szociális reformok.

A politikai újítások mellett az állam gazdasági és szociális alapjai is megújítatnának. Ha kora ifjúságomban az volt a feladatomban, hogy a parasztságban a birtokterhek alól való felszabadításában közreműködjek, ha azóta a polgári iparok szabadsága teljes mértékben kifejtett, úgy bizalommal remélem, hogy már sikerülni fog az állami biztosítási ügyet *agkori és rokkantsági biztosítások megteremtésével* kifejlesztetni és így a köz szá-

mos tagja érdekében a humanitás és szociális igazság művét befejeznem. Erre vonatkozó javaslatok, ugyszintén olyanok, amelyek a munkásbiztosítás időszerű reformjára vonatkoznak, mely utóbbi a tengerészekre is kiterjesztetik, önök elé fognak kerülni. *A munkásvédelmet* illetőleg, kapcsolatban az 1906. évi berni konferencia határozataival, a nőknek ipari vállalkozásokban való éjjeli munkáját szabályozó törvényhozási intézkedések fognak tétetni. A bányászat szempontjából szükséges intézkedések is megtétnek.

Gazdasági reformok.

A szociálpolitikai reformok mellett jól megfontolt és erélyes termelési politikát is inaugurálni kell, amely a népben szunnyadó összes gazdasági erőket összhangzó munkálkodásra képesíti és a technikai haladás vívmányainak teljes kiaknázását lehetővé teszi. *Az új kereskedelmi szerződés* megkötésére irányuló tárgyalások külkereskedelmünk kifejlesztését szolgálják. Arukivitelünket egyuttal rendszeres állami támogatással fejleszteni kell. *A távíró és telefon* egyre növekedő fontosságát tekintetbe véve, kormányom a törvényhozás elé terjesztett javaslatokkal annak sürgősen szükséges kiépítését elő fogja segíteni. *A társadalmi viszonyok egészséges fejlődése megkívánja az eleterős ipari s középosztály fentartását.* Az ennek fejlődéséért való gondoskodás az ipartörvény rendszeres kifejlesztésben nyer kifejezést, ugyszintén az iparpártolás kibővítésében, főleg pedig a szakszerű kiképzés tervszerű fejlesztésében. A középosztály hatatos és jelentékeny erősítést fog nyerni az által, hogy *központi szövetkezeti pénztár létesítésével is a hitelügy jelentékenyen megjavíttatik.*

A mezőgazdaságnak a közjó szempontjából való nagyfontosságát mérlegelve, kormányunk oda fog törekedni, hogy a nemzeti gazdasági élet ezen fontos ágának erősítését célzó javaslatokat terjeszthessen önök elé. Legközelebb a *mezőgazdasági személy- és földhitel kérdéssel fog foglalkozni*, hogy lehetőség szerint a *mezőgazdasági birtokok kamatterhét csökkentse* és a birtokok tülterheltetését megakadályozza. Tekintve, hogy az *általánosított* az eddiginél sokkal nagyobb eredményeket is fölmutathatna, a kormány az állatállomány növelése érdekében intézkedéseket készít elő, egyben a lótenyésztés intenzívebb állami támogatását tervezi. A *bányászat* terén nagyfontosságú szociálpolitikai kérdések várnak a megoldásra. Kijelentem, hogy a *bányászbiztosítás reformja*, ugyszintén a kor és az újabb gazdasági vívmányoknak megfelelő *bányásztervény-reform*. Kormányom főleg azt a kérdést fogja a birodalmi gyűlés elé terjeszteni, vajjon az állam ne vegyen-e nagyobb mérvben részt a *szénbánya-vállalkozásokban*, hogy legalább saját vállalatának szükségletét minden körülmény között biztosíthassa. Tekintettel a forgalmi eszközök fontosságára a gazdasági életben, a *vasúttügy* megkívánja a kormány különös figyelmét. Éppen ezért kormányom egyik legfontosabb feladatának fogja tekinteni, hogy a forgalmi politikai szempontból fontos *magánvasutak államosítása* tárgyában indult akciót folytassa és így az állam gazdasági hatalmát ez új eszközök megszerzésével növelje.

A kiegyezés.

A tervezett belső reformok felsorolása után a trónbeszéd a kiegyezésről a következőket mondotta:

Tisztelt uraim az országgyűlés mindkét házában! A szellemi és anyagi kultúra fölvirágzásával az összes kulturális népeknél fellépett az a szükséglet, hogy a béke megbecsülhetetlen kincse fentartassék. Az erre irányuló törekvések úgy nálam, mint kormányaimnál készséges támogatásra találnak. A külföldi államokhoz való viszonyunk tartósan a legbarátságosabb, szövetségeseinkkel változatlanul szívélyes viszonyban állunk. Az összes hatalmakkal való jó, bizalmas egyetértés képessé tesz bennünket arra, hogy mindenkor a felmerülő ellentétek kiegyenlítésének szempontjából működ-hessünk. Így remélem a munka a jövőben is a béke védelme alatt sikerre fog vezetni. A monarchia befolyását ebben az irányban annál sikeresebben fogja érvényesíteni, minél biztosabb a viszony a monarchia két állama között s minél erősebbek saját hatalmi eszközeink. Kormányaim ezidő szerint a viszonyok alakulását illetőleg tárgyalásokat folytatnak. Habár a kereskedelmi szerződések periódusának végéig bizonyos meg nem változtatható szempontok merültek föl, mindazonáltal *úgy polttkailag, mint gazdaságilag nagyfontosságú volna, hogy a két állam közötti viszonyok lehetőleg a régi átvett formák szerint rendeztessenek és helyeztessenek szilárd alapokra.* Minden körülmények közt az lesz a vezető gondolat, hogy az évszázados közös sora

által megszentelt és a pragmatika szankció által összefűzött és a két állam között bevált politikai köteleket sértetlenül tartjuk fenn a későbbi nemzedékek számára. Éppen azért gazdasági szempontból is a két államnak biztosított autonóm jogok sérelme nélkül el kell kerülnünk minden oly meglazulást e viszonyban, amely esetleg a jövőben a pragmatika közössége szempontjából aggályosnak tűnhetik föl. A folyó tárgyalások eredményének megfelelően a javaslatok önkökéle fogják terjesztetni.

A hadsereg fejlesztése.

Ha azonban a monarchia a jövőben is be akarja tölteni azt a szerepet, amelyet mint a világbeke támasza birt, a védelmi eszközök kifejlesztésének nem szabad tovább nyugodni. A fegyveres erő legfontosabb védelme a közös termelésnek és a béke legjobb keze és őre. A védelmi erő tökéletesítése már csak ezért is közös érdeke az összes nemzeteknek és néptörzseknek. Összefüggésben a védelmi erő elkerülhetetlenül szükséges növelésével, kormányunk gondot fog fordítani arra, hogy az általános védkötelezettség hadserege összhangzásban álljon a lakosság szükségletével. Ebből a szempontból tervbe vétetett a honvédelmi kötelezettség teljesítése közben egy újabb könnyítés: a védkötelezettek inséges családjainak állami támogatása, ugyancsak a mezőgazdasági és ipari termelők érdekeinek legmesszebbmenő szemmel tartása, a katonai szükségletek biztosításánál. Másrésztől bizton elvárom, hogy a birodalmi gyűlés nagy felelősségének tudatában közre fog működni abban, hogy haderőnk a népjólét keretén belül az elkerülhetetlen szükségleteknek megfelelő módon fogja emelni.

A méla accord.

Tisztelt uraim az országgyűlés mindkét házában! A sors kegyelme megengedte, hogy népeim két generációját vezérlehessem. Hivatásom fardaságának jutalmát népeimnek a sors minden változásában kipróbált szeretetében és hűségében találtam, valamint egyre növekedő jóletükben. Ennek előmozdítása és atyáink dicső örökének hívséges gondozása a földadat, amelynek egész életemet szenteltem. Ugyane cél szem előtt tartásával meg fogják találni az egyetértés és belső békére vezető utat, amit biztosítottunk látván, azt a sors legfőbb kegyének fogom tartani. Adná az ég, hogy a közös haza iránt való szeretet kibékítő szelleme lebegjen munkájuk fölött és hogy a Mindenható áldása kísérje önöket!

A hatás.

A teremnek minden részében jól volt hallható a király szava. Erős és csengő volt a hangja. Nyugodtan, de azért mégis a kiválóbb részeket erősen hangoztatva olvasta el a trónbeszédet, élesen kiemelte a feladatokat, amelyeknek megoldása a birodalmi gyűlés mindkét házára vár. Több helyen zajos tetszésnyilatkozat szakította félbe a felolvasást s úgy a képviselők, mint az urakháza tagjai ismételve kifejezték a helyeslésüket. Általánosán azt mondják, hogy trónbeszédet még soha sem szakítottak félbe oly gyakran és oly viharosan, mint a mait. Nagyon tetszett a trónbeszédnek az a része, amely a békéről szólt, zajos tetszésnyilvánítást kellett a szociálpolitikai javaslatok, különösen a rokkant-biztosításról szóló javaslat megemlítése, valamint az a rész is, amelyben a gazdasági feladatokról volt szó s amelyben az új parlament gazdasági és szociálpolitikai karaktere jutott kifejezésre. Zajos helyeslést és tapsot kellett az a passzus is, amelyben a király a Magyarországgal való viszonyról szólt s a megkötendő kiegyezésről emlékezett meg. Tetszést kellett a képviselőház házszabálya megváltoztatásának megemlítése, a bányász- és mezőgazdasági törvényjavaslatok, a vasutak államosítására vonatkozó akció, a nemzetiségi kiegyezés és a népiskola dolgában várható reformok.

Oszták sajtó a trónbeszédéről.

A *Neue Freie Presse* esti lapja írja:

A trónbeszédnek legfontosabb része az, mely a külföldi politikát és Ausztriának Magyarországhoz való viszonyát érinti. A trónbeszéd megállapítja, hogy a viszony a külföldi hatalmakkal állandóan a legbarátságosabb s ez a körülmény képessé tesz bennünket, hogy a feltámadó ellentéteket elsimítsuk. A feltámadó

ellentéteket" alatt a trónbeszéd bizonyára Németországnak Anglia a Franciaország-hoz való viszonyát érinti. Nagyon fontosnak azok a kijelentések, melyek a kiegyezésre és a Magyarországhoz való viszonyra vonatkoznak. A trónbeszéd megszabja a szélső határokat, melyeken belül mindkét állam mozoghat. Nagy nyomatékkal jelenti ki, hogy „minden körülmények közt az legyen az irányító gondolat, hogy a *pragmatica sanctio* megszabott és bevált politikai kötelek a két állam közt a későbbi nemzedékek részére érintetlenül fentartassék!" A trónbeszéd egyúttal érinti a Magyarországhoz való viszony legfájdalmasabb sebeit. „Ha a monarchia a világbeke támasza akar lenni, — mondja tovább a trónbeszéd — akkor a védelmi eszközök fejlesztése nem szünetelhet többé. A haderő fokozása elodázhatatlan lett." Ebből azt lehet következtetni, hogy az uralkodó veszélyesnek tartja, hogy a haderő fejlesztése holt ponthoz jutott. Az akadály itt nem Ausztria, hanem Magyarország. Az uralkodó szava bizonyítja, hogy a katonai kérdések legközelebb ismét szőnyegre kerülnek.

A *Neues Wiener Abendblatt* a többi közt ezt írja:

A trónbeszédet nagy tetszéssel fogadták s a képviselők és az urakházának tagjai többször adtak tetszésüknek kifejezést. Többen kijelentették, hogy még soha trónbeszédet nem szakítottak félbe oly gyakran a tetszés- és bravókiáltások, mint ezt a mait.

A politikai helyzet.

Bécsből jelenti éjjel tudósítónk: A német haladópart végrehajtó-bizottsága és a német nemzeti szövetség elnöksége közt a tárgyalások valószínűleg fuzióra fognak vezetni. Az urakháza holnapai ülésén a kormány törvényjavaslatot fog előterjeszteni az automobilközlekedéssel járó felelősségről és a hágai házassági jogi egyezményről. A jobbpárt nevében Gruscha bíborosérek indítványozni fogja, hogy küldjenek ki bizottságot, a mely a trónbeszédre megszövegezte a feliratot.

A képviselőház igazoló-bizottsága legközelebb igen érdekes kérdéssel fog foglalkozni. Dr. Kunicky szociáldemokrata képviselő teschenjablunkai mandátumát az ellenpárt olyan címen támadta meg, hogy Kunicky nem osztrák állampolgár. Kunicky atyja Oroszországba vándorolt ki és mint orosz államtanácsos halt meg Tifliszben. Fiát, a most megválasztott képviselőt Varsóból szocialista propaganda miatt üldözték és így jutott Ausztriába. A peticionálók azt vitatják, hogy Oroszországban a fiu öröklő atyja illetékességét és így a megválasztott jablunkai képviselő orosz alattvaló. Ez a vitás kérdés még nincs törvényhozás útján tisztázva Ausztriában. Különbösen huszonhét lengyel képviselő mandátumát is megtámadták.

Az urakházába holnap az ülés folyamán női küldöttség fog járulni a nők választói jogát kérelmezendő, aztán a képviselőházba is elmegy hasonló czéllal.

A német haladópart ma nem tartott ülést, hanem holnapra hivatott egybe. Az a határozat hírt terjedt el, hogy a haladóparti program alapszámú választott képviselők többsége a német nemzeti szövetséghez való csatlakozás mellett foglalt állást. A cseh agráriusok, a ruthének, a szlovének, valamint más csoportok gyűléseket tartottak, amelyekben az elnökség kérdését illetőleg állásfoglaltak.

KÜLFÖLD.

A helyzet Oroszországban. Az orosz kormány, mint egy Pétervárról érkezett távirat jelenti, ma az összes kormányzóknak utasításokat küldött a sajtó dolgában. Az utasításokat *Sziromjatnikov*, a *Novoje Vremja* volt munkatársa dolgozta ki, akit legközelebb a hivatalos lap szerkesztőjévé fognak kinevezni. Ozol volt képviselőt, aki külföldre akart menekülni, Vilnában letartóztatták. Tegnap Pétervárott is több mint száz embert tartóztattak le és állítólag nagyon sok kompromittáló anyagot találtak. Többek közt megállapították, hogy a katonai forradalmi propaganda központja Vilnában van, hol titkos nyomdát fedeztek fel. Ez a nyomda az összes orosz helyőrségeket ellátta forra-

dalmi kiáltványokkal. A kievi katonazavargásról a következő részleteket jelentik: Ötszáz katoná éjnek idején behatolt a fegyvertárba s onnan élelőtöltést vett el s a levegőbe lött. Amikor a zászlóalj parancsnoka odasietett, a zendülő katonák három tiszttel együtt megölték. A katonák közül hatvanan megsebesültek, kétszázötvenet letartóztattak s százkilenczven elmenekült. — Kievdében az általános sztrájkot készítik elő s emiatt kilenczvennyolcz embert letartóztattak. — A lengyelországi katonai kerületből nyolcz dragonyoszeredet a Volga kormányzóságba küldték, hogy ott az agrárzavargást elnyomják, továbbá Varsóból nagyobb lovassági, tüzérségi és gyalogsági csapatokat küldtek Carszkoje-Szelóba. A lengyelországi katonai kerületből összesen kilenczven száz lovas katonát küldtek el. Pétervárott a rendőrség tegnap este körülvette a lengyel tanulóifjúság étkezdéjét és 150 diákot letartóztattott. A diákokat megmotoszták, aztán az étkezdé helyiségeit is átkutatták. De csak néhány tiltott rőpiratot és egy revolvért találtak. Odessában a zsidók körében óriási pánik uralkodik. Üzleteiket bezárták és lakásaikat eltorlaszolták, mert a дума feloszlata következtében a fekete szarak ismét kezdenek grasszálni.

Később a műszaki zászlóalj is fellázadt és a legénység megölt egy századost és egy őrmestert. Szabasztopolban három álhúzás matrőrablógyilkosságot követett el. A gyilkosok közül kettőt agyonlőttek, a harmadikat fogságra vették.

Pétervárt a letartóztatások egyre tartanak. Az elmúlt éjjel a lengyel diáknegyedben házkutatásokat tartottak. Minthogy számos kompromittáló dolgot találtak, a rendőrség mintegy 100 diákot és diáknőt letartóztatott.

Pétervárról táviratozzák a *Magdeburger Zeitung*nak, hogy most már mind az 55 szocialista volt képviselőt letartóztatták, akiket azzal gyanúsítanak, hogy összeesküdtek a katonai forradalmi szervezettel. Az egyik volt képviselő elakart menekülni, de elfogták. Szabasztopolban a szárazföldi csapatok a hadihajók legénységével együtt akartak fellázadni, de a zendülés a matrőzok elhamarkodottsága miatt meghusult. A kiewi zendülés nincs összefüggésben a szabasztopolai összeesküvéssel; a táborban a Velenzirkski-erzed fellázadt és a zendülést egy önkéntes vezette, akit négy más katonával együtt letartóztattak.

Pétervárról késő éjjel táviratozzák: A lapok szerint a múlt éj folyamán vagy 500 letartóztatás történt. Beresint, a дума volt alelnökét szintén elfogták, de rövid idő múlva ismét szabadon bocsátották. A birodalom többi részén történt letartóztatások számáról nincsenek jelentések. Manduriai hírek szerint a csunguzok az elmúlt éjjel támadást intéztek az Asise állomás közelében levő vasuti hid ellen, támadásukat azonban a határőrség visszaverte. A vasuti forgalom nem szenvedett zavart.

A francia borkrizis. Franciaországban komoly dolgok készülnek. Narbonneban a városházán a vészharang szól s a lakosságot fölriasztották. A néptömeg barrikádokat épít. *Ferroul* lemondott polgármester beszél a néphez s azt mondja: „Nem akarok barrikádokat, inkább megadom magamat az igazságszolgáltatásnak. Egyáltalán nem akarom, hogy vér folyjon. Ferroul követeli, hogy a barrikádokat ismét lerombolják. A polgármester maga hozzálátott a leromboláshoz s a néptömeg követte példáját. Ferroul, Narbonne lemondott polgármesterét ma reggel letartóztatták s egy szomszédos pályaudvarról külön vonaton Montpellierbe vitték. A város katonaság szállta meg. Számos városból, mint Agde, Bordeaux, Lyon stb. jelentik, hogy csapatok utaztak el Dél-Franciaországba. Toulonból jelentik, hogy számos katonai vonat megy keresztül a városon. Egy rendőrbiztos az éjjel öt másik rendőrbiztos és nagyobb katonai csapat kíséretében Marcelin Albert és az algeliéri bizottság öt másik tagja ellen szóló elfogató parancsral Argeliérsbe utazott. *Clemenceau* miniszterelnök a miniszteriumban lévő hivatalosbájába ágyat állított be magának. Channion rendőrfőnök a miniszteriumban szintén permanens szolgálatot tart. Ezekből azt következtetik, hogy a kormány által tett intézkedések végrehajtása küszöbön van.

Párisból éjjel jelentik: A lapok meccáfoi-

ják azt a montpellieresi hírt, amely szerint Marcelin Albertet letartóztatták és Montpellierbe vitték. A belügyminisztériumba nem érkezett e hír. A vádlottak ellen a büntető törvénykönyv azon pontja alapján indítottak eljárást, mely a törvénybe ütköző megegyezéseket és intézkedéseket 2—6 hónapig terjedő fogházzal bünteti. A vádlottak a büntetés mellett egyben polgári becsületjogaik és közhivatal viselésének jogát is 10 évre elveszíthetik. Brouse képviselő Perpignanból táviratot kapott, amely ügytelenségnek mondja az argeliersi bizottság tagjainak letartóztatását, mert a bizottságra már úgy sem hallgatott senki. E letartóztatások megnehezítik a köztársasági és a békeszerzők munkáját. Brouse képviselő ez ügyben interpellációt fog benyújtani. Narbonneban Ferroul letartóztatása óta az izgatottság egyre nagyobb lesz. A várost 10,000 főnyi katonaság szállotta meg. A tömeg gunyolja a tiszteteket. A gyász jeléül az üzletek, műhelyek, sőt bankok is zárva vannak. Az első katonai vonatok éjjel 3 óra tájban érkeztek oda. Beziens és Argeliers között tüzoltók állottak készenlétben, hogy fecskendőikkel a vizsugarat a katonaságra bocsássák. A Beziens közelében a vasúti pályán talált csomagban főleg dinamit volt. Öt ezer cazousi lakosból, földbirtokokból és földmunkásokból álló csoport a helyi bizottság elnökének vezetésével Argeliers felé vonult, hogy a bizottság tagjainak letartóztatása ellen tiltakozzék. A tüntetők Clemenceau elleni ellenszenvüknek hangos kiáltással adtak kifejezést.

Bülów Kielben. Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy Bülów herceg Kielbe utazik a császárhoz és ettől a kihallgatástól várják a belügyi helyzet tisztázódását. Köztudomás szerint olyan befolyások kerültek felszínre, amelyek Studt kultuszminiszter utódának kinevezésében meg akarják hiusítani a kancellár tervét. Vilmos császár éjjel Kielbe érkezett. A város és a kikötő ünnepi díszet öltött. A versenyek megkezdődtek.

A francia-japán egyezmény. Az a kommentár, melylyel Pichon francia külügyminiszter a Japánal kötött szerződést kísérte, meglehetősen sovány. A hivatalos szöveg szándékos homálylyal sorolja fel azokat az eseteket, melyekben Franciaország és Japán egymásnak kölcsönös támogatást biztosítanak, a kommentár pedig ezeket a passzusokat nem is érintette. A szövegnek idevágó része az eddigi jelentésektől eltérőleg azt mondja, hogy Franciaország és Japán a jelenlegi jogviszony és tényleges birtokaik fentartására való tekintettel kölcsönösen arra fognak törekedni, hogy Kinában és az őket érdeklő határokon a békét megóvják. A francia külügyminiszter kommentárjában kijelentette, hogy Németország, Olaszország és az Egyesült-Államok gazdasági helyzete Kelet-Ázsiában érintetlen marad.

A romániai választások. A romániai parlamenti választásokat teljesen befejezték. A kormány mind a két házban nagy többséggel rendelkezik. Az ellenzék a kamarában 15, a szenátusban 13 taggal van képviselve. Csütörtökön nyitják meg a rendkívüli ülésszakot, mely nagyon rövid tartamú lesz. A kamara elé néhány sürgős természetű pénzügyi javaslatot terjesztenek és azután mind a két párt kiváló embereiből bizottságot küldenek ki, hogy a javaslatok keresztülvitelét előkészítse.

Német-angol közeledés. A charlottenburgi város-házán a Berlinben időző londoni lordmajor tiszteletére adott díszlakomán a charlottenburgi polgármester beszédében megemlékezett arról, hogy június 18-ika a waterlooi csata emléknapja, mely csatában németek és angolok vállalva harcoltak egymás mellett. A polgármester beszédét azzal az óhajjal fejezte be, hogy az angolok és németek sohase legyenek egymásnak ellenségei. A lordmajor válaszában azt mondta, hogy az a nemzet, amely ellen akkor együtt harcoltak németek és angolok, időközben Angliának szövetségesevé vált és neki sincs más óhaja, mint az, hogy mind a három nagy nemzet, amelyekről itt szó van, barátságban és kereskedelmi közösségben éljen egymással.

Angol társadalmi mozgalom Oroszország ellen. A londoni Ethical Society gyűlést tartott, amelyen a tagok tiltakoztak az ellen, hogy az angol kormány barátságos viszonyba lépjen az orosz kormányval. A szónokok azt mondták, hogy nem szabad elfelejteni, hogy az orosz kormány harcban áll az orosz néppel. Ily értelmű határozati javaslatot egy-

hangulag fogadtak el. Az egyik szónok azt mondta, hogy az angol népnek nem szabad olyasmint tennie, ami a mostani orosz kormány állását megerősíthetné.

Zavargás Portugáliában. A párisi „Matin“ lissaboni jelentése szerint Oportóban nagy tüntetések folytak le. Franco miniszterelnököt nagy néptömeg fogadta, amely tüntetett ellene. A katonaság tüzelt és sokan megsebesültek. A Daily Expressnek a következőket jelentik az oporti zavargásokról: A kormány megbízottja Oportóba érkezett, hogy egy politikai banketen a kabinetet képviselje. Az üzleteket zárva találta, a házak fekete drapériával voltak bevonva, fekete álarcos férfiak jártak az utcán és halál a zsarnokokra! kiáltásokkal fogadták őt. A rendőrség szétverte a tüntetőket és az utcái harcban sokan megsebesültek.

A hágai konferencia. Jó értesülés szerint a konferencia teljes ülési bizonyos feltételek mellett nyilvános lesznek. Hír szerint a ma délután tartott bizalmas ülés e kérdést, valamint a bizottságok kiküldetésének kérdését tárgyalta. A bizottsági ülések valószínűleg zártak lesznek. Valószínű azonban, hogy a konferencia főtitkári hivatala a bizottsági tárgyalásokról hivatalos kommunikét fog kiadni. Jól értesült helyről megzafolják azt a hírt, hogy a nagyhatalmak delegátusai előzetes bizalmas tárgyalások alapján abban egyeztek volna meg, hogy a felszerelések korlátozásának kérdését egy későbbi konferencia elé utalják. Hír szerint a konferencia mai teljes ülésén a négy bizottság elnökeivé a következő delegátusokat fogják kinevezni: Első bizottság (döntőbírók stb.) Bourgeois (Franciaország). — Második bizottság (szárazföldi háború és semlegességi kérdések): Bernaerth és ennek egészségi állapotára való tekintettel Asser (Németalföld). — Harmadik bizottság (tengerészeti jog): Tornielli (Olaszország). — Negyedik bizottság (tengerészeti jog és semlegesség a tengeri háborúban): Martens (Oroszország). Alelnökké ki fognak nevezetni: Kriege (Németország), Drago (Argentína), Lammasch (Ausztria-Magyarország), Brun (Dánia), Destournelles (Franciaország), Estera (Mexikó), Hagerup (Norvégia), Baldiman (Románia), Hamarskjöld (Svédország), Carlin (Svájc), Satow (Angolország) és Fusinato (Olaszország). Valószínűleg indítványozni fogják a mai ülésen, hogy azokra az ülésekre, amelyekre névbe nem határozzák el a nyilvánosság kizárását, külön belépési engedéllyel bíró újságírókat beereszsenek. A mai ülésen fogják továbbá megállapítani a konferencia munka-programját. A Wolff-ügynökség hágai jelentése szerint báró Marschall a konferencia mai ülésén azt indítványozta, hogy egy nemzetközi zsüri létesítsék, amely a helyi döntőbírók döntései ellen beadott panaszokban fogna véglegesen dönteni. A javaslatot Angolország és az Egyesült-Államok támogatják. E fő döntőbírók székhelyének és megalakításának kérdését később fogják tárgyalni.

Késő éjjel jelentik Hágából: A békekonferencia mai teljes ülésén Nelidov elnök a németalföldi királyné következő táviratát olvasta fel:

Boldog vagyok, hogy a különböző államoknak a békekonferenciára kiküldött delegátusait Hágában láthatom. Amidőn köszönetet mondok excellenenciának azon érzelmekért, amelyeknek tolmácsa volt, minden jót kívánok a konferenciának azon magas célokért való munkálkodásához, amelyet maga elé tűzött.

Ezután az orosz császár következő táviratát olvasták fel:

Mélyen meghalva a táviratukban kifejezett érzelmektől szükségét érzem annak, hogy legjobbat kívánjam a második hágai konferenciának céljaiért való munkálkodásához.

Miklós.

Mindkét táviratot élénk tetszéssel hallgatta meg a konferencia. A főtitkár ezután bejelentette, hogy Kína első delegátusa megbetegedvén, a második delegátus fogja helyettesíteni.

Nelidov elnök ezek után meghatott hangon megemlékezett Staatsról, az 1899. évi első hágai békekonferencia elnökéről. A konferencia elhatározta, hogy az elnök beleegyezésével az érdeklődők jelen lehessenek az üléseken. Az ügyrendet a nyolczadik szakasz kivételével elfogadták.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18—25. szám.

A kivándorlási anket.

Budapest, június 19.

Ma délelőtt tíz órakor kezdődött meg a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége által rendezett szakértekezlet. Az anketén résztvettek a kormány és a közigazgatási hatóságok képviselőin kívül az összes magyar kereskedelmi és iparkamarák és érdekképviselők, továbbá a gazdasági és kulturális szakegyesületek kiküldöttei, valamint a kivándorlás által leginkább sújtott vármegyék és járások közigazgatási hatóságainak képviselői.

Dr. Chorin Ferencz elnök megnyitó beszédében mindenekelőtt köszönetet mondott a m. kir. minisztériumok, a közhatalóságok és a közgazdasági érdekképviselők megjelent képviselőinek és nagyszabású beszédében ismerteti az anket anyagát.

A kivándorlás mind rohamosabb fejlődésében látja — ugymond — a Gyáriparosok Országos Szövetsége törekvéseinek egyik legfőbb akadályát. Tíz éve annak, hogy a kivándorlás nagyobb arányokat öltött s ma már mint országos csapás törnyosul felettünk. Kezdetben ügyet se vetettünk a bajra, sőt a kivándorlók által hazaküldött pénzben sokan gazdasági előnyt láttak. Egy pillantás a statisztikai adatokra kétségtelemé teszi, hogy a baj rohamos növekedésével szemben a tétlenség bűn volna a nemzet iránt. Az a körülmény, hogy a Gyáriparosok Szövetsége meghívásának oly kitűnő férfiak tettek eleget, a siker reményével biztat, hogy a hazai munkaerők így idegen érdekek szolgálatába ne szegődjenek; a legutóbbi tíz évben mintegy másfél millió ember hagyta el Magyarországot s ezeknek alig 10 százaléka tért vissza.

Az értekezlet feladata lesz a baj okaira ráutalni. Mintegy bevezetéstül szóló néhány kérdést vet fel, amelyek elsősorban várják az értekezlet részéről a választ. Az első kérdés az, hogy a kivándorlási törvény s a Cunard Linenal kötött szerződés szoruló azonnali megváltoztatásra. Semmi kétség aziránt, hogy a törvényes intézkedésekkel állami protektorátus alá helyezték a kivándorlási ügynökségeket s így valóságos modern emberkereskedést szerveztek; a bajt nagyban növeli még a német hajózársaságok titkos konkurrencziája. A kivándorlásra való csábításnak végzetes következményeit tapasztalják nemcsak nálunk, hanem Amerikában is. A másik kérdés az, hogy nem volna-e helyes a belügyminiszterium kebelében és az összes miniszteriumok képviselőivel egyetemben nagyobb kivándorlási osztályt szervezni, amely a propagandát ellenőrizné és szükség esetén ellenpropagandát szervezne. A kivándorlási utlevelek kiadása is ez osztály keretébe vonatnék. Amerikában a legújabb adatok szerint a munkabérek nagymértben alászálltak. De a kivándorlás tulajdonképpen talaja széles és nagy néprétegeknek az elégedetlensége. Ki kell terjeszkednie tehát az értekezletnek arra is, hogy van-e ok az elégedetlenségre. Az adóknak főképpen a kis és törpebirtokosokra méltánytalanul nehezedő nyomasztó terhe, közigazgatási törvényeink ridegsége, amik túlságosan éreztetik a néppel a rendőri apparátusnak minden ridegségét s amelyeket csak közigazgatási tisztviselőink józan érke enyhít némi-leg s a megélhetési viszonyoknak szerfelett való megnehezülése, viszont a mezőgazdaságra és az iparra névbe a munkabérek olymértű megrágu-lása, amelyet a mezőgazdaság is, az ipar is jelenlegi helyzetünkben alig bír meg: mindmegannyi lényeges tárgyai a kivándorlás okai felett való vizsgálódásnak.

Meg kellene fontolni azt is, hogy mily állami akcióval lehetne azokon a bajokon segíteni, amelyek a kötött birtok által okoztatnak s hogyan volna, kellő jogtisztetéssel, a földszerzési éhség kielégíthető. Az a parcellázási akció, amelyet nem az állam, hanem a spekuláció indított, nemcsak hogy nem csökkentette, hanem ellenkezőleg a meghatározottabbán növelte a kivándorlást, (Élénk helyeslés.)

Ezenkívül a kivándorlásnak bizonyára még számos gyökérszálaira fog rámutatni az értekezlet, amelynek tanácskozásait ezennel megnyitja. (Élénk eljenzés.)

Hegedüs Lóránt, a Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatója, röviden ismerteti a Szövetség javaslatait. Rámutat arra, hogy a kivándorlás nem önálló betegség, hanem csak megnyilvánulása egész gazdasági életünk beteg voltának. A kivándorlás ellen cselekedni kell; harmincz millió magyarról álmotak lelkes magyarok s most az ország elvérvésztől kell tartani. S ha ennek az anketának más eredménye nem lesz, legalább legyen meg az, hogy egy óriási vészkiáltás legyen, amely a kivándorlás ellen védekezésre szólítsa fel az egész országot. Meggyőződése, hogy barátságos uton sikerülne a Cunard-társasággal a szerződésnek oly megváltoztatását keresztülvinni, mely szerint az összes kivándorlási megbízottjait megszü-
n-

tesse; ez jelentős pozitív eredménye lenne ezen ankétának.

Thirring Gusztáv dr.: A kivándorlás a hetvenes évek elején kezdődött Európa keleti részeiben és Magyarországon is. A nyolcvanas évek során folyton emelkedett, a mozgalom a kilencvenes évek vége felé liértelen felszökött és ma lehetetlen méreteket öltött. De nemcsak hogy növekedett a kivándorlás, hanem terjeszkedett is és ma nincsen hazánknak törvényhatósága, amelyről a kivándorlás ne folyt. Részletesen ismerteti a kivándorlás ne folyt. Részletesen ismerteti a kivándorlás statisztikáját.

Bernáth István: A kivándorlás kérdése erkölcsi kérdés. Ha Magyarországon az emberekben az erkölcsi érzés, a nemzethez, a hazához való ragaszkodás nem apadt volna meg oly nagy mértékben, amint megapadt, akkor sokkal kevesebben vándorolnának ki. Jómódu gazdák és iparosok is kezükbe veszik a vándorbotot. És hogy a dolgok idefejlődtek, az büne az egész magyar társadalomnak. Szándékosan és tudatosan dolgoztunk oda, hogy az ideális tartalom a nemzetben megapadjon. Vannak más okok is: mi nagyon materiális irányban igyekeztünk a fejlődést vezetni. Folyton hangoztatjuk Széchenyi mondását, hogy szabad nemzet csak gazdag nemzet lehet. Ennek az igazságát mindig kétségbe vonta. Ezután foglalkozik az értekezlet elé terjesztett kérdéspontokkal. Az utlevél-törvényen van javítani való, így elsősorban a törvény végrehajtását kell szigorítani. A szülő ezután rátér a kötött birtok és a kivándorlás közti összefüggésre. Lehetetlennek tartja, hogy ma a földbirtok politikának megváltoztatásával azonnal segíteni lehetne. De a dolog érdekében azt mondják, hogy a nagybirtok akadályozza meg az iparfejlődést és a kivándorlást.

Hatvani-Deutsch Sándor: A kötött birtok!

Bernáth István: Az mindegy! E tekintetben az álláspontot nem látja kifejtve és megokolva. Hát van Angliánál feudálisabb birtokszervezetű állam? Hát Csehországban nem a nagybirtokosok voltak az ipar legjelesebb tényezői? Sehol nem oly mobil a földbirtok, mint nálunk. Ne azt a néhány kötött birtokot nézzék, hanem nézzék meg a telepítő és parcellázó bankoknál, hogy mennyi eladó földbirtok van. Azt, hogy ugyanabban a faluban nem kapnak földbirtokot? Hiszen azt megvalósítani nem lehet. Ha nem kapnak Magyarországon, kapnak Szlavóniában, kapnak Boszniában. (Felkiáltások: Az is kivándorlás!) De ha a kötött birtokok feloldása bekövetkeznék is, ezen a réven még nem lendülne fel a magyar ipar. Hiszen az a paraszt, aki földhöz jut: földműves lesz és nem megy el ipari munkásnak. (Zaj. Halljuk! Halljuk! Halljuk!) Hogy majd elmegy a fia? De hiszen nekünk most van munkásra szükségünk és nem egy generáció múlva. Különb a paraszton azzal, ha földhöz juttatják, nem lesz segítve, a Gazdaszövetség által gyűjtött adatok bizonyítják, hogy a paraszt az öröklött, az ingyen kapott birtokon sem tud megélni, hogy élhetne hát meg egy adóssággal szerzett birtokon? Veszedelmesnek tartja tehát, ha a Gyáriparosok Szövetsége erre az álláspontra helyezkedik.

Hegedüs Lóránt: Egyéni álláspontom.

Bernáth István: A Gyáriparosok Szövetsége nem fog gyümölcsöző munkát végezni, ha bizonyos animozitással megy neki a földbirtoknak, mert minden hazafinak kötelessége a földbirtok statuálására törekedni.

Chorin Ferencz elnök: A Gyáriparosok Szövetsége nevében megjegyzi, hogy a Szövetség a kötött birtok kérdésében semminemű álláspontot nem foglalt el. Ez Hegedüs Lórántnak álláspontja, aki évek óta hirdeti már ezt. Tiltakozik az ellen, mintha a Gyáriparosok Szövetsége animozitással viseltetné a földbirtok ellen. Az egész kérdés, amit felvetett a Szövetség, az volt, hogy tapasztaltatott-e a kötött birtok túltengése és van-e annak befolyása a kivándorlásra?

Bernáth István: Köszönettel veszi az elnök kijelentését, de azt hiszi, hogy a külvilág úgy fogta fel a dolgot, mintha ez a Szövetség álláspontja volna.

Gelléri Mór kijelenti, hogy az iparosvilágnak csak az az óhajta, hogy a földbirtok az iparfejlődésből nagyobb mértékben vegye ki részét, mint eddig. Ő is járt Amerikában, beszélt ott magyarokkal, azok azt mondták neki, hogy ha annyit akartak volna itthon dolgozni, mint Amerikában, itt is kerestek volna annyit. (Igaz! Ugy van!) Ismerteti azt a gazdag anyagot, melyet az érdekeltek az Országos Iparegyesület írásos ankétja alapján az egyesülethez beküldöttek.

Hieronymi Károly nem tartozott az 1903-iki törvénykezési bizottságba, de azok abból indultak ki, hogy a kivándorlást semmiféle policziális és erőszakos intézkedésekkel megakadályozni nem lehet; hanem hogy a kivándorlás oka az illető ország erkölcsi, társadalmi és gazdasági viszonyaiban rejlik. A törvényalkotóinak törekvése tehát az volt, hogy a kivándorlást, amelyet meggátolni nem lehetett, irányítsák és a kivándorlottakkal az összeköttetést lehetőleg fentartsák.

Gerster Béla a Földrajzi Társaság és a Magyar Társadalomtudományi Társaság nevében szólva, a kivándorlás alapokának azt tartja, hogy munkásaink díjazása nincs nemzetközi nivón. A magyar munkások fizetését kevésnek tartja arra, hogy megélhessenek abból. A kivándorlási tilalomnak szerinte hatása nincs. Az iparfejlesztés tekintetében megjegyzi, hogy egyedül a magas munkabérek felemelése lehet erős hatással a kivándorlás megakadályozására. Szakitanunk kell az egész magyar közgazdaság érdekében az alacsony munkabérekre való pályázással.

Marton Ödön dr. miniszteri titkár a hegyvidéki kirendeltségnél szerzett tapasztalatai alapján a kivándorlási ügyekről visszaéléseiről beszélt. Figyelmezteti az értekezletet arra, hogy a hivatalos ügyek is százalékot kapnak a kivándorlók után, ami már magában véve ösztönzi őket a kivándorlás fokozására.

Az értekezlet holnap délelőtti 10 órakor folytatja tanácskozásait.

A forradalmárok titkos nyomdái.

— A földalatti Oroszországról. —

A jó öreg Gutenberg, amikor egyszerű betűivel a világot meglepte, bizonyára nem gondolt arra, hogy az ő találmánya valamikor majd a forradalomnak rugója lesz. Arra meg hát éppen nem gondolhatott, hogy századok múltán üldözni fogják azokat, akik e betűkkel szabadabb gondolataikat akarják kifejezésre juttatni.

A modern forradalmak ismertették meg velünk igazán, hogy minő szerepe van a nyomdának a közvélemény átalakításában. A csendesen működő forradalomnak ugyszólván ez a legfontosabb eszköze. Az eszmék előszóval való terjesztése elé a hatalom mindenféle akadályokat állíthat. A nyomdát is megakadályozhatja, mondhatná valaki.

A tapasztalat tényleg azt mutatja, hogy szükség esetén a sajtó jogainak megnyirbálásától sem rettennek vissza azok, akik valamely a hatalomra kellemetlen irány terjedését akarják meggátolni. Ilyen időben elrejtett zugokban kis gépecskék jönnek mozgásba s ezek a titkos nyomdák.

A titkos nyomdákban nincs nagy története. Azt mindenki könnyen kitalálhatja, hogy ezek a nyomdák Oroszországban születtek és hogy anyjuk és nevelő dajkájuk a forradalom volt. Fiatal volt még maga ez a forradalom is, amidőn a hatvanas évek elején ennek a hajtásnak életet adott. Ebben az időben volt ugyanis, hogy az új Oroszország előharczosa elérkezettnek látták a hevesebb küzdelem idejét. Az új eszmék seregeseitől jöttek az országba és az ifjú gárda szinte megittasodott tőlük. Bizony ebben az állapotban többször adott a forradalom igen hangos életjelt magáról és a hatalom birtokosai jónak látták, hogy Drentylt, Pétervári akkori katonai kormányzóját, majdnem korlátlan hatalommal ruházzák fel. Csak éppen a címét nem viselte a diktátornak, a tiszteletere és hatalmi körére nézve tetjesen annak illet be.

Ezt a nagy hatalmat főleg azért kapta, mert bízták szigorúságában. Drentyl ur tudta, hogy honnan fuj a szél, teljes erővel a nyomda-termékekre vetette magát. Vigan működött a cenzura és a vonatok nem mentek üresen Szibéria felé.

De azért nem ez volt még az igazi. Pétervár nagyhatalmu kormányzója még sem vigyázhatott mindig a nyomdákra. Embereinek akadt néha egyéb dolga is. Több forradalmi irat került ki a nyomdából, mint amennyit idejében el tudtak csipni. A titkos nyomdák korszaka tulajdonképpen II. Sándor cár halálával kezdődött meg. Ennek azonban nagyon érdekes története van, amelyet érdemes lesz papírra vetni.

II. Sándor cár egy dologban nagyon hasonlított II. Józsefhez: ő is nagyon szeretett körültekinteni országában. Egy ilyen kirándulása alkalmával az a kellemetlensége történt, hogy a moszkvai forradalmárok egy nagyon ügyesen alkalmazott csellel elfogták, becsukták és csak akkor eresztették szabadon, amikor sikerült tőle az új orosz alkotmányt megerősítő aláírást kicsikarni. Könnyen érthető, hogy ez az alkotmány halott volt már születése pillanatában, de következei azért igen messzenhatók voltak. Nem ugyan abban az értelemben, hogy előbbre vitte a dolgokat, sőt ellenkezőleg, ettől az időtől

kezdve a forradalomban erős ellenfelet láttak, amelylyel nem lehet többé közönséges fegyverekkel megküzdeni. II. Sándor erőszakos halála, amelylyel a forradalmárok a szerződés megszegését torolták meg, csak még jobban megerősítette őket ebben a véleményükben. A sajtó ezentul különös figyelemben részesült. Raspevics prokurátor egyedül a nyomdákra vigyázott. A szeme állandóan a nyomdákon volt, úgy, hogy Pétervárt forradalmi iratokat nyomtatni még csak megkísérelni sem lehetett. A legkisebb terméket, ami csak nyomdafestéket látott, pontosan átnézte a cenzura. A szocializmus szónak még csak előfordulnia sem volt szabad. Az erős rendszabályok azonban nem kedvetlenítették el a forradalom híveit. Csak leleményesebbekké tették. A szaporán működő kék czeruzára a titkos nyomdával feleltek. A neve eléggé megmondja, hogy miről van szó. De hogyan működött ez az intézmény, azt már nem sokan ismerik.

A forradalmárok kis gépeket szereznek, szerkeztetik olyan, hogy csavarok és kapcsok segítségével könnyen részekre szedhetők és ismét összeállíthatók. Két-három ember között elosztva észrevétlenül lehet egyik helyről a másikra vinni. Apró betűkkel jelentékeny nagyságu szöveget, sőt egy egész röpiratot is ki lehet rajta szedni, ez a magyarázata annak, hogy miért vannak az orosz forradalmi iratok nagyjából apróbetűkkel szedve.

Hogy mentül könnyebben használhassák, lehetőleg kis városkába mennek vele, hol a rendőrök csak igen kis számban vannak. Különösen Dél-Oroszország egyes városban szeretnek nagyon meghuzódni. A működés színhelyeül pinczék vagy más rejtett helyeket keresnek ki. Természetesen a legnagyobb óvatossággal dolgoznak. Rövid idő alatt sokat kell végezniök. A nyomda helyét időközönként megváltoztatják; gyakran megtörténik hogy valamely áruháznál folytán a nyomdát felfedezik. Egyes esetekben a rendőrök már csak hűlt helyét találják az embereknek és a gépecskéknek. Sokszor azonban — hiszen elég sokszor olvashatjuk a lapokban — az embereket elfogják, a masinát pedig lefoglalják. De csak a szám apad le. Más helyen kettőzött erővel pótolják a veszteséget.

A forradalmárok vakmerősége a nyomdák elhelyezésében sokszor mesébe illő. Az utóbbi időben, hogy a kaszárnyába is be-becsap a forradalmi szellő, nem éppen ritka eset, hogy magában az erődök egyikében helyezik el a nyomdát. Óriási feltűnést keltett annak idején az az érdekes felfedezés, hogy a Slabodni Slovo című forradalmi lapot Péterváron, a schlüsselburgi erőd egy rejtett zugában nyomták és onnan küldözték széjjel a példányokat.

Nem is olyan nagyon régen, nyomára jöttek, hogy magában a czári udvarban működött egy ilyen kis betűszóró pokolgép. Egy pincze belsejében az oldalfalba furt üregbe huzódtak meg a munkások. Ez a körülmény elsősorban azt mutatja, hogy a forradalmárok szervezete mintaszert és a helyben nem válogatások, de napnál világosabban mutatja azt is, hogy nincsen ma már Oroszországban olyan pont, amelyen hűséges segítőtársak ne akadnának.

Sokszor azután előfordul az is, hogy a titkos nyomdák semmiképpen sem lehet annyit és olyasmint nyomtatni, amennyire és amire szükségük van a forradalmároknak. Ilyen helyzetben azután elmennek valamely kis városkába és annak a nyomdáját valósággal megszállják. A munkások — többnyire szocialisták — egy-kettőre elszélednek, a gazda pedig kénytelen tehetetlenül nézni, hogyan szedik és nyomják ki gépén a forradalmi kiáltványokat, vagy egyebet, amire épp szükség van. Hogy pedig az ellenkezés eszébe se jusson, ha vadabb, meg is kötözik, ha szelidebb, akkor csak két ember vigyáz rá töltött pisztolyal.

Ime egy kis kép a forradalom tarka mezejéről. Itt is bebizonyul, hogy a nagy szenvedélyek érlelik legjobban a találfékonyságot, amelyet egy szenvedő ország fiai a kivándó szebb jövőért váltanak tettekké.

Non scolae, sed vitae...

Budapest, június 19.

A mult kultuszának hajlékai az iskolák és a mult-kultusz ápolásának fizetett, elfogult, öniudatlan eszközei a tanerők, a pedagógusok. És ha valaki azt kérdezné, hogy nem különös és szomorú-e, hogy az iskolák reformálásáért ők tesznek a legkevesebbet, a felelet erre az, hogy szomorú ugyan, de érthető. Mert a mai iskolának az átka nem a pedagógusokat sújtja, hanem azokat, akiket ők az életbelépésre „képesse” tesznek.

Sehol egy symptoma, sehol egy jel, mely az iskolák jövőjébe perspektívát nyitna, mely arra a reményre jogosítana bennünket, hogy nemsokára mégis csak kisurran az iskolák falai közül a dohos mult és helyét a jövő csirájától megterhesült élet foglalja el.

A lépten-nyomon tapasztalható indolenciával és maradisággal szemben az is elégtétel volna számunkra, ha valaki erélyesen szót emelne már az iskolák: mint a nép intellektuális fejlődési eszközeinek reformálásáért és végigvágna egyszer az illetékes fórumon meg a „nagy pedagógusokon”

Most, mikor ifju emberek „érett” éretlenséggel, zölden, de rózsaszínű víziókkal vágnak az élet rengetegének, hogy letörjenek, vagy hogy mint edzett, az élettől újra, teljesen átalakult férfiak fogjanak kezét egy évtized után; most a „tizéves találkozó” hónapjában mindazok, akik egy ilyen összejevetelen résztvesznek, vessenek számot tisztesztendő multjukkal és feleljenek a kérdésre: az iskola tette-e őket azzá, amik? Nem, ilyen alig, vagy jobban mondva egy sem lehet közöttük. — Csak olyanok, akikből az élet még tudott csinálni valamit és olyanok, akik a mai társadalom kreaturái: tehát, akiknek nem az iskolára volt szükségük, akiket nem az iskola vitt oda, ahova jutottak, hanem a ma ferdesége, igazságtalansága, tekintet nélkül persze arra, hogy érdemesek és méltók voltak-e rá. De ugye ezek, mint az előbbieket, valamennyien csak annak az elöítéletnek hódoltak, mely a boldogulás kulcsát az iskolában találja, mely az érvényesülést, megélhetést az iskola üres formalitásától teszi függővé.

Vagy mondhatja-e valaki, hogy azért nem értette meg az anatómiát, mert nem „emlézte be” Lálíus számárságait és Livius csataleírásait; hogy azért nem haladhatott pályáján, mert az iskolában nem tanulta meg, hogy Rómának 130 körül K. e. hány provinciája volt és meghódításuk időrendje szerint melyek voltak azok; vagy ki viselte a hispániai háborút és ki uralkodott Marcus Aurelius után; vagy hogy a glyconi milyen verslábakból áll; vagy mi a különbség a „barna szöcske” és az „imádkozó sáska” között és mert, hogy minderre és még sok más hasonlóan „fontos” dologra nem fordított clegendő időt?

És ezekkel gyöttrik, fásulttá, lomhává teszik a jelen iránt érdeklődő fogékony, fiatal lelkeket. És ha mégis valaki mindazt, amit a mai iskola a fiatalságnak ad, az általános műveltség pajzsával védelmezné, mindazt az erre való hivatkozással pótolná: nagyon helytelenül cselekednék. Mert ha igaz, hogy iskoláinknak nincs közük a mához, akkor az az általános műveltség, amelyet az élet ad az ifjuságnak, fölöslegessé tesz mindent, ami csak emlékeztet is az iskolára. A tudományra, a művészetre predesztináltak pedig tudják, hogy többnyire iskolák nélkül lettek tudósok, írók, költők. A kutató elme megtalálja a módot a multnak, a kulturális fejlődésnek megismerésére.

A mai iskolák nem edzett, jól felszerelt katonákat küldenek a létküzdelem terére, hanem ideges, önző, gondolkodásra képtelen bábokat, akik úgy tapogatódnak össze-vissza, oly hajmeresztő járatlanságot árulnak el az élet minden fázisán, mintha a mult idők szellemének föltámadt emberei volnának, akiknek ismeretlen ez a világ.

És azok, akik elég erősek maradtak, akiknek elég lelki erőt hagyott az iskola és még idejében

főlébredve, képesek az élet előírása szerint újra fegyverkezni, képesek ott kezdeni, ahol az iskola nélkül is kezdhették volna, arra a szomorú tapasztalatra jutnak, hogy céljuk elérésében az iskola csak késleltette őket. Pedig ennek fordítva kellene lenni.

De a ma iskolája csak a tudatlanságot veti és aratja — jegyzi meg Bródy valahol nagyon találóan — és így is lesz mindaddig, míg a multat ki nem dobjuk belőle és a jelen diadalmasan be nem vonul.

Az olvasóhoz.

Az Egyetértés július elsején új évnegyedbe lép. Alkalom ez arra, hogy ráírnyítsuk az olvasó figyelmét az Egyetértés gondolkodására és arra a misszióra, melyet ez az ujság betölt.

A nemzeti eszme szolgálása ez az a devise, mely e lap munkájának homlokán ragyog. Ahány betűt ebbe az ujságba beleírnak, mind a nemzeti eszmét szolgálja, mind egy porszem akar lenni, melyből a nemzeti önállóság és függetlenség falait ki lehet verni. Természetes, hogy aki ilyen munkába fog, önmagának is szabadnak, függetlennek kell lennie. Az Egyetértés az. Vehették észre, hogy némelykor azok ellen kell küzdenie, kiket egykor támogattott és uralkodásra segített. Küzd ellenük azért, mert azt gondolja, hogy küzdelmével a nemzeti ügyet szolgálja.

Hogy a közvéleménynek szüksége van ilyen ujságra, ezt onnan látjuk, hogy a közönség szinte páratlan lelkesedéssel állott mögénk. És ebből a táborból minden nap kapunk buzdító szót: csak ezen az uton előre. S mi megyünk is azon az uton előre. Hátra nem nézünk és csak a kitűzött célt látjuk magunk előtt.

Jó ujságot írunk és nagy ujságot írunk. Az események leírását sehol nem találják meg úgy, mint az Egyetértés-ben. Világos, tiszta, tárgyilagos előadás — ez minden sora — a melyből az olvasó elfogulatlan ítéletet alkothat magának. A rovatok megbővültek. Érdekesebbek és tágabbak, úgy, hogy mindaz, ami ujságba való, benne van az Egyetértés-ben. A rovatok erejüket külön-külön felsorolni fölösleges; aki kezébe veszi ezt a lapot és pillantást vet rája, nyomban láthatja, mit nyújtanak.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldheszük tovább.

Az Egyetértés előfizetési ára:

egy hónapra	2 K 40 fill.
két hónapra	4 „ 80 „
negyedévre	7 „ — „
félévre	14 „ — „
egész évre	28 „ — „

Új előfizetőink is teljesen díjtalanul kapják a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Mozgó képek.

A kedélyes ujságot.

No hát, mi mindent nem írnak ezek az ujságok! Tele vannak érdekesebbnél érdekesebb dolgokkal! Akárhányszor jobban mulatok, mint a theatrumban. Néhány hírhez odaképelek egyet-mást, ami nincs is megírva és kész a multság!

Itt van mindjárt a főváros! A ravasz főszámvevő ur bejelenti, hogy a főváros szénája rendben van, sőt még ötödfél millió fölösleg mutatkozik! Tyü, aki áldóját, gondoltam magamban, ez már beszéd. De aztán kiderült a csalafintaság! Van fölösleg, csakhogy abból

1/2 millió Kecskeméthy Győző urnál,

3 1/2 millió be nem hajtható követelés,

1 millió még be nem fizetett illeték.

Hát ez a számadás korszakalkotó! Most már az apróhirdetésekből sokszor találkozunk majd ily hirdetésekkel:

Fiatal szép leány, 18 éves, művelt, előkelő származású, két millió hozománynyal, tisztességes férjet keres. — Hozományja az angol bank tulajdonát képező 2000 elsőrendű részvény.

Vagy pedig:

Veszek egy háromemeletes házat és néhány ezer hold prima földet. Készpénzzel fizetem, mihelyt az abessziniai negus — kitől nyolcz millió követelése volt a nagyapám sógora mostohaleánya keresztkomájának, — én vagyok örökös — megfizeti tartozását.

Majd a szabómat és a suszteremet is azzal fogom biztatni, hogy nemsokára kifizetem a számlámat. Megvan az 500 koronám egy barátomnál, aki két év előtt megszökött Amerikába és ott jobblétre szenderült.

Hasonlít a főváros költségvetése az egyszeri ember végrendeletéhez. Mikor meghalt az egyszeri ember, az örökösök egy naplót találtak ilyen tételekkel:

Ma nem vacsoráltam 3.— korona
Kétszer nem ültem villanyosra —.12 „
Nem mentem színházba 4.20 „

vagy másnap:

Nem ültem konflisra 2.— „
Ebédre téstát nem ettem60 „
Egyéb megtakarítás 4.— „

és így tovább. Tíz év alatt az öreg ur majd 30.000 koronát takarított meg, de csak elvben, mint az örökösök mélyen megszomorodott szívvel konstatalták. Mert pénzt sehol egy fillért sem találtak.

Jól mulattam a hamburgi automobil-verseny leírásán. Azt írják a lapok hogy 97 automobil nevezett, 10 banatot jelentett; néhány gépkocsi letört, a többi gyönyörűen startolt és izgató finist csinált. Végül azt jövedőlik, hogy az automobil-versenyek majd nemsokára a löversenyeket is ki fogják szorítani.

Nagyszerű lesz!

Már látom magam előtt! Ki fognak állni a kétéves automobilon, hogy lefussák a kétévesek versenyét. A sofförök izgatottan lesik a starter jelzését. A szallag felpattan; de hajh! az egyik automobil a startnál marad, a másik visszafelé szalad, a harmadik felágaskodik és kidobja a soffört, a negyedik nekiszorul a korlátnak! Új start! Egy félóráig tart, míg sikerül! Báro Berzensy színe vezet, nyomában a favorit Weiszberger gépje (apja: Peugeot, anyja a Birminghami gépgyár). A vörös zászlónál nagy rush-al előrenyomul az outsider Degenfeld „Csak pöfögj” és Janek mesteri vezetésével félhosszal győz. Tot.: 10:672; helyre 50:312. A versenyben kisebb balesetek is történtek. „Apja lánya” egyik kereke megpukkadt; „Sákerheits stinkadros” kitört es csak a Duna közepén sikerült elfogni; „Gyöngyvirág” pedig a vitorony első emeletén pihent meg babérain.

Ilyennek képzelem én majd a löversenyeket helyettesítő automobilversenyeket.

Az se utolsó dolog, hogy Newyork városát miféle baj fenyegeti. Azt írják, — persze amerikai lapok, — hogy egy Johnson nevű kellemetlen ur megígolta, hogy Newyork északi és déli része a tengerbe fog süllyedni. No de én nem féltsem az amerikanusokat. Amerika a csodák hazája; ilyen csekélységen csak nem fognak fennakadni. Az amerikaiak ugyanis már felemelik a házakat, ide-oda viszik, mint más ember a kalapskatulyát. Minden héten olvashatunk ilyen házemelésről. (Nálunk csak a házbért emelik.) Nagyszerű! Hát ezen a bajon is könnyen segítenek. Mikor az Edison-féle külön e célra készített villamos gép jelezni fogja, hogy holnaphoz egy hétre lesz a süllyedés! — akkor mindenki fogja a házát és viszi beljebb valahová, ahol nincs süllyedés. Aztán mikor a föld már lesüllyedt, egy

„Saharai homok részvénytársaság”, mely 50 billió dollárral külön e célra alakult, a Niagara-vízesés felhasználásával működésbe hozott gépekkel homokot szivattyuz át a Saharából és addig szivattyuz, szivattyuz, míg a tengert betemeti, az elsüllyedt föld helyén új föld lesz. Akkor aztán, ha a talaj már szilárd, az amerikaiak ismét kapják a házaikat, viszik vissza és élnek tovább, mintha mi se történt volna.

Elvégre, miért ne hinném el, hogy az amerikaiak ilyen vagy más csalafinta módon kijátszák a vén földet. Elvégre csináltak már állítólag az amerikaiak külön dolgokat is és azt is elhittük rólok!

No, de most már elég volt! Majd máskor ismét megírom, hogy mi minden jut nekem eszembe, ha egy-egy érdekesebb hírt olvasok.

A másolat hitelül

Box.

TÁVIRATOK.

A francia kormány politikája.

Páris, június 19. A Matin jelentése szerint Millerand a kamara pénteki ülésén a kormány általános politikája tárgyában interpellációt fog benyújtani.

Kereskedelmi szerződés Németország és Montenegró között.

Cettinje, június 19. A Németország és Montenegró közötti kereskedelmi szerződést aláírták.

Port-Arthur átadása.

Pétervár, június 19. A Port-Arthur átadása tárgyában indult per bizonyítási eljárása ma véget ért. A Stössel tábornok ügyében ítélező hadbíró-ság elnöke Dukinasov gyalogsági tábornok lesz.

A marokkói helyzet.

Konstantinápoly, jun. 19. A nemzettanács lezárta a rendek tanácsának azon határozatához, amelyvel elfogadja a szövetséges tanácsnak az algézirasi konferencia aktájának a szövetséges bíróságra vonatkozó kijelentését és tudomásul vette a marokkói rendőrfelügyelőnek a szövetséges tanács által történt kinevezését.

A szerb provizórium.

Belgrad, június 19. A kormány törvényjavaslatot nyújtott be, amelyben fethatalmazást kér, hogy azon államokkal, amelyek Szerbiával 1906. évi január elsejéig nem kötöttek szerződést, 1907. évi december 31-ig érvényes provizóriumokat köthessen. A szkupstina megszavazta a javaslat sürgősségét.

A perzsa lázadás.

Teherán, június 19. Salar Ed Dauli herceg a kermansahi angol konzulátusra menekült és otlatmat kért a maga és családja részére.

Az angol-spanyol egyezmény.

London, június 19. (Alsóház.) Runcyman államtitkár egy interpellációra válaszolva kijelentette, hogy azon jegyzékek, amelyek az angol-spanyol egyezmény tárgyában váltattak a spanyol nagykövettel, — legközelebb közzétételnek.

Az olasz rendkívüli hadikiadások.

Róma, jun. 19. A kamara mai ülésének vége felé megkezdtek a rendkívüli hadügyi kiadásokra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Treves képviselő (szocialista) előzőleg információt kíván azon anket tárgyában, amelyet a hadügyi vezetőség ügyében hívtak egybe. Sonnino ez ellen foglalt állást és megjegyzi, hogy a kamara nem tagadhatja meg a bizottságtól, hogy annak javaslatait tárgyalja. A tárgyalást ezután holnapra halasztották.

Japán cizirkálók Kielben.

London, június 19. A Csukuba és Csikoze japán cizirkálók ma délelőtt Shernesből Kielbe indultak.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, június 19. *Gabonatársaság.* Zárlat. Buza irányzata szilárd, júliusra 92 $\frac{1}{4}$ K., szept.-re 95 K., — Tengeri szilárd, júliusra 53 $\frac{3}{4}$ K.

Csikagó, június 19. *Terménytársaság.* Zsir. jul.-ra 8.65, tegnap 8.72, szeptemberre 8.82, tegnap 8.87. — Szalonna short clear 8.87. Sertéshus júliusra 15.07, tegnap 15.90.

New-York, június 19. *Terménytársaság.* Gyapot. New-Yorkban 12.95, jun.-ra 11.61, szept.-re 11.34. New-Orleansban 12 $\frac{1}{2}$. *Petroleum* stand withe. New-Yorkban 8.45. Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90. Credit Balances of oil City 178. Zsir. Vestern Steam 9.20. Rohe festvérek 9.30. — On 43.25—43.75. — Rész 24.25—24.50.

UJDONSÁGOK.

A tudós és erkölcsfelen herceg.

* * *

Albert, monakói herceg, Párisnak ajándékozta ritka szép muzeumát, amelyik a tenger titokzatos világának egész körét felöleli. A muzeum, a vele kapcsolatos akváriummal mintegy tíz millió frankot ér és javarészből a herceg személyes fáradozásának eredménye. A hálás párisiak „Albert muzeum” néven telepítették magukhoz a pompás gyűjteményt.

Jönnek majd a késői utódok, látják a gyönyörű muzeumot és így fogják ítélni:

— Kiváló és dicséretre méltó ember lehetett ez az Albert herceg! Ime milyen gonddal, milyen szeretettel foglalkozott a természet mélyeségei tengeri fenekére rejtett, hozzáférhetetlen titkaival! Fölkutatta a hegymagasságu víztömegek alatt tenyésző csodaszzerű életet, az állatokat, amelyek olyanok, mintha füvek és a füveket, amelyek olyanok, mintha állatok volnának. Megfigyelte, leírta az életüket, összegyűjtötte legjellemzőbb formáikat, fölmérte a vizek mélységét, sok pénz, sok fáradság árán intézeteket állított föl, amelyeknek összes költelességük az volt, hogy a titkok-titkát kutassák. Szent összeházasodásban élt a természet misztériumával, egész életét a nagy mindenség csodás rejtelmeinek nyomozására szentelte, nyilván nagyon kiváló és dicséretreméltó ember lehetett!

De jönnek majd a késői utódok közt biztosan szigorú moralisták is, azok akik az úgynevezett „élvek emberei”. S ezek mondani fogják:

— Ama bizonyos Albert herceg gonosz és kárhuzatos életet élt. Talpalatnyi birodalmát az ördögnek adta bérbe, hogy az őt magának fényes palotát építve, bünre, könnyelműsége csábítsa az embereket s tökre tegye őket. Albert, aki fenséges ur és uralkodó volt, alapjában véve nem volt egyéb, mint egy embervéren uzsoráskodó bank magas fizetésű alkalmazottja. Olyan jövedelmet húzott, mint kevés más e földön a legnagyobb, leggazdagabb, leghatalmasabb országok királyai közül. De esendő, tönkrement emberek hordták neki össze évről-évre ezt a kincset, minden centime-hoz könny tapadt, minden frankot vér szennyezett be. Rendszeres rablásból, türt fosztogatásból folyt be a nagy jövedelem, s a herceg — fix fizetésért — rablók és fosztogatók czinkosa volt!

A késő utódok nyilván összekapnak majd Albert herceg érdemén s ítélnék aszerint, amint bennük a morál, vagy a tudomány szeretete lesz erősebb.

Holoit az igazság nyilvánvalóan ez:

— Albert herceg igazi bölcs férfiú, aki tudja azt, hogy a velünk született emberi gyarlóságok egyes emberektől függetlenül gyarapodnak és tenyésznek. Virágzásuk nem fölünk függ. Kiirtani hiába akarjuk őket. Ő hát bölcsen learatja a maga hasznát belőlük, csinál mulatót a mulatóknak, kártyabarlangot a kártyásoknak. Igen jól tudván, hogy ezek ő nélkül is mulatoznak és kártyáznak, mert az ördög minden évben, minden generációból ki veszi a neki jutó kontingenst s ezen nem segít sem megbotránkozás, sem semmiféle morálpredikáció. Albert herceg türi: legyen az ördög az, ami az ördög s okosan elfogadja azt, amit ebből neki adnak. Azután jár a maga passziói után, méri a tengert, keresi a fülforma állatokat s az állatformájú füveket, muzeumot gyűjt össze belőlük, intézeteket épít gondozásukra és tanulmányozásukra. Önmagában véve mindez hasznos és dicsérendő dolog, a moralistáknak is tetsző, de meggondolandó, hogy minderre nem lenne sem mód, sem pénz, ha Albert herceg ez üdvös működés közben nem engedné meg kegyelmesen azt is, hogy kalapszámra hordja ölébe az ördög a pénzt.

Ben.

Naplórend. Naptár: Csütörtök, 1907. június 20. — Róma katolikus: Szilvó p. vt. — Protestáns: Szilvia. — Görög-orosz: június 7. Teod. pk. vt. — Zsidó: Thani. 8. — A nap kel reggel 4 óra 3 perczkor, nyugszik este 7 óra 59 perczkor. — A hold két délután 1 óra 19 perczkor, nyugszik éjjel 12 óra 57 perczkor.

A miniszterelnök fogad a pénzügyminiszteriumban délután 4 órákor. — Az igazságügyminiszter fogad délután 1 órákor. — A honvédelmi miniszter fogad délután 4 órákor. — A pénzügyi államtitkár fogad 12—2 óráig. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órákor. — A főrendiház pénzügyi, közgazdasági és közlekedési bizottságának ülése délelőtt 10 órákor. — A budapesti orvosok szövetségének közgyűlése délután 6 órákor, Szentkirályi utca 21. szám alatt. — Az osztrák-bizottságának ülése délután 5 órákor. — A képviselőház zárszámadása délután 5 órákor. — A Magyar Zeneiskola vizsgáló bizottságának ülése délután 6 órákor a Terezyvárosi Kaszinóban. — A Magyar Építőművészek Egyesületének ülése délután 6 órákor a Műcsarnokban. — A Nemzeti Szalon nyári kiállítása nyitva 9—6-ig. Beleptétele 1 korons. — Az Uránia Kigyótéri szalonja nyitva délelőtt 9 órától délután 8 óráig. Beleptétele 20 fillér. — Az Hírszót kiállítás a Könyves Kálmán múzeumában. (Nagygyűlési utca 37—39. szám.), nyitva egész nap. Beleptétele nincs. — A Nemzeti Múzeum kiállítása nyitva délelőtt 9 órától délután 2 óráig. — A székelyvárosi múzeum zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10—4-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—4-ig. — A Szechenyi Múzeum nyitva délelőtt 10 órától déli 12 óráig. — A Történelmi Arcképcsarnok zárva. — A Goehe-zoba zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig és 2—6-ig. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Képzőművészeti Múzeum zárva. — A magyar kir. orsz. levéltár oklevélkiállítása nyitva 9—2-ig. — A Technológiai Iparmúzeum és könyvtára nyitva 9—1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4 óráig. — Az akadémia könyvtára nyitva 2—7-ig. Az egyetemi könyvtára nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás nyitva 9—12-ig és 3—6-ig.

— **Az Egyetértés ajándéka.** Többen olvasóink közül hozzánk írt levelükben annak az óhajlásuknak adtak kifejezést, hogy a *Magyar Szalon* vegye föl ismét régebbi könyvalakját. Olvasóink kívánságának mindenkor a legnagyobb örömmel teszünk eleget s így már most jelenthetjük, hogy a *Magyar Szalon* ezentul füzetes formája helyett könyvalakban fog megjelenni. Ezzel az átalakulásával változatlan tartalommal és a szebbnél szebb illusztrációkban annyira meg-bővül, hogy jóval több olvasni valót, több gyönyörködtetőt, hasznosat, jót és szépet adhat, mint adott füzetes kiadásában. Minden igyekezetünkben rajta leszünk, hogy a magyar családnak páratlanul, diszes, nemese szórakoztató és változatosan gyönyörködtető könyvet szolgáltatassunk s hogy a *Magyar Szalon*, mint az *Egyetértés* ingyen-ajándéka, mindig igazi gyönyörűsége legyen olvasóinknak. A legújabb szenczációszám szétküldését e hó 28-án kezdjük meg, hogy jövő hó elsejére már minden olvasónknak szívesen látott vendége legyen.

— **Személyi hír.** *Botomiszta* Tibor szatmári püspök ma Mátészalkára érkezett.

— **Új titkos tanácsos.** A király Hevesi *Vavrik* Gábor osztályfőnöknek, a katonai Mária Terézia-rend kincstárnokának, sok évi kitünő szolgálatai elismerésül a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Vilmos császár a regatta-versenyen.** Az észak-német regatta-egyesület az Elbán regatta-verseny alkalmából az „Oceana” yachton lakomát rendezett. A lakomán Moenckeberg, Hamburg város polgármestere visszapillantást vetett az egyesület tíz évi munkásságára és beszédet a császár életével végezte. Vilmos császár válaszában következőket mondotta:

Azi a kopet, amelyet az egyesület tíz évi munkásságára vetett visszapillantással festett élénk, a barométerrel hasonlítom össze. A barométernek is megvannak a maga vonaljai, lejjebb száll, emelkedik. Ugyaníly vonalakat találunk a népek, valamint az egyesületek életében. Az egyes esések azonban ne zavarjanak, ezért ne vesztse el senki sem bátorságát, ha az irány végeredményében emelkedő. És erre kell törekednünk.

— **Klotild főhercegnő a Nemzeti Múzeumban.** *Klotild* főhercegnő asszony leányával, *Mária Dorottya* orléansi hercegnővel és *Erzsébet* főhercegnővel, kíséretükben *Szirmay* Sarolta grófnő udvarhölgyével felkeresték a Nemzeti Múzeumot, ahol az előcsarnokban megtekintették a megboldogult *Erzsébet* királyné szobrát, melyet az Örökimádás-templom számára készített néhai báró *Nopcsa Elek*, *Festetics* Márta grófnő és *Ferencczy* Ida. A főhercegi vendégek, akiket *Szalay* Imre miniszteri tanácsos, a múzeum igazgatója fogadott és kalauzolt, a királyné szobrától a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak és jó felőrlát ott idézésük alatt nagy érdeklődéssel nézték sorra a magyar történelemmel vonatkozásban álló szobrokat és gipszöntvényeket, melyek ugyancsak a múzeum diszes előcsarnokában nyertek helyet. Távozásuk alkalmával elismerésük megégyeszer kifejezést adva megköszönték *Szalay* Imrénék a szíves kalauzálást és bucsút mondva neki, elhagyták a muzeumot.

— **Kitüntetés.** A király dr. Csellei János magyaróvári volt közjegyzőnek a közjegyzői pályán és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Klő a Szabadságharc-szobor?** Általános volt az öröm, mikor a Szabadság-szobor megalkotásával a zsűri két fiatal nagytehetségű művészt, *Szamorovszky Ödönt* és *Gách Istvánt* bizta meg. Azóta elmúlt a láz és az ünneplés. Most *Horvay János*, szintén elismert fiatal és jeles szobrász-művész azt állítja, hogy a pályanyertes mű megalkotásában neki is része van, szerinte az első pályázat alkalmával kiállított pályaműve, melyet együtt alkotott Szamorovszkyval, sokban azonos a mostani pályanyertes mintával. Ezzel szemben Szamorovszky kijelenti, ha ez így is volna, akkor sincs *Horvay* állításának semmi jelentősége. A múlt pályázaton ugyanis két munkával pályáztak a Kossuth- és a Szabadságharc-szoborra. *Horvay* a Kossuth-szoborra készített pályaművet, míg a Szabadságharc-szobrot teljesen önállóan Szamorovszky tervezte s mindakét pályadíjra azért pályáztak közösen, hogyha bárki is megnyeri, mind a kettőn megosztotthassanak rajta. Így ha az új pályázaton Szamorovszky munkája hasonlít is a régihez, az épp úgy az ő terve, az ő kidolgozása, mint a mostani. Az érdekes versengés még aligha ér véget ezzel a kettős magyarázattal.

— **Szeged diszpolgárai.** Lázár Pál polgármester vezetésével báró Bánffy Dezso és Becsey képviselőkkel holnap nagy szegedi küldöttség adja át a diszpolgári oklevelet Kossuth, Andrássy, Apponyi minisztereknek és Thaly Kálmánnak.

— **A hadsereg köréből.** A király elrendelte, hogy: Stróhr Adolf altábornagy, a lengbergi lovashadosztály parancsnoka és Babakdoli Balthazar Hugó altábornagy, a jaroslai lovashadosztály parancsnoka, egészségi okokból előterjesztett kérelmükre ezen parancsnokságtól felmentessenek; kinevezte: Feigl Ede vezérőrnagyot, a 11. lovasdandárparancsnokát a jaroslai lovashadosztály parancsnokává és Nádas Tertziansky Károly vezérőrnagyot, a 8. lovasdandár parancsnokát a lengbergi lovashadosztály parancsnokává; lovag Ziegler Emil ezredest, a 15. számú dragonyos ezred parancsnokát a 11. lovasdandárparancsnokává; Scheibenhofi lovag Froschmair Károly ezredest, a 11. számú huszárezred parancsnokát a 14. lovasdandár parancsnokává; Korda Ignác ezredest, a 9. huszárezred parancsnokát a 8. lovasdandár parancsnokává; Bánhorváti Horváth Lajos 7. számú huszárezredbeli ezredest a 11. számú huszárezred parancsnokává; Smutny Rezső 6. számú dragonyos ezredbeli ezredest a 15. számú dragonyos ezred parancsnokává és lovag Henriquez Henrik 1. számú huszárezredbeli alezredest a 9. huszárezred parancsnokává; Langer Richárd helyi alkalmazású alezredest a bécsi térparancsnokságnál, — pozsonyi térparancsnokká.

A király dr. Méhes Lajos verseczi 7. honvéd gyalogezredbeli I. osztályú ezredorvosnak nyugdíjállományba helyezése alkalmából a törzsvégi címzet és jelleget adományozta; a m. kir. honvédelmi miniszter rendeletével a tisztí rendfokozatokról kért leköszönésük elfogadást: Verzár Béla lugosi 8. honvéd gyalogezredbeli tartalékos hadnagy; nevezettnek egyúttal a tartalékos hadapród-tiszthelyettesi rendfokozat adományoztatott: Mucafi Bódóg zágrábi 25. honvéd gyalogezredbeli hadnagy; Csala Sándor brassói 24. honvéd gyalogezredbeli hadnagy; a hadapród-tiszthelyettesi rendfokozatokról kért leköszönése elfogadást: Nemcsik Zoltán soproni 18. honvéd gyalogezredbeli hadapród-tiszthelyettesnek; a honvédség kötelezőkiből elbocsátottak: 1907. évi június hó 16-ával: a szolgálati, illetve véd-kötelezettség teljesítése után, tisztí rendfokozatuk megtartása nélkül, saját kérelmükre: Bogdán József és Melly Károly budapesti I., Groszmann Ede gyulai 2., dr. Balassa János szegedi 5., Bibó-Bige György és König Dávid szabadkai 6., Lehotkay István kassai 9., Szabó László miskolci 10., Bauer Károly munkácsi 11., Kövendi Weres Zoltán kolozsvári 21., dr. Molnár Imre marosvásárhelyi 22. honvédgyalogezredbeli tartalékos hadnagyok, dr. Burkovszky Leó váci 6., Pekár Gyula, a szegedi II. honvédkerületi parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kívüli viszonybeli főhadnagy, dr. Krecsmarik János, Steinhausz László és dr. Sövényházi Hosszu Nándor, a budapesti I., Tamásy Kálmán, a pozsonyi IV., Szücs Zsigmond, a fehérvári V., Podkapelszki Vukovic Vladimir, a zágrábi horvát-szlavon VII. honv.-ker. parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kívüli viszonybeli hadnagyok; 1907. július hó 1-ével: a szolgálati (véd) kötelezettség teljesítése után, volt tisztí rendfokozatuk megtartása nélkül, saját kérelmükre: dr. Szell Kálmán debreczeni 3., dr. Berkes (Broch) Dávid pécsi 19. honvédgyalogezredbeli tartalékos segédorvosok, dr. Kovács József, dr. Spitzer Mór, mindkettő a pozsonyi IV., dr. Beu Eliás, a kolozsvári IV. honvédkerületi parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kívüli viszonybeli főorvosok,

valamint dr. Fischl Manó Miksa, a szegedi II., dr. Politzer Zsigmond, a pozsonyi IV. honvédkerületi parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kívüli viszonybeli segédorvosok; a szolgálati kötelezettség teljesítése után viselt tisztviselői rendfokozatának megtartása nélkül saját kérelmére: Knopp Kelemen budapesti I. honvédhuszár-ezredbeli tartalékos alállatorvos.

— **Ballagi Géza temetése.** A tudományos és protestáns világ nagy részvétele kísérte el ma délután utolsó útjára a sárospataki főiskola elhunyt igazgatóját, *Ballagi Géza* volt orsz. képviselőt. A megboldogult holttestét, ahogy ma reggel vonaton Sárospatakról megérkezett, a kerepesi-úti temető halottsházában diszes ravatalra tették, ahol a koszorúk tömegének friss virágai árasztottak illatot. A ravatal körül a kiterjedt előkelő rokonságon kívül a tudományos és politikai világ sok kitünősége és nagy gyászoló közönség gyűlt egybe. Ott voltak: *Kautz Gyula* v. b. t. tanácsos, az Akadémia másodelnöke, *Zsilinszky Mihály* v. b. t. tanácsos, nyug. államtitkár, *Heinrich Gusztáv* min. tanácsos, az Akadémia főtitkára, *Medveczky Frigyes* udv. tanácsos, dr. *Vargha Gyula* min. tanácsos, a Statisztikai Hivatal igazgatója, *Hagara Viktor* volt ugocsi főispán, dr. *Fejérfalvy László*, a Nemzeti Múzeum Széchenyi Könyvtárának osztályigazgatója, *Sebestyén Gyula*, a Széchenyi Könyvtár igazgató-őre, *B. Papp István*, a budapesti teológia igazgatója, dr. *Bencdek János* és dr. *Nemes Bertalan* országgy. képviselők, *Balogh Jenő*, *Katona Mór*, *Hataia Péter* egyetemi tanárok, *Pohl Ferenc* IX. kerületi előjáró, dr. *Borovszky Samu*, az Akadémia irodaigazgatója, *Balló Lajos* járásbíró, *Mészáros János*, *Haypál Benő*, *Kacziány Géza*, *Laky Dániel* tanárok és kívülök a protestáns világ sok képviselője, özvegy *Csiky Kálmán* és leánya, *Heinrich Gusztávné*. A sárospataki főiskola küldöttségileg jött el. A küldöttség tagjai dr. *Finkey Ferenc*, dr. *Székely György*, *Rohoska József* és dr. *Csiky Kálmán* jogakadémiai tanárok voltak, akik hatalmas babékoszort tettek a ravatalra. Négy órakor kezdődött meg a gyászszertartás. *Petri Elek* református lelkész megható búcsuztatót mondott, amely a gyászolók szemébe sűrűn lopott könnyeket. Majd dr. *Balogh Jenő* egyetemi tanár a Magyar Tudományos Akadémia nevében mondott beszédet, melyben méltatta az elköltözött nagyjelentőségű tudományos munkásságát, melynek megszüntése gyászba borította az Akadémiát. Utána a sárospataki főiskola nevében dr. *Székely György* jogakadémiai tanár mondott emelkedett szavakat a rajongásig szeretett és tisztelt tanártársnak koporsója előtt, aki huszonhat esztendő tanársága után képviselővé való választása alkalmával hagyta el igazgatói székét. Ezután az érczkoporsót felették a diszes kocsira, melyet a gyászoló közönség elkísért egész a családi sírboltig, ahol *Petri Elek* lelkész gyönyörű imája után átadták az örök nyugalomnak.

— **A Sárosvármegyei Múzeum megnyitása.** Bártfán nagy ünnepség közepette fogják e hó 23-án megnyitni a Sárosvármegyei Múzeumot és ezen az aktumon a kormány és az illetékes körök képviselőikkel fognak résztvenni. A kassa-oderbergi vasút vezérigazgatósága Kassától—Bártfáig és vissza ingyen különvonatot bocsátott a Múzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelőségének rendelkezésére. A különvonaton utazók részére Kassán *Mihalik József* kir. tanácsos, előadó, Eperjesen *Tahy József* alispán fogja a díjtalan utazásra jogosító igazolványokat a meghívottaknak kiosztani. A megnyitás ünnepélyét reggel nyeged 11 órakor a bártfai Szent Egyed templomban istentisztelet nyitja meg, majd háromnegyed 11 órakor a bártfai új városháza dísztermében a Sárosvármegyei Múzeumi Bizottság ülést tart amely után fél 12 órakor megleltünk a múzeumot. Az ünnepélyt közös ebéd fejezi be, melyet a bártfai Hungáriaszállóban rendeznek fél 1 órakor. A vendégek délután 2 órakor hagyják el a várost.

— **Az év. ref. konvent jegyzőkönyve.** A fővárosban április 9—13. napjain ülésezett református egyetemes konvent jegyzőkönyve *Sass Béla* debreczeni ref. theol. akad. tanár és konventi jegyző szerkesztésében, 29. iven, 449. lapon, Debreczen sz. kir. város könyvnyomdavidálatánál, — 3000 példányban megjelent s azoknak az egyházi hatóságoknak, amelyeknek sürgős szükségük van rá, addig is rendelkezésükre áll, míg az illető püspöki hivatalok útján megkaphatják. — A megkeresések *Dávidhöz Kálmán* könyvtárhoz intézendők Debreczenbe. (Fűvészkert-utca 9. szám.)

— **A queretariól tragédia évfordulója.** Negyvenedik évfordulója van a mai napon annak, hogy *Miksa* mexikói császárt, királyunk testvéröccsét, Queretárobán agyonlőtték. A Habsburg-családot ért tragikus csapások ezzel a tragédiával kezdődtek és általában véve is egyike a világtörténet legtragikusabb eseményeinek. *Tüdös József* komáromi születésű huszár, aki Miksa császár szakácsa volt s most Szigetszentmiklóson lakik, mint élő szemtanu így adja elő a tragédiát:

— *Miksa* császár bátran lépett a veszthelyre *Miramón* és *Mehis* tábornokokkal, kikkel egy sorba állították, mire 18 mexikói bennszülött vadászkatona lépett elő. Kivégzése nem ment egészen simán. Ugyanis az első két sor katonaság nem is mert löni a férfias szépségű császárra és daliás tábornokokra, mire a harmadik sorban hátulról álló mexikói bennszülött katonák félrefordított arcczal löttek és így történt, hogy a hat katonagolyója közül három a császár hasába fúródott, ami iszonyu fájdalmat okozott neki. Végre is egy *Stifli* nevű, a bécsi Hoch- und Deutschmeister ezredbeli dezertált szakaszvezetőből lett hadnagy elvette egy mellette álló katoná fegyverét és azzal szíven lötte egykori urát. A szerencsétlen császárt az utolsó napokban már mindenki elhagyta, főbb emberei, köztük gróf *Bombelles* is, csak *Tüdös* maradt mellette. Báró *Kodolich* vezérőrnagy az Ausztriában és Magyarországon toborzott sereg főparancsnoka még a veszthelyre se kísérte el császárt, hanem Mexikóban maradt a seregnél. A nemrég elhunyt dr. *Thirring*, a szerencsétlen császár orvosa, bár Queretárobán volt az utolsó napokban, nem volt ahol se látható. Kitűnt a kivégzés után, hogy az életét féltő orvos a Queretaro-hegyen lévő kolostor pinczéjében bujkált, ahol *Tüdös* találta meg és tudatta vele császári urának azt a végakaratát, hogy testét balzsamozzák be. Ez meg is történt a kolostor templomában *Tüdös* főszakács és az áruló *Lopez* ezredes jelenlétében. A császár maga vizsgálta halála előtt néhány szóval *Tüdöst* s megbizta, hogy utolsó levelét anyjához, *Zsófia* főhercegnőhöz juttassa el, végül pedig intézkedett végrendeletében a mexikói konzul után, hogy *Tüdös* életfogytiglan kegydíjat kapjon. *Tüdös* a császár holttestét koporsóba helyezte és *Marquez* tábornok parancsára egy kolostorba vitte, ahol fölboncolták szívet kivették, testét pedig bebalzsamozták; gyönyörű szakállát levágták, amelynek egy részét a szemét bekötő zsebkendővel együtt *Tüdös* hozta el magával. A császár holttestét *Tegethoff* ellentengernagy nemsokára hadihajón Trieszbe hozta, ahonnan vasuton Bécsbe szállították és ott katonai pompával temették el a kapuczinusok templomában. *Tüdös* is csakhamar Bécsbe érkezett és kihallgatásra jelentkezett a büszke *Zsófia* főhercegnőnél, aki csakhamar fogadta is és sirva hallgatta meg *Tüdös* elbeszélését, átvette *Miksa* császár utolsó levelét, szakállát és hajánkat maradványát, amelyet össze-vissza eszokolt. *Zsófia* udvari szolgálattal kínálta meg *Tüdöst*, de ő megköszönte ezt az ajánlatot s Budapesten telepedett le, előbb azonban a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. *Zsófia* főhercegnő asszony pár évig titkári hivatala után levelézést folytatott *Tüdössel* és az öreg huszár ma is nagy gonddal őrzi a leveleket. A császári ház tagjai azonban kevesleték a *Miksa* császár által rendelt életfogytiglan való 300 frt nyugdíjat, mire a király és ennek szülei, *Ferencz Károly* főherceg nejevel, *Zsófiával* külön-külön 300—300 frt évi nyugdíjat, összesen 1200 frt évi járandóságot biztosítottak neki, amit 40 év óta pontosan kap is a bécsi udvar magánpénztárából. *Tüdös* Queretárobán a fogva levő császárt meg akarta szöktetni egy a sampilkói kikötőben váró osztrák-magyar hadihajón. A mexikói önkéntes huszárok 15 legjobb lovát szedte össze a menekülésre és a császárt őrző kapitányt és katonáit megvesztegetve, már minden készen állott a menekülésre, de a büszke császár ezt is visszatartotta, mert nem akarta még az utolsó nap sem elhinni, hogy őt a mexikói felkelők agyonlőnék.

— **A bécsi technika rektora.** A bécsi technikai főiskola rektorává az 1907—8. évre *Wortmann* György tanárt az analitikai kémia nyilvános rendes tanárt választották meg.

— **Alapítványi helyek a Ferencz József-intézetben.** A Ferencz József nevelőintézetben most kezdődnek a felvételek az 1907—1908 tanévre. A mostani tanév végével üresedésbe jön a király két alapítványi helye, melyek közül az egyik csak katolikus, a másik pedig bármilyen felekezeti növendéknek adományozható; továbbá két féltünyenes alapítványi hely; végül körülbelül 15 egész fizetéses hely. A növendékek teljes ellátásban részesülnek. A pályázati kérvények a két egész alapítványi helyre a királyhoz intézve, a többi helyekre pedig a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez czimezve, kivétel nélkül az intézeti kormányzóknál adandók be.

— **A monakói fejedelem ajándéka.** Albert monakói fejedelem tudvalevőleg nem a legnagyobb népszerűségnek örvendő Franciaországban. A herceg most úgy akar maga mellett hangulatot csinálni, hogy fejedelmi ajándékkal lepte meg a francziákat. Albert herceg ugyanis évek hosszu sora óta szenvedélyesen foglalkozott a tenger rejtelmének, a benne élő állat- és növényvilág természetrajzának felkutatásával, azonkívül igen figyelemreméltó tengerfenék méréseket is eszközölt. A szorgalmas munka eredményeként a herceg gyönyörű aquariumot, ritka szép muzeumot és egyéb gyűjteményeket állított össze, amelyeket külön e célra emelt épületekben helyezett el. A tudományos kutatások céljaira azonkívül egy páratlan felszerelésű tengerkutató-intézetet rendezett be. Albert herceg most ezt az intézetet és összes gyűjteményeit az épületekkel együtt felajánlotta a francia kormánynak. Mindezekon kívül a herceg még arról is gondoskodott, hogy a gyűjtemények fentartása és az intézetek működése továbbra is biztosították, miért is erre a célra a párisi állami banknál 4 millió frank alapítványt tett le. Páris városának vezetői a kormánnyal egyetértőleg elhatározták, hogy a nagylelkű ajándékok elfogadják és a gyűjtemények egy részét külön erre a célra emelendő épületben, Párisban fogják elhelyezni, a többi gyűjteményt pedig, valamint az intézetet ott hagyják mostani helyén. A párisi gyűjteménytárat „Albert-muzeum”-nak fogják elnevezni és azt a teljes be rendezés után megnyitják a nagyközönség előtt. A leltári felbecslés szerint Albert herceg ajándéka a fentartási célra adott alapítványi összegtől eltekintve, meghaladja a 10 millió frankot.

— **Almásai Tihamér meghalt.** A magyar szinpad irodalomnak egyik szorgalmas és nagyobb sikereket aratott művelője halt meg ma délelőtt Budapesten, az István-uti szanatóriumban, dr. Balogh Tihamér homeopata orvos az elhunyt, aki Almási Tihamér írói álnév alatt sok szindarabot írt. Legtöbb szindarabját a Népszínházban adták elő, de néhány vigjátéka szinrekerült a Nemzeti Színházban is, ahol azonban csak mérsékelt sikert arattak. Legnagyobb eredményt érte el „A tót lány” című népszínművével, melynek czim szerepét Blaha Lujza kreálta a maga utólrhetetlen bájjával és művészetével. Talán ennek a játéknak köszönhetőe Almási Tihamér azt, hogy ez a népszínműve száznál több előadást ért el a Népszínházban. De a darab kvalitásaiban is benne voltak a siker föltételei. Humora jóízű, alakjai eredetiek, mesészövése vidám. Többi szindarabjai, amelyek siker dolgában messze elmaradtak „A tót lány” sikere mögött fölválva a Nép- és Nemzeti Színházban kerültek szinre. Darabjainak czimerei: „A miniszterelnök ludja”, „Clarisse”, „A milimári”, „Czigány Panna”, „Sárinéni”, „A miniszteri tárcza”, „Fürdön”, „Az elválhatatlanok”, „Boris”, „Egy görbe nap”.

Ezt az utóbbi bohózatot Agai Adoiffal együtt írta. Írt azonkívül több orvosi művet is, de ezek nem keltek nagyobb föltűnést. Mindig visszavisszatért a belletrisztikához, melynek művelésére lelki és szellemi hajlandósága volt. Felesége egy évvel azelőtt halt meg. Halálát fia, Elemér és Loránt gyászolják. Almási Tihamér fia volt Balogh Pál akadémiai tagnak. 1838-ban született Pesten. Középszkoláink egy részét Nagy-Körösnön végezte, ahol Arany János bízottotta az írói pályára. Orvosi diplomáját megszerelve, Aradon lett előbb városi, majd megyei főorvos. 1870 óta haláláig Budapesien működött, mint a magát annyira lejárt homoeopatia rajongó hive. Az irodalomban egy elbeszéléssel lépett fel 1885-ben a Hölgyfutárban. 1860-ban adták elő első szindarabját Budán és Kolozsvárott.

— **Gázfejlesztő knt a Hortobágyon.** A Hortobágyon Óhaton nemrég ártézi kutat furtak, mely eleintén kintűnő vizet tartalmazott, de vize csakhamar megromlott. Gáz fejlődött a kutban, mely az embereket, akik közel mentek a kuthoz, elkábította. A mult héten Aczel Géza főmérnök megvizsgálta a kiömlő gázt és konstátálta róla, hogy ugyanolyan alkatrészekből áll, mint a világító gáz. Ezt jelentették a földmívelésügyi minisztériumnak is, ahonnan Farkas Kálmán miniszteri tanácsost és Pazdr István mérnököt küldték ki a csodakut megvizsgálására. A bizottság megállapította, hogy a kutból naponként százötvenkilencz köbméter gáz ömlik ki, napi negyven-ötven korona értékben. Ennek a gáznak a hőfejlesztő képessége nagyobb,

mint a gyárilag készült gázé. Gőzmalmot, vagy valami gyárat építenek a kut környékére, hogy így értékesítsék a fejlődő gázt.

— **Dr. Leyden tanár nyugalomban.** Dr. Leyden Ernő tanár megválik a berlini belgyógyászati klinika vezetésétől. Utódaul neves tanítványát, dr. Goldscheider-t nevezték ki.

— **Nyilatkozat.** A következő nyilatkozatot vet-tük: A germeszegi választás kapcsán több fővárosi napilapban közzétett azon híresztelés, mintha én Déry Zoltán államtitkár ömeltósága választóit vezettem volna, tendenciózus ráfogás. Akik az információt Pestre küldték, nagyon jól tudták, hogy nem én, hanem öcsém, Armand volt az, aki a választásnál szerepelt. Melha Waldemár, főispáni titkár.

— **Edison jövendöl.** Nem fantasztikus jóslásról, az égen és földön végbemenő csodás események bekövetkezéséről szól a jóslat. Ezuttal egy hatalmas szellem, a világ legnagyobb feltalálója mondott jövendölést és pedig komolyat, érdekeset. Jövendölése érdemes arra, hogy a világ minden tudósa, a laboratóriumokban, a tudomány műhelyeiben dolgozó szellemi munkások feszülten odafigyeljenek. Arról mondott jóslatot, hogy mit várhat a világ a közel jövőben a tudománytól. Nem a regényíró fantáziája ez, mely a lehetetlenségben kalandozik el, hanem a komoly tudós látnoki ereje szólja meg. Legnevezetesebb jövendölése az, hogy a most következő évtizedben a technikai haladás aránytalanul nagyobb lesz, mint amilyen haladást tett az utóbbi ötven esztendő alatt. Már látja az időt, amikor a földmívelő a levegőből előállított nitrogénnel fogja a föld termékenységi erejét fentartani. Eddigél csak kis mennyiségben s csak vegyi laboratóriumokban tudták előállítani levegőből a nitrogént. De Norvégiában már gyárakat rendeztek be, amelyek gyárilag és nagyban termelik az összes földnek ezt a nélkülözhetetlen táplálékot. Edison véleménye szerint a villamosság még ugyszólván gyermekkorát éli. De a vilamosságtól sokkal többet várhat az emberiség a közel jövőben, mint a mennyiről sokan álmodhatnak. Azt hiszi, közből, gőz- vagy dinamógép nélkül állítanak majd elő villamos erőt, mely olcsóbb lesz a mostaninál és nagyobb munkára is lesz majd képes. A gőzerő alkonyát fogja jeleníteni ez a haladás, aminek kiszámíthatatlan gazdasági következményei lesznek. Minden szállítást elektromos erővel lehet végezni; lóra alig lesz szükség. A hajókat elektromos erő fogja mozgatni s akkor majd az Atlanti-oczeánon három nap alatt meg lehet tenni az utat. Ma annak az energiának amit a szénből nyerünk, kilencztizedrésze elvész a kazánokban, kerekében és dinamogépekben. Azal, hogy az elektromossághoz egyenes uton jut hozzá, az eddiginél tízszer nagyobb erő birtokába jut az emberiség. Így szól Edison jövendölése. Nem állítja, hogy csalhatatlan, de jóslata tudományos alaplóból indul ki és egy tudós, világos elmének következtetése.

— **A szabad tanítás kongresszusa.** A szabad tanítás magyar országos kongresszusa, melyet ez év október havában Pécsen tartanak, négy napig fog tartani. Az előzetes program szerint a megnyitási előtti napon alakuló ülés lesz, melyen a háromszáz tagu intéző-bizottság javaslatára a kongresszus tisztikarát választják meg.

— **Francia katonák zendülése.** A Petit Journal aurillaci jelentése szerint a kaszárnya órájának összetörése miatt a 39. gyalogezred parancsnoka megtöltötte a vasárnapi kimenőt. Ennek következtében nagy izgatottság támadt a katonaság körében, amely kisebbajta zendülésre adott okot. A katonaság a Marseillais-et énekelte. Fegyelmi intézkedéseket tettek.

— **Meglopták a vonaton.** Rosenblüth Pinkászné, egy fővárosi virágkereskedés tulajdonosnője, ma följelentést tett a rendőrségnek, hogy Budapest és Bécs között a gyorsvonaton ismeretlen tettes ellopja sárka bőrből készült utazótáskáját, amelyben 5000 korona értékű ékszer volt. A tettest nyomozza a rendőrség.

— **Bonmartini gróf gyilkosa.** Rómából jelentik, hogy az az orvos, akit Naldi doktor Bonmartini gróf meggyilkolásában bűnrészességgel vádolt, Milanóban lakik és tanársegédje az egyik ottani klinikának, de nevét nem említi. Aki ismeri, az tudja róla, hogy Murri Tullióval barátságban állt és őt többször meglátogatta Bolognában.

— **Nagy lopás a közönség szemelattára.** Lopni úgy, hogy a tolvaj sötét éjszakán tolvajlámpával hatol be valamely elhagyott lakásba, bizony közönséges és ugyancsak elkoptatott tolvaj-eljárás. Minden ringy-rongy pernehajder tolvaj így végzi a dolgát. A betöréses lopás is goromba munka. Nem való tulfinomult, a kor színvonalán álló improztorokhoz. A modern tolvaj frakkban, vagy szmokingban jár; miveltségre tett szert és modora finom, urias. A közönséges tolvajfogásokat megveti és „sikk”-el hajtja végre terveit. Szinte graciózusan lop. Ilyen graciózus nagy lopást követtek el eddig ismeretlen tettesek Londonban. Száz meg száz ember jelenlétében ellopták azt az aranyserleget, amelyet az ascotti versenyen a legnagyobb díj gyanánt kifizettek. Ez a serleg, az ugynevezett Ascott gold cup, ötszáz fontot (tizenkétezeröttszáz koronát) ér. A tegnapi versenyen a többi díjjal együtt ki volt téve a nézőknek fenn-tartott helyen, s két ember, az aranyműves alkalmazottja és egy rendőr vigyázott rá. A tolvajok segítőitársai, elegánsan öltözött emberek, beszélgetésbe elegyedtek az örökkel s ezt a pillanatot felhasználták a tolvajok arra, hogy a serleget az állványról levegyék s bőrtáskába tegyék. Több száz ember nézte mindezt, de mindenki azt hitte, hogy a tolvajoknak joguk van ahhoz, hogy a serleget elvigyék. A tolvajok valószínűleg automobilon távoztak.

— **Házasság.** Dr. Steineker Ferenc földmívelésügyi miniszteri segédfogalmazó június 22-én délelőtt fél 12 órakor vezeti oltárhoz a Mária-utcai Jézus szent szivéről nevezett templomban Mocsáry Malvint, Mocsáry Béla pénzügyminiszteri osztálytanácsos és ismert színműiro leányát.

— **Megszökött kereskedők.** A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék csődöt nyitott a Muldini testvérek, fővárosi porcellánkereskedők ellen. A cég beltágjai, Muldini József és Károly ma hirtelen eltűntek a fővárosból. Eltűnésük után derült ki, hogy hajdan virágzó üzletük évek során át folytatott könnyelmű gazdálkodás következtében lassan a tönk szélére jutott, annyira, hogy a Muldini testvérek az utóbbi időben kénytelenek voltak magánosoktól uzsorakamatra pénzt fölvenni. A nagyobb pénzintézetek már régebb idő óta bizalmatlansággal viseltettek a cég iránt s nem hiteleztek nekik. Bukásuk ilyenformán inkább apró exisztenciákat ért kellemetlenül. Bukásuk óta a cég főnökei nem mutatkoztak sehol. Tegnapelőtt a cég vezető levelet kapott tőlük, amelyben azt írták neki, hogy elutaztak — Zágrábra. Amikor a tömeggondnok lakásukon fölkereste őket, meglepődve vette észre, hogy Muldinek elutazásuk előtt értékesítették minden holmijukat. Ebből azt következtetik, hogy a két kereskedő a csődeljárás büntető része elől menekült el. A hitelezők eltűnésük miatt még eddig nem tettek följelentést a rendőrségnek.

— **Az özvedes legénye.** Három vagy négy nappal ezelőtt megszökött Kecskemétről gróf Bissingen huszárezredes tiszt szolgája. — A szökevény szolga föltörte gazdája szekrényét is és 700 korona készpénzt vitt magával. A tolvaj legényt Bozsik Pálnak hívják és a kecskeméti rendőrség megkeresése folytán a budapesti rendőrség is nyomozást indított kézrekerítésére. Ma már ki is derített annyit a rendőrség, hogy Bozsik Pál tegnap csakugyan járt itt a fővárosban és innen megszökött rokonát, P.-né, született Szász Rózsika asszonyt, aki gyermekkorá óta ideálja, akit azonban rokonai más emberhez kényszerítettek. Ez magyarázza meg tulajdonképen a leány szökését is. A leány házasságát ugyanis mostanáig titkolták előle s most véletlenül értesült róla. Rög-tön irt is volt szerelmesének, aki bűnbánó levélben tudat'a vele, hogy kétségbe van esve elhamarkodott lépése miatt. Erre a legény meglapta gazdáját és megszökött ezredétől, hogy magával vihesse kedvesét.

Most mind a kettőjüket nyomozza a rendőrség.

— **A pécsi bányásztrájk megszűnt.** A pécsi bányásztrájk ügyében ma délután négy órakor a bányászok gyűlést tartottak, amikor is örömmel vették tudomásul, hogy a Dunagőzhajózási társaság bányagazgatósága a munkások összes követeléseit teljesítette. A munkások elhatározták, hogy a trájkot beszüntetik és részben az éjjel és részben holnap reggel valamennyien munkába állanak.

— **Petkov gyilkosa.** Szófiában a Petkov miniszterelnök gyilkosa és bűntársai ellen a haditörvényszék előtt folyó per ma megkezdett tárgyalásán a vádirat felolvasása után Petrovot, a gyilkost hallgatták ki. A vádlott, aki rendkívül exaltált ember benyomását teszi, általánosságban megerősíti a vádban felsorolt tényeket. Bevallja, hogy már Viddinben elhatározta Petkov és Genadiev miniszterek meggyilkolását és kijelenti, hogy anarchista. Eddigi vallomása főleg Chrenov nevű bűntársára terhelő, aki rá akarta őt beszélni, hogy gyilkolja meg a bolgár fejedelmet. Petrov számos ellentmondásba keveredett. Holnap Chrenovot, Ikonovot és Gerovot fogják kihallgatni, akiket a gyilkosságra való rábeszéléssel vádolnak, mire megkezdődik 64 tanu kihallgatása. Igen valószínű, hogy a per lefolyása hosszadalmas lesz.

— **Tanulótársak találkozója.** Szalay Károly budapesti főgimnáziumi tanár felkéri azon tanulótársait, kikkel ezelőtt 30 évvel a sárospataki főiskolában érettségét tett, hogy f. évi június hó 30-adjára sziveskedjenek Sárospatakra eljönni. — Felkérem azokat az osztálytársaimat, kik velem 1887. évben Késmárkon az ág. hitv. ev. liceumban érettségét tettek, hogy a 20 éves találkozás céljából lakhelyüket velem tudatni sziveskedjenek. A 10 éves találkozás, mivel azt senki össze nem hívta, elmaradt. Találkozás idejét ez év augusztus hó 15-ik napjára tűzném ki Késmárkon a liceum dísztermében d. e. 9 órára. Kállay László jegyző. Nyirtura, Szabolcsmegye.

— **Vidám történet egy szomorú házban.** A legszomorúbb házak ezen a földön a kórházakon kívül bizonyára a börtönök. Ami azokban történik, annak színeze mindig bus és gyászos, vagy legalább is komor. A legnagyobb ritkaság, hogy valami szívdertő vidám dolog fejlődik ki. Ilyen ritka történet, amelyet francia lapok írnak meg Gudulupból kapott jelentések alapján. A vidámságon kívül az az előnye is van a történetnek, hogy jellemző.

A sziget egy lakója ült a pointe á pitrei börtönben lopás miatt. A vén gonosztevő tudta azt, hogy a foglyok minden levelét előbb elolvassa a fegyházigazgató, mielőtt elküldik, tehát merészet gondolt és nagyot levelet írt az anyjának és abban felkérte, hogy a világért se szóljon senkinek, hová rejtette el azt a bizonyos pénzt. Aztán várta a levél hatását. Nem sokáig kellett várnia. Levelét csakugyan elolvasta Octave Blanche, a fegyházigazgató, Ez az ur a barátja a feketebőrű, mulatt származású Legitimusnak, aki Guadeloupe szigetét a francia kamarában képviselte. A fogoly helyzete mintegy varázsszerűen megváltozott. A fogház valószínűs tündérvár lett számára és az igazgató a legerőteljesebb és a legkedélyesebb lett irányában. A dédelgetett rabot felmentették mindenféle munkától, sőt annyira ment, hogy ebédre, vacsorára is meghívta. Egy napon az intim lakomán résztvevő Legitimus képviselő is. Kedélyesen ettek és ittak és asztalborítás után megfogadták, hogy úgy hármában többször találkoznak. Nem sokára rá szoros barátságot kötöttek a vén tolvaj és protektorai. Egy este a vacsora után pezsgőt is állítottak az asztalra és miután két-három üveg kiürült, a fegyházigazgató és a képviselő közelebb húzódtak a fogolyhoz és bizalmasan megkérdezték tőle, hogy hol is rejtette el a kincset; nekik, bizalmas barátainak nyugodtan megmondhatja. A vén betörő nem mondta meg, de a későbbi vacsorákon is állhatatosan faggatták, mignem a rab „megpuhult” és mindent bevallott. Másnap kora hajnalban mind a hárman kihajtottak arra a helyre, ahol a fogoly a „kincset elásta”. A megjelölt fánál leszálltak a kocsiról és elkezdtek felásni a földet. Legitimus egy fátyálval kezében felügyelt a kincsásásnál. Természetesen kincset nem találtak és a fogoly kezeit tördelve jajveszékelt.

— **Elrabolták a kincsemet!** Feljelentem a gazembereket!

A fegyházigazgató elhallgattatta és visszavittette a cellájába. Azóta nem lakmározott az igazgató asztalánál, nem pezsgőzött, nem tegezte se az igazgató, se a képviselő, dolgoznia kellett nehéz, kemény munkát, mint a többi raboknak. Ezen a vén gonosztevő annyira felháborodott, hogy társainak elbeszélte töviről-hegyire, hogyan vezette orruknál fogva a direktort és Guadeloupe képviselőjét. Ekként az eset nyilvánosságra került, a sajtó rávetette magát a halás témára és a dal vége az lett, hogy a kormány nevében vizsgálatot indított az ügyesség Blanche és Legitimus ellen bűnpártolás címén, Legitimust természetesen ki kell kérni a parlamenttől. A négernek nehezebb esik majd fehérre mosnia magát.

— **Öngyilkos leány.** Kecskeméten Stemmer József, a huszárlaktanyai kántinos 17 éves Leontin nevű leánya ma halántékon lőtte magát és meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **A határrendőrség vizsgája.** Az ujonnan szervezett határrendőrség legénységének kiképzése immár be van fejezve és oktatójuk, Pavlik államrendőrségi főfelügyelő kérte a vizsgálat napjának kitűzését. A belügyminiszter holnapra tűzte ki a vizsgálat napját, miután azonban a legénység egyenruházati felszerelése még nem készült el, a vizsgát e hó 21-ig elhalasztották. Pénteken reggel 8 órakor az államrendőrség Mosoni-utcai laktanyájában Hadik János államtitkár jelenlétében megtörténik a vizsga.

— **Sztrájk mindenfelé.** Kézdivásárhelyen az ipari munkások rendre sztrájkolnak. A múlt héten az asztalosmunkások sztrájkoltak, ma a szabómunkások sztrájkolnak. Kevesebb munkaidőt és magasabb munkabért követelnek. — A belistyei Guttmann-féle gőzfűrésztelép munkásai ma reggel sztrájkba léptek. A munkások legnagyobb része azonban délután újból munkába állott. A cégzég tartva attól, hogy újabb sztrájk tör ki, arra kérte a Magyar Mezőgazdasági Egyesületet, amely e hó 25-én a pécsi kiállításról jövet a belistyei telepet megakarták tekinteni, álljon el ez esetben a belistyei művek megtekintésének tervétől, mert a telep üzeme esetleg éppen június 25-én szünetel.

— **Megölto a kuruzslóasszony.** A bűnös kuruzslóasszonynak megint áldozata van. Halom Dezsőné szül. Markó Ilona két esztendeje elváltan él férjétől, az utóbbi időkben azonban viszonyt folytatott egy fiatal tisztviselővel és a szerelmi viszonyok következményei lettek. A szerencsétlen asszony, hogy szegylene elől meneküljön, egy bűnös bábaasszonytól kért tanácsot. A szülésznő nem nagyon sokat vizsgálódott, hanem néhány korona tiszteletdíj előzetes lefizetése ellenében megoperálta Halom Dezsőnének még pedig olyan szerencsétlenül, hogy pár óra múlva meghalt. Mielőtt kiszenvedett a szerencsétlen asszony, egy rendőrtisztviselőnek elmondta szomorú tragédiáját és elárulta, hogy a bűnös teremtés, aki megölto, Fülecz Józsefné bábaasszony. A rendőrtisztviselő, aki a vallomást felvette, jelentést tett az esetről a bünygyi osztály vezetőjének, aki detektivek útján következőképp állapította meg a tényállást: Halom Dezsőné két esztendeje elváltan élt a férjétől és az Üllői-ut 105. számú házban tejszarnokot bérelt. A válópör folyt, addig is azonban Halomné jegyben járt egy fiatal bankhivatalnokkal, aki a házban lakott. Egy barátinője tanácsára fölkereste Füleknét, aki azonnal, minden előzetes megbeszélés nélkül megoperálta. Operáció után a súlyosan megbetegedett asszony hazavánszorgott, lefeküdt és nagy fájdalomról panaszkodott. Eltűntek azonban, hogy mi baj történt vele, úgy hogy dr. Schulhof orvos, aki a házban lakik, nem is tudta megállapítani a baj természetét, mire a szomszédos klinika tanárja jött át a beteghez és elrendelte, hogy azonnal vigyék be a Rókus-kórházba. Szombaton délben történt az operáció és estére már kiszenvedett a szerencsétlen asszony. Mielőtt eltemették, felboncolták és megállapították, hogy vérmérgezés ölte meg. A rendőrség tíz detektívje keresi azóta Fülecz Józsefnét, de mindaddig eredménytelenül. Nem tudnak ráakadni a lakására, mely a nyolczadik kerületben van, állítólag az Üllői-ut közelében. Nincs kizárva, hogy az anyalicsináló megsejtette a veszélyt és megugrott.

— **Halálozások.** Péter Józsefné 103 éves korában meghalt Kezdezsászfalun.

— **Politzer Bernát földbirtokos,** Bács-Bodrogmegye bizottsági tagja, június 19-én meghalt hosszas szenvedés után, 78 éves korában. Halálát előkelő és nagy család siratja. Pénteken, e hó 21-én kísérik örök nyugalomra, a VI. ker., Liszt Ferenc-tér 13. számú gyászházba.

— **Keresnek egy rablógyilkost.** A budapesti államrendőrség ma a következő nyomozólevelet adta ki:

40128 fk. II. 1907. Az eszéki városi tanács e hó 10-én kelt 16.832. sz. megkeresése szerint Fock Dragutin eszéki születésű és illetőségű, szeneslegény és gépfűtő, 1907. évi május hó 26-án Schrottnér József sérelmére elkövetett rablógyilkosság tárgyában teendő kihallgatás végett nyomozandó és feltalálás esetén biztos fedezet mellett átkisérendő. Fock Dragutin közép, inkább alacsony, zömök termetű, fekete, tömött arcu, fekete szemű és szemöldökű, fekete nyirott bajszu. Rendesen tengerész (hajós) sapkában jár és legtöbbször hajókon szokott tartózkodni, mint tengerészlegény és gépfűtő. Vele utazik Valesinszky-Balog Fáni ágyasa, aki feltalálása esetén szintén letartóztatandó és odakisérendő. Fock Dragutinnal van állítólag a Schrottnér Józseftől elrabolt láncz.

— **Elhamvadtt község.** Sopron-Kövesden ma nagy szélben tűz támadt, melynek 33 lakóház, ugyanannyi melléképület és sok gazdasági eszköz áldozatul esett. Számos háziállat pusztult el. A tüzet gyufával játszó gyermekek okozták. Az ikervári villamos vezeték is veszélyben forgott, de sikerült azt megmenteni.

— **Vizsga előtt a halálba.** Kassán Scholtz Gyula, a reáliskola hetedik osztályu tanulója éjjel fél tizenkét órakor a Kovács-utcán mellébotte magát. Tettét a vizsgálatról való félelmében követte el. Állapota veszélyes.

— **Tizenhároméves zsebtolvaj.** Tegnap délután a Miksa-utca egyik házában tűz volt és az összeverődött nép között Mandl Sándor tizenhároméves tanuló ellopta Réger Frida házmesternő 500 koronát tartalmazó pénztárczáját. A fiatal gonosztevő a lopás után elmenekült s a detektivek csak hosszúságos kutatás után akadtak rá. Az ötszáz korona azonban már nem volt nála, amikor letartóztatták és beszállították a rendőrség fogházába. A tolvaj suhancz eddig még nem vallotta ki, hogy a pénzt hová rejtette el. Ez a rozgató eretlen gyerekek különben már kész és javithatatlan gonosztevő. Lopásokért büntetve is volt már, sőt a bécsi rendőrség most is körözi.

— **Életunt földbirtokos.** Borzalmas módon akart életének végét vetni ma délután a fővárosban egy vidéki dúsgazdag földbirtokos. A József főherceg szállóban rövid ideje, hogy megszállt Berger Ferencz vetei földbirtokos, aki a vendégkönyvből magánzórnak írta be magát. Berger Ferencz ma délután a szálló épületének második emeletéről levetette magát az udvarra. Iszonyu zuhanással esett rá az első emelet alatt elhúzódó üvegtetőre, az üvegtáblák összetörték s a szerencsétlen ember közé szorulva lógott lefelé. A cserepek kiütötték egyik szemét, eltörtött a karja meg a lába és a koponyáján is veszélyes sérüléseket szenvedett. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Állapota életveszélyes. Berger Ferencz 65 esztendőes öregember. Tettének oka súlyos idegfej.

— **Denunciáló sztrájkőrök.** Az Izabella-utcai Smolka Arnold-féle ecsetgyár munkásai sztrájkban állanak. Csupán két sztrájkőrő akadt a munkások közül, Rammhold Henrik előmunkás és Weiner János munkavezető. A két sztrájkőrőt tegnap — amint a gyárból kijöttek — három munkás várta a kapuban. A sztrájkőrök felszólították őket, hogy csatlakozzanak hozzájuk s a kilépésre délután öt óráig adtak nekik haladékot. A sztrájkőrök erre rögtön a rendőrségre futottak s ott hosszú mesét adtak elő arról, hogy Klein Ignác, Spiegel Lipót és Gerendás Ignácz terrorizmussal akarták őket a munka abbahagyására kényszeríteni. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Rajeczfürdő igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasuti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdaságosoknak ez évi június 30-ig, valamint augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéreknél 50 százalék, az egykoronás tükörfürdőknél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirat- és vasut-állomás a fürdőtelepen.

— **Társas utazások.** Julius hó 6-án Lourdesbe. Julius 20-án szt. Erzsébet születési helyére, a németországi Marburgba, melyet dr. Komlóssy Ferencz pozsonyi prépost, pápai preláts vezet. Szeptember 3-án Jeruzsálemba és Názárethbe. Programokkal szivesen szolgál a „Magyar Utazási Vállalat r. t.”, Budapest, VI., Eskü-ut 3. szám.

— **Gyermekek a Beketow-cirkuszban.** Beketow czirkuszigazgató ismét egyszer bebizonyította, hogy nemcsak az üzletéhez van szive. Értesítette a főváros tanácsát, hogy a vasárnap délutáni előadásokra a fővárosi iskolák és árvaházak szegény gyermekei ingyen jöhetnek el. Már a múlt vasárnap kétszáznál több gyermek jelent meg a tanítók és tanítónők kíséretében. A gyermekek mesésen mulattak és ezt a délutánt egyhamar aligha fogják elfelejteni. Beketow elhatározása annál dicsérete-sebb, mert a főváros szegényeinek a szegényalap útján amugy is óriási összeget juttat minden esztendőben és ingyen-közönségre, czirkusztöltelékre igazán nincsen szüksége, mivel a czirkusz minden este megtelik, ami ilyen kiváló műsor mellett természetesen. Van ennek a czirkusznak még egy dicsérete méltó tulajdonsága, az idegenből ideszakadt művészek, ha a köröndben szólniok kell, magyarul beszélnek, pedig nem könnyen tanulják a magyar szót. A legnagyobb rekordot ezen a téren az angol műlovas, Cook Hubert érte el, aki hosszú, komikus lovasmutatványa alatt kifogástalan magyarsággal beszél. Az Albánok, olasz bohócok is magyarul beszélnek, mert tudják, hogy ez nemcsak a közönségnek, hanem az igazgatóknak is tetszik.

— **Szt. Margitsziget.** Fővárosi ember eléggé ismeri e mesés kis paradicsomot. A sziget modern szellemű igazgatósága e kivánalmat fényesen oldotta meg. Egy mesésen pazar s tökéletesen modern hidegvizgyógyintézet áll számtalan hydro-, mechano- és elektrotherapial-eszközeivel az üdüléskeresők rendelkezésére. Emellett a szállodák teljesen újra átalakították s ugyancsak az ügybuzgó igazgatóság vette kezelésébe a felső-vendéglőt is, amely ezáltal nemcsak kitűnő ételeket és italokat képes nyújtani, hanem a mérsékelt árakkal bizonyára nagyszámú vendéget fog e szigetre vonzani.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vivásra.

x **Bob-hashajtó a legkellesebb, 10 f.**

x **Zászlók, czimerek, minden kivételben kaphatók** Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x **Fogyasztó közönség** egyetlen alkalommal sincs annyira az eladó lelkiismeretességének kiszolgáltatva, mint amidőn órát vagy ékszer vásárol. Ezen cikknél a legkevesebben tudják azt megállapítani, vajjon elsőrendű tartós óraszerkezetet, vagy hibátlan kövű ékszer kaptak-e? És ezért teljes mértékben méltányolható a vevőközönség tévovázása, amidőn ünnepi ajándéknak avagy egyéb alkalomra órát vagy ékszerfelét akar vásárolni. Sajnos, hogy sok reklámmal dolgozó, némely esetben nem is szakember kezében levő üzlet nem azt nézi, hogy vevőjét lelkiismeretesen kiszolgálja, hanem, hogy kétes értékű holmiján minél nagyobb haszonnal adjon tul. — Ily körülmények között őszinte örömtünkre szolgál, ha ezáltal egy általánosan elismert szolid órára terelhetjük t. olvasóink figyelmét. — Polgár Kálmán budapesti óraművészt értjük, (üzlete: VII., Erzsébet-körút 29. szám.) kinek egy évtized óta fennálló üzlete országos jó hírre itelt szert, mert ő az egyedüli órák, aki zseborát minden helyzetben, sőt a finomabbakat még hideg és melegben is kiregulálja, ami által még a temperatura változásai sincsenek befolyással óráira. A vidéki közönség kényelmére Polgár Kálmán „A Műtövös” czim alatt egy képes albumot állított össze, ami gondos, fénykép után készült metszetekben mutatja be az immár nagy népszerűségnek örvendő és megbízhatónak elismert Polgár-féle órák és ékszerek ezerszámra menő fényképeit. Birjuk Polgár Kálmánnak abbeli ígeretét, hogy a kiadásában megjelenő „Műtövös” olvasóinknak közvetlenül ő hozzá czimzendő felszólításra: ingyen és bérmentve megküldi.

A Charitás közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 19.

Még bizonyára emlékezni fognak olvasóink arra, hogy milyen tragikus módon esett áldozatul pár héttel ezelőtt dr. **Harmos Gyula**, a Charitas önségélyző egyesület volt igazgatója egy ember kapzsi haszonvágyának és rágalmainak. Annak idején megírtuk, az egyesület kebelében egy **Havas Dezső** nevű ember titkon, meg nem engedhető módon és eszközökkel elégedetlenséget szított, tisztán csak azért, hogy a zsiros dotációjú igazgatói állást magához ragadhassa. **Harmos** öngyilkossága váratlanul fölfedte a hitvány machinációkat és **Havas Dezső** a rázuduló vádak elől hazugságokkal próbált védekezni. Ez az ember farizeus szemforgatások között erősítette a nyilvánosság előtt, hogy milyen jóakarója volt **Harmos**-nak, akinek öngyilkosságát nem is érti. Titkon azonban folytatta aknamunkáját és nagyban készült a meghirdetett közgyűlésre, hogy önző terveit keresztül erőszakolhassa.

Ma délelőtt tíz órára volt kitűzve ez a sokat emlegetett közgyűlés, a fővárosi Vigadó nagytermébe. És a közgyűlést a lehető legszenvedélyesebb harcok előzték meg. Az igazgatóság, azonban érezvén, hogy **Havas** és pártja minden eszközt jónak itél a harcban, végre is konceszsiókra határozta el magát és kísérletet tett a békés kiegyenlítésre. Felajánlotta az ellenzéknek, hogy soraikból választják meg az igazgatóság felét, de **Havas Dezső**nek, a mozgalom kezdeményezőjének kizárásával, aki mindenáron vezérigazgató akart lenni. Miután a paktum meghiusult, az einökség is szervezkedett s nagy előkészületeket tett a mai közgyűlésre, amely ennek folytán a lehető legbotrányosabban folyt le. Senkinek egy szavát se lehetett hallani s az einökség mégis mindent el-

fogadottnak nyilvánított. A rendkívül zajos közgyűlésről részletesen az alábbi tudósítás számol be:

A **Caritas** a Vigadó nagytermében ma tartotta közgyűlését, melyet **Merényi Adolf** elnök nyitott meg. Azután átadta a szót **Kanitz Henrik** igazgatónak, aki azontul a közgyűlést vezette. Ülve kezdett beszélni és már az első szavainál kitört a láрма.

— Alljon fel! — hangzott mindenfelől.

Az elnök erre állva folytatta beszédét, de a nagy zajban alig lehetett hallani. Felolvas egy beadványt, mely szerint **Schell Antal** és **Kovács Ferencz** a napirend előtt akarnak felszólalni. Ő — ugymond — pártot nem ismer s ezért nem adja meg a szót a napirend előtt.

Óriási zaj keletkezett erre az ellenzék táborában, mely a közgyűlés végéig alig szünetelt egy-egy pillanatra, úgy, hogy az elnöknek és az egyes szónokoknak egyetlen szavát sem lehetett hallani.

Dr. **Ságodi Gyula** az óriási zajban hadarva olvassa fel az igazgatóság jelentését. Közben az elnöki emelvényen az elnökkel karban ordít mindenki s az elnök szüntelenül rázza a csengtyűt.

Elnök: Nem vagyunk korcsmbán! Miféle neveltelenség!

Dr. **Weiner Jakab** ügyvéd az ellenzék nevében hozzászól a jelentésekhez, de a nagy zajban egy szavát sem lehet hallani. Mikor azonban egy pillanatra helyreáll a csend, hangosan kiáltja:

— A mérleg egy „miszticizmus!”

— Halljuk!

— Le vele!

— Ki kell dobni!

Az óriási fűlsiketítő zajban, a szónok nem folytathatja megkezdett beszédét, ehelyett az elnök kei vitatkozik. Közben leránczigálják a szónoki emelvényről, de ő felmászik az elnök asztalára és onnan akarja folytatni beszédét, de mindenki torokszakadtából ordít s így lehetetlen közvetlen közelből is egy szavát hallani. Végre lehúzzák az elnöki asztalról, hol a jegyzőkönyvön és egyéb iratokon gázolt — és kidobták. A folyosón meg is ütlegelték.

Ezután az elnök felteszi a kérdést, hogy a közgyűlés elfogadja-e az előterjesztett mérleget és jelentéseket.

Karfelemeléssel szavaznak s noha a feltett kérdést senki sem hallhatta, az elnöki emelvényről adott jelre a többség felkapta karját és fejnékül mindent megszavazott.

Kerny Géza rendőrfogalmazó állt fel most szólásra, de szavát neki sem lehetett hallani a fűlsiketítő zajban.

Dr. **Ságodi** ügyész nem hederítve a borzasztó lármára, fölolvassa a módosított alapszabályokat. A többség egy szót se értett ugyan az előadottakból, de izgatottan, hadonászva mégis elfogadja a módosított alapszabályokat.

Most az ellenzék dörgő szóval tulordítva mindenkit, tombolva kiáltoitja:

— Halljuk **Havas Rezsőt!**

— Eljen a régi vezetőség! — dörögte vissza a többség.

Közben az elnöki emelvényről valaki leköp az ellenzékiekre, mire azok visszaköpdőséssel felelnek, sőt az elnök karját is köpés éri.

— Mars a Népszavához, piszkos szociálisták!

— ordítják az elnöki emelvényről.

Kovács Ferencz felordít: **Gazemberek! Tolvaj banda!**

A közgyűlésen **Gaszner Béla** közjegyző helyettesével, dr. **Hajóssal** képviseltette magát. A közjegyzőhelyettes figyelmeztette az elnököt, hogy miután névszerinti szavazást kértek, föl kell tennie a kérdést, hogy a többség kíván-e névszerinti szavazást. A nagy zajban az elnök a gyorsuló fülébe kiáltja:

— Fölteszem a kérdést, kívánnak-e névszerinti szavazást?

— Nem? — kérdezte az elnök. Ezt persze senkise hallotta és mégis konstataitla, hogy nem kívánják a névszerinti szavazást.

Ezután következett a szavazás. Ilyen szavazás még nem volt közgyűlésen. Az elnök felolvastatta a hivatalos listát s eközben százával röpködtek a magasban sarga czédulák, amelyekben ez a szó állott:

IGEN.

Ez annyit jelentett, hogy vakon mindent meg kell szavazni. Az igazgatóság elszánt hívei tomboltak lelkesedésükben. Kalapok lengettek, karok emelkedtek, öklök fenyegetődtek, taps hangzott. Az igazgatóság ezt annak magyarázta, hogy a többség elfogadja a hivatalos jelölést.

Az ellenzék több embere most az elnöki emelvényen tartózkodó egyicli orvosok ellen fordult: — Hát járja ez, doktor urak? A doktor urak a betegekkel korteskedtek. Szégyen, gyalázat.

Turcsányi Pál akart végül szólni, de az ellenzék lehurrogta.

Az elnök a rettenetes zsvajban megköszönte a „bizalmat” és bezárta a közgyűlést.

A teremből kitóduló tömeg igazgatóságának a ruhatárban engedett szabad folyást, hol mégrohan-

ták a leadott botokat és kalapokat s csak rendőri beavatkozással lehetett a verekedő, pofozkodó embereket szétválasztani és az utcára kiszorítani. A tömeg kisebb-nagyobb csoportokban távozott a Vigadóból s még az utcán is sokáig hangosan folyt még a veszekedés a két párt emberei között. A mai közgyűlés pedig nagyon erősen azt a benyomást tette, hogy a szerencsétlen **Harmos** igazgató sorsában a két kötekedő pártnak egyként része van.

Itt említjük meg különben, hogy az ellenzéknek egy száz tagu küldöttsége ment föl a közgyűlésről **Szterényi** államtitkárhoz, hogy panaszait előadja. **Ráth Endre** és **Pető Sándor** képviselők vezették a küldöttséget, amelynek szónoka elmondta, hogy a mai közgyűlés tíz órára volt kitűzve és a hosszú tárgysorozatot rövid félóra alatt letárgyaltatta a vezetőség. Az ő szónokainak nem adták meg a szót, a névszerinti szavazást kérő ívet egyszerűen eldobálták és amidőn ez ellen tiltakoztak, szónokaikat inzultálták. Egyben kifejtette, hogy az egyesület vezetősége ellen már adtak volt be egy panaszos beadványt a törvényszékhez, azt azonban a törvényszék alaki hibák miatt visszautasította. Miután megisméltődött az egyesület vezetőségének eljárása, tanácsot jötték kérni, hogy mittevék legyenek. **Szterényi József** államtitkár a küldöttségnek azt válaszolta, hogy miután egy olyan egyesületről van szó, mely a kereskedelmi törvény alatt áll, forduljanak ismét a törvényszékhez és ott megtámadhatják azt a határozatot, amelyet a közgyűlés hozott.

A küldöttség az államtitkár választát tudomásul véve eltávozott.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 19—25. szám.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A budapesti horvátok halála.

— Koszorút adtak **Jászai Marinnak.** —

A budapesti horvátok küldöttsége tisztelgett ma **Jászai Mari** színművész nő lakásán és egy óriási babérikoszorút nyújtottak át a művésznőnek, amelyet horvát és magyar színű szalaggal díszített ezzel a felirással: **A budapesti horvátok, Jászai Marinnak, a legnagyobb magyar művésznőnek.**

A horvát küldöttség szónoka ezután kifejtette, hogy a koszorút azért nyújtják át a lakásán, mert azt hitték, hogy a darab bemutatása horvátellenes tüntetésekre szolgálthat okot és ennek közepette nem akarták volna a magyar művészetnek és annak legkiválóbb személyesítőjének ünnepies hódolatukat kifejezni. A horvátok meglepődve, kellemesen csalódtak a magyarok magatartásán és nobilitásán, hogy a két előadáson semmiféle ellentűnetes nem volt, sőt ellenkezőleg, a legkedvezőbb fogadtatásban részesítették a legjobb horvát színművet. Miután a színházi idény végére tűzték ki a darabot és a színmű a színház bezárása következtében újabb előadásra nem számíthat, siettek, hogy hódolatuk és hálás elismerésüket s köszönetüket kifejezzék. A budapesti horvátok küldöttsége e babérikoszorúja is legyen jele köszönetüknek, hogy **Jászai** nagy művészete a horvát darab előadását is oly nagy színházi sikerre avatta. Kifejezést adtak azon óhajuknak is, hogy vajha e szerepet **Zágrábban** is bemutatathatná, hogy a művészi téren ezen közeledésük egyéb téren is hasonló sikerrel járna.

Jászai Mari művésznő meghatottan vette át a horvátok koszorúját és a következőket mondta:

A magam számára semmiesetre sem fogadhatom el ezt a nagy és megható megtiszteltetést, hanem csakis tisztos pályatársaim nevében nyújthatnám ki érte a kezemet, ha nem volnék meggyőződve a felől, hogy ők is, mint én, szégyenkezve fogadják ezt az ünneplést, melyet nem érdemlünk meg. Önérzetünk parancsolja azt a kijentést, hogy nagylelkű honfitársunk darabjának meglevenítéséhez mi ezínészek csak egész szívünk szeretetével, de nem egész tudásunkkal járulhatunk hozzá.

Egy el-
badits-
csak n-
darabb-
gondun-
belőle,
hassuk.
döttség-
távozot-

Jás-
hoz a K-

Sze-
évad ve-
tudótok-
meghat-
házánk-
melyem-
kik gró-
egy ma-
babérk-
testvéri-
meg ne-
vagok
jára. Ist-
Mari.

(*)
került s-
a Néps-
pánja r-
szetes l-
a ven-
Bianka
replő sz-

(*)
Ferencz
més szí-
szes elő-
Szerényi
Hegedű-
zab hus-
szomban
eaux c-

repszta-
rencz,
ügyvéd-
Barbati-
Theodo-
Haraszt-
Paquer-
Margit,
Kassay

(*)
iskolája
Siposs
Kör di-
dött
közöns-
számos
Doltsk-
git, Hu-
Irén, R-
és klass-
Károly,
Erkel,
Ferencz
szinvon-
tudása.
fényes
terf. —
vizsgála-
ezeg-sz-

A népe-
pell, kö-
hogy sz-
logatni.
zenemű-
iskola l-
munkás-
nősen
Abrány-
lis tehe-
extázist-
Mazurk-
Le Rosi-
számok
Weisz l-
gadták
scher J-
szották
vételek-
mények-
tanítási
meg vo-

A
gyar
senyűk
sikerrel
kiváló
vendék-
szakon,
van, H-
Marisk-
ki. A 2

Egy elkészítő balvégzet folytán, melytől szabadítson meg bennünket a művészet géniusza, csak nyolcz próbánk lehetett ebből a pompás darabból, melynek első kettőjén az volt a legfőbb gondunk, hogy mit hagyhatnánk ki tisztességgel belőle, hogy a megmaradtat becsülettel elmondhassuk. Szívélyes bucsuzás után a horvátok küldöttsége a legjobb kívánság kifejezése mellett eltávozott.

Jászai Mari ebből az alkalomból pályatársaihoz a következő levelet intézte:

Szeretett pályatársaim! Miután a színházi évad vége és mi szerterebentünk, ez uton adom tudotokra és osztom meg veletek azt a valóban meghatározó nagy tiszteltetést, amely budapesti horvát hazánkfiak részéről bennünket ért. Ok az én személyemben kívántak mindnyájuinkat megtisztelni, kik gróf Vojnovics darabját sikerre vittük, hozván egy magyar és horvát színekkel ékesített felséges babérkoszorút, melynek dicsőségét én ezennel testvériesen megosztom veletek. A koszorút magát meg nem oszthatván és miután évenkénti utamon vagyok oda: elviszem a legnagyobb magyar sirjára. Isten veletek, szerető pályatársatok. *Jászai Mari.*

(*) **Dudai Nyári Színház.** Ma este a Czigány báró került színre Zsupán szerepében *Kiss Mihályval*, a Népszínháznak volt kitűnő tagjával. *Kiss Zsupánja* nagyon művészi alakítás volt, tele természetes humorral. A közönség igen szívesen fogadta a vendégművészt. Szafi szerepében *Maleczky Bianka* iskolázott hangjával tűnt ki. A többi szereplő szintén jól megállta helyét.

(*) **Vigszínház.** Holnap, csütörtökön, *Molnár Ferencz* nagyszerű vigjátéka, az *Ördög* kerül ismét színre. A főszerepeket, úgy mint az eddigi összes előadásokon, *Hegedüs Gyula*, *Fenyvesi Emil*, *Szerényi Zoltán*, *Varsányi Irén*, *Gazsi Mariska* és *Hegedüs Gyuláné* játszzák. Ez lesz a népszerű darab huszonhetedik előadása. A *Durand és Durand* szombati reprize iránt nagy az érdeklődés. Ordonaux és Valabrègue kacagató bohózatának szereposztása a következő: *Coquardier—Vendrei Ferencz*, *Durand fűszeres—Góth Sándor*, *Durand ügyvéd—Tihanyi Miklós*, *Javanon—Hegedüs Gyula*, *Barbatier—Szerényi Zoltán*, *Charvet—Deréki János*, *Theodore—Gyöző Lajos*, *De la Haute-Tourelle—Haraszthy Hermin*, *Irma*, a leánya—*Csáki Irén*, *Paquerette—Góthné Kertész Ella*, *Louise—T. Halmi Margit*, *Clarisse—Rónaszékiné*, *Allamügyész—Kassay Győző*, *Törvényszéki elnök—Hevessy Gábor.*

(*) **Zenevizsgák.** A főváros két kiváló zeneiskolája tartotta ma délután évszázó vizsgálatát. *Sipos Antal* zeneaka démiájának a Katolikus Kőr dísztermében délután három órakor kezdődött az előadása nagyszámu, igen előkelő közönség jelenlétében. A növendékek közt számos jól képzett tehetség mutatta be magát. Így *Doltsko Margit*, *Schuller Minella*, *Gartner Margit*, *Humayer Erzsé* és *Gizella*, *Pacsu Margit* és *Irén*, *Ruprich Lenke* és *Serák Alice*. Számos modern és klasszikus szerző művét adták elő, a műsor *Thern Károly*, *Székely Imre*, *Siposs Antal*, *Mozart*, *Erkel*, *Rubinstein*, *Bellini*, *Schubert* és *Liszt* Ferencz darabjaiból volt összeállítva, s e magas színvonalhoz teljesen méltó volt a növendékek tudása. Az egybegyűlt közönség a vizsga végén fényes ovációkban részesítette az örök-ifu mestert. — A *Sztojanovics-Erhardtne* zeneiskolájának vizsgálata délután 4 órakor volt a *József főherceg-szálló* dísztermében, mely zsufolóság megtelt. A népes intézetnek mintegy 80 növendéke szerepelt, köztük igen sokan oly szép készütséggel, hogy szinte nehéz közülök a legjelesebbeket kiválogatni. Valamennyi tanítvány szabatos játékot, a zeneművek művészi felfogását mutatta be, mi az iskola kiváló vezetésére, a tanárok lelkes és odaadó munkásságára vall. A változatos műsorból különösen kitűnt *Erhardt Erzsike* zongorajátéka, aki *Abrányi Magyar* Abrándját játszotta. Fenomenális tehetségnek mutatkozik, aki hallgatóságát igazi extázisba tudta hozni. *Schambach Ilona* Godard *Mazurka Capric-át*, *Gogela Karolin* pedig *Liszt: Le Rosignolját* adta elő. Nagy hatása volt az ének-számoknak, amelyekben *Fogarassy Irma* és *Weisz Adolf*, egy igen csinos hangú tenorista, ragadták tapsra a közönséget. Két kistű u. m. *Fleischer Jenő* és *Nyiry Géza* Dancia szimfóniáját játszották hegedűn olyan helyesen és oly tiszta hangvételekkel, hogy játékuik jövőjéhez a legszebb reményeket fűzhetik. A közönség a kitűnő iskola tanítási eredményével a legnagyobb mértékben meg volt elégedve.

A *Schnöller Lajos* igazgatása alatt levő „Magyar Zeneiskola” növendékei évszázó hangversenyük első napját ma este tartották meg zajos sikerrel, mely ékes bizonyítéka mind a tanárok kiváló pedagógiai készségének, mind pedig a növendékek tehetségének és szorgalmának. Az ének-szakon, mely *Manheit Jakab* mesteri vezetés alatt van, *Havlics Irén*, *Csomássy Stefani* és *Neczkó Mariska* kisasszonyok és *Stark K. Sámuel* váltak ki. A zongora-szakon *Fusz Ferencz* és *Armandola*

Aranka növendékei érdemelnek dicséretet. Különösen: *Gotláb István*, *Gotláb Béla* és *Márk Margit*. *Faludi és Varga* tanítványai szép hegedűjátékukért. *Schultz Gyula* növendékei közül *Schnöller Emma* és *Faludi Sándor* gordonka-kettősükért és *Ruzitska* növendékei czimbalomjátékukért érdemelnek még dicséretet.

(*) **Jótekonyczélú műkedvelő-előadás.** A Kazinczy-utcai elemi iskola növendékei *Dybas Oszkár* rendezése mellett fényesen sikerült műkedvelői előadást rendeztek. A szereplők valamennyien a tanulók sorából kerültek ki. Különös tetszésben részesült a gyermek négyes énekkar, amely hazafias dalokat énekelt. A tiszta jövedelem a felülfizetésekkel együtt 154 korona volt, mely összegben az intézet igazgatósága hasznos könyveket vásárol a tanulók részére.

(*) **Az Árpád-szobor átvétele.** Az Országos Képzőművészeti Tanács báró *Forster Gyula* főrendiházi tag elnöklésével ma ülést tartott *Zala György* szobrász városligeti műtermében és megtekintette az ezredévi emlékműre jövő Árpád-szobornak, valamint a talapzatra szánt domborműnek nagy mintáját. A szobor lovon ülve örökíti meg Árpádot, míg a dombormű azt a jelenetet tünteti fel, amint *Asztrik püspök* átadja *Szent István* koronáját. A tanács mindkét mintát sikerült művészi alkotásnak ítélte és végleges kivitelt elfogadta. A szobormintákat bronzbaöntés végett már a napokban ércöntő-műhelybe szállítják. *Zala György* most sorjában mintázza a vezérek szobrait s az egész emlékművet a jövő évre befejezi.

(*) **Az állami művészeti ösztöndíjak.** A közoktatásiügyi miniszter által hirdetett állami művészeti ösztöndíjak pályázati határideje lejárt és a pályaművek beérkeztek a műcsarnokba. Az Országos Képzőművészeti Tanács a napokban megtekintti a pályaműveket és a bírálati szemle alapján dönteni fog az ösztöndíjak sorsa fölött.

IRODALOM.

* **Petőfi-társaság.** *Herczeg Ferencz*, a Petőfi-társaság elnöke tegnap este hosszabb időre elutazt a fővárosból az Adriára, ahol újonnan vásárolt yachtjával három hónapot fog tölteni a tengeren. Ez idő alatt minden, a Petőfi-társaságra és a Petőfi-házra vonatkozó közlések *Endrődi Sándor*, a társaság másodelnökének címére (Budapest, IV., Havas-utca 7.) intézendők, aki *Herczeg* Ferencz távollétében az összes elnöki teendőket is végzi. Ugyancsak *Endrődi* címére küldendők mindazon Petőfi-re vonatkozó régi lapok, közlemények és egyéb dolgok, amiket tulajdonosaik a Petőfi-ház muzeumának szántak és azok megküldésével segítkeznek nyujtanak arra, hogy a társaság minél teljesebb gyűjteményt rendezhessen be a Petőfi-házban.

* **Díszmít a királyról.** A király megkoronázásának negyvenéves jubileuma alkalmából az ünnepi alkalomhoz méltó díszmít jelent meg a *Franklin-Társulat* kiadásában, amelynek címe „I. Ferencz József, Magyarország királya”, szerzője pedig dr. *Márki Sándor*, a kolozsvári egyetem tanára és az akadémia tagja. A mű előszava szerint szerző „könyvet akart adni azon ifju nemzedék kezébe, mely most készül az atyai ház küszöbén át a nyilvános élet pályájára lépni s mely lelkesedést óvatossággal, erőt önmérséklettel, hazaszeretetet hazaszeretettel, bizalmat a nemzet jövődjéhez a nemzet multjának bölcs számbavételével párosítson.” „Mondhatatlan nehéz időkből lép a közönség elé könyvével, — így folytatja, — de a jövőt illetőleg bizik az ösők erényében s egy olyan király életéből veti tanulságban, a kiról a nemzet, mely valaha harcolt ellene és trónjától is megfosztotta, 1896-ban a törvénynek márványba vésett szavaival ösmerte el, hogy dicsőséges uralkodása alatt az ország alkotmányos szabadsága és zavartalan fejlődése biztosítva van, s a ki ugyanazon márványtáblán nyilvánította törhetetlen bizalmát szeretet népének hűségében”. Ennek az eszmének vezérlate alatt azután elénk adja a demokratikus Magyarország első királyának történetét, mely máig nem volt megírva. S a mód, a hogyan nehéz feladatának megfelelt, egyaránt dicsévé válik a hazafinak s az igazságkereső tudósnak. A király-hosszu életének minden egyes szakaszát a nemzet életével való szoros kapcsolatban, a legszigorúbb tárgyilagossággal festi. A sokszor igen kényes tárgyat ritka tapintattal dolgozta föl, az adatok — sokszor eleddig ismeretlen adatok — ügyes és színes csoportosításával, a stílus melegségével is érdeklődésünket folytonosan ébren tartja, miközben királyunk hetvenöt éves pályáját végéig, egészen napjainkig követi. A becses szöveg értéket emeli az illusztrációk gazdagsága, 102 szövegrépet s 18 külön műmellékletet ad a mű,

jobbára egykoru képek után, levelek, okmányok hasonmását stb. A kvartalaku díszmít kötése domboru színes díszítése a királyt lovon, koronázási ornátusban ábrázolja, amint *Szt. István* kardjával az alkotmányyszerű négy vágást teszi meg. A szép munka, amelynek ott kellene lenni minden magyar ember asztalán, ára 20 korona.

* **Ismeretterjesztő füzetek.** Az Országos Magyar Iparművészeti Muzeum igazgatósága népszerű füzetekben terjeszti a muzeumban tartott ismeretterjesztő előadásokat. Ujabbán ismét két füzet jelent meg: *Lyka Károly: A képzőművészet és iparművészet határai és Pekár Gyula: Bizáncz kulturája* című előadásai. A füzeteket darabonként 20 fillérért árulják a könyvkereskedésekben és az Iparművészeti Muzeum portánál.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

Budapest, június 19.

Teljes négy óra hosszágig hangzott a szó ma délután négytől este nyolczig a közgyűlési teremben, ahol a főváros törvényhatósági bizottsága tartott ülést *Fülepp Kálmán* főpolgármester elnöklése alatt. Mikor már nagyon megunt a szóradatot, átadta az elnöki jogokat a nagy karosszékkal és minden requisitumával együtt *Bárczy* polgármesternek. A szokásos bejelentések után interpellációk jártak. A lipótvárosiak megunták, hogy mindig a terézváros vagy dr. *Szalay Mihály* sajátítsák ki az interpelláció jogát, mára kiküldte a *Sándor Pál* jobb- és balkezét, dr. *Glücksthal Samut*, interpelláljon ő is egyszer. Hevesen kelt ki és fiskális-érvekkel támogatva támadását a *baccarat* ellen a lipótvárosi delegátus, tiltakozott a játékszenvedély elharapódzásának megtűrése ellen s indítványozta, hogy feliratban kérjék a hazárdjátékoknak törvény útján leendő megrendszabályozását. Utána egy jökepi pap: *Sipos Antal* ferenczvárosi káplán tette szóvá az inasiskolában lábrakapott fegyelmetlenségét s oda konkludált, hogy a tanulók tiszteletlenségének főoka abban rejlik, hogy sok hiábavalóságot tanítanak, beviszik még a szocializmust is, de hittant és történelmet, azt nem. Kiadták a polgármesternek, Közben megválasztották *Bárczy* polgármestert a közmunkák tanácsába a főváros részéről s betöltötték még egy tucsat albizottsági üres helyet és rátértek a napirendre.

Első kemény dió volt a hirdetésügy rendezése. Mosták a vállalkozó fejét, közben a tanácsról sem feledkezvén el s fizenhat felszólalás után elfogadták a tanács javaslatát. Ugyanez a sors érte a főváros tulajdonát képező háztelkeknek jelzálogos kölcsön igénybevételével való beépítésének kérdését is, ami fölött összezdördültek a többség és kisebbség, egyik felszólaló a másik után pattant fel, az óramutató haladt előre feltartóztatatlannul, — s a tárgy még mindig Mahomet koporsójaként *Vázsonyiék* és *Platthyék* felfogása között lebegett, végre hét óra után a tanács javaslata győzött (s a névszerinti szavazás elmaradt). A féli villamos-sztrájk ügyében a tanács megtette az előterjesztést, annak indító okait feltárván s ez is tudomásul szolgált. Az utolsó tárgy, mivel ma foglalkoztak: Pestvármegye átirata volt az arató-sztrájkok esetére igénybe veendő katonai segítségét illetőleg. Ez már szenvedelmes vitát provokált s a nyitott ablakokon beáradó esti szellő alig bírta lehűteni a felkorbácsolt kedély hullámokat. Határozat nélkül el is halasztották a közgyűlés folytatását péntek délutánra. A mairól szóló részletes tudósításunk a következő:

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága ma délután közgyűlést tartott *Fülepp Kálmán* főpolgármester elnöklése mellett. Bejelentette az elnök, hogy a koronázás negyvenedik évfordulója alkalmával a királyhoz intézett feliratot a király köszönettel fogadta. Fájdalommal jelentette be az elnök *Véry Károly* bizottsági tag elhalálozását s indítványozta, hogy az emlékeztétét jegyzőkönyvileg örökítsék meg.

Vasits Károly tanácsos megadta a választ *Reisz Mór*nak az Aranyhegyi-árok építése ügyében tett multkori interpellációjára. A válasz megnyugtató volt.

Az interpellációk.

Az új interpellációk során *Glücksthal Samut* tette meg azt az interpellációját, a mely a klu-

bokban elharapódzott szerencsejátékok ellen foglal állást. Kifejti, az előforduló számtalan végzetes eset alapján, hogy a klubokban való kártyajátékszabadságot a legnagyobb mértékben korlátozni kell. Az interpelláció szövege a következő:

Van-e a polgármester urnak tudomása arról, hogy a székesfőváros egyes társaságokban a játék-bank intézményét honosították meg;

ha igen, hajlandó-e a közgyűlés elé oly javaslatokat terjeszteni, amelyek módot adnak a közgyűlésnek arra, hogy ünnepélyesen tiltakozhassék a főváros hírének és tekintélyének meghurcolása ellen;

hajlandó-e továbbá a közgyűléstől fölhatalmazást kérni a törvényhozáshoz és kormányhoz intézendő föliratra, amely a szerencsejátékokra vonatkozó törvények revízióját sürgeti, mindazonáltal az egyesülési jogban rejlő nagy politikai biztosíték sértetlen föntartása mellett.

Sipos Ágost a következő interpellációt intézte a polgármesterhez:

Van-e tudomása a tanácsnak az „Iparostanoncziskola Igazgatók Érdekköre” részéről legutóbb tartott értekezleten, a tanulók magaviselete, a fegyelmző eszközök elégtelensége és egyes tanítók magatartása miatt fölmerült panaszokról. Hajlandó-e a tanács az ott fölhozott bajok orvoslásáról gondoskodni s a lehető legszigorúbb vizsgálatot elrendelni.

Mind a két interpellációt kiadták a polgármesternek.

Dr. Tóth László és több társa indítványt terjesztett be az iránt, hogy intézzen a közgyűlés sürgős feliratot a kormányhoz, a Ferencvárosi-pályaudvar elhelyezése és a Dunapart szabad tétele végett szükséges intézkedések mielőbbi megtevétele és fogantatba vétele iránt. Az indítványt a közgyűlés sürgősnek mondotta ki, azonnal tárgyalta és egyhangulag elfogadta.

Bejelentette az elnök, hogy az V. kerületben megüresedett városbírói állás betöltése sürgőssé vált, mert a helyettes is gyengélkedő állapotban van. Javasolja ezért, hogy a választás a legközelebbi közgyűlésen legyen. Ezzel kapcsolatban kijelenti a főpolgármester, hogy a nyári szünetek előtt való utolsó közgyűlés július 3-án lesz. A zárószámadások tárgyalására azonban még ezenkívül egy rendkívüli közgyűlést fognak tartani.

A napirend.

A napirendre térve, hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy a „Magyar halkonzervgyár és hal-kereskedelmi r. t.” részére 25 évi időre telket engedjen át. A tanács megette az előterjesztését a hirdetés-ügynek egységes rendezése ügyében. Bemutatja a tanács az új szabályrendelet-tervezetet, amelynek főtétele az, hogy a főváros területén a hirdetéseknek bármilyen módon való közszemlére tétele a főváros kizárólagos joga és a hirdetésekért a főváros hirdető-díjakat szedhet. A főváros engedélye nélkül tehát nem szabad hirdető-oszlopokat, táblákat vagy készülékeket létesíteni, sem pedig a hirdetések közszemlére való tételének bármely más nemét üzni a főváros területén. Platthy György, Vázsonyi Vilmos, Burján Béla hozzászólása után, a közgyűlés ahhoz járult hozzá, hogy a hirdetésügyet szabályrendeleti uton rendezzék.

A főváros tulajdonában levő háztelkeknek jelzálog kölcsön igénybevétele után való beépítési ügyében a tanács javasolja: mondja ki elvben a közgyűlés, hogy — amennyiben a fővárosra nézve pénzügyileg előnyös — a rendelkezésre álló telkek, jelzálog kölcsön igénybevétele után, modern bérházakkal építtessenek be.

A tárgynoz szólva, Tomka Emil elfogadja a tanács javaslatát. Vázsonyi Vilmos szintén elfogadja a javaslatot, azonban a Tomka részéről kívántak időelőttiéknél tartja, ezek a konkrét esetek alkalmával valószínűsíthetők meg.

A pénztári vizsgálatokra vonatkozó szabály-utasítás módosításához — a pénzügyi osztály javaslata szerint — a közgyűlés hozzájárult. A villamos-vasutások sztrájkja ügyében a tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy a sztrájk folyamatán nem merült föl olyan mozzanat, amely megokolná tenné, hogy a főváros a társaságokkal szemben a bírságoló joggal éljen.

A tárgynoz szólva, Platthy György annak ad kifejezést, hogy az előterjesztett jelentés bizonytalanságban hagyja a közgyűlést afelől, hogy vajjon az alkalmazottaknak van-e ebben az ügyben igaza. Vázsonyi Vilmos azt hiszi, hogy az alkalmazottak részére való engedmények tételére akkor lennének a társaságok leginkább rábíráhatók, ha velük ebben az irányban maga a polgármester folytatna tárgyalásokat. Egyébként elfogadja a tanács előterjesztését.

Baránszky Gyula a bírságok kiszabását kívánja a társaságokkal szemben.

Heltai Ferenc kijelenti, hogy amit Szekula javasolt, az már más uton megtörtént; aztán behatóan és adatokkal czáfolja Baránszky állítását. Ez már azért sem lehetséges, mert a fővárosi számvetőség a Közuti Vaspálya-Társaság könyvelését a legutolsó fillérig ellenőrzi. Az elnök kijelenti, hogy Baránszky javaslatát nem is bocsáthatja szavazás alá, mert a tanács ebben az ügyben már akként határozott, hogy bírságolásnak nincs helye és ezt a határozatot nem föllebbezték meg. Ezek után elfogadták az előterjesztést, Vázsonyi javaslatával kiegészítetten.

Az aratósztrájk.

Pestmegye törvényhatósága föliratot intézett a képviselőházzal és a földmivélségi miniszterhez, annak a kieszközlése végett, hogy arató-sztrájk esetére engedjen át a hadügyi kormányzat katonaságot az aratómunkák végzésére. A főváros tanácsa javasolja, hogy hasonló szellemű föliratot intézzenek.

Vázsonyi Vilmos ezt a fölfogást annak a bizonyítékaul látja, hogy az agráriusok a reakció szolgálatában állanak. Tessék Pestmegye urainak házilag elintézni dolgukat a munkásaikkal; a katonaságot ebbe ne keverjék bele. Ha Győrvarmegye ki tudta mondani, hogy nem csatlakozik Pestmegyéhez ebben a tekintetben, akkor Budapest fővárosi közönsége, amely igazi szabadelvűséget követ, nem mehet bele ilyen reakzionárius kívánalom támogatásába. Pető Sándor, az izgatott hangulatra, de meg az előrehaladott időre való tekintettel, azt indítványozta, hogy ebben az ügyben a folytatólagos közgyűlésen határozzanak. Ehez a többség hozzájárult. Eszerint ezt a tárgyat és a napirendre fölvett többi ügyeket is pénteken délután intézik el. A közgyűlés este 8 órakor ért véget.

)(Kétszáz elölépés. A fővárosi közigazgatásnak nagy hátrányára van, hogy az ideiglenes munkakerő túl sok. Ha szaporodott a munka, vagy felhalmozódott a restenczia, nem új állásokat szerveztek, hanem alkalmaztak egy csomó díjnokot. Különösen áll ez a szakhivataloknál s most úgy vélnek ezen segíteni, hogy mégis rászánta magát a tanács új állások szervezésére, melyek betöltése folytán a fokozatos elölépéseket is hozzá számítva, mintegy kétszázan lépnek elő a fővárosnál. A szervezés alá kerülő új állások a következők:

A számvetőségénél: 1 számvető, 2 számtanácsosi, 7 számvizsgálói, 4 I. osztályú számtiszt, 3 II. osztályú számtiszt, 2 számszámoló és 1 kezelőtiszt állás. Ezzel szemben 3 I. osztályú és 2 II. osztályú végrehajtói állás, valamint 14 díjnoki állás megszűnne. A számvetőség műszaki személyzetének csak a fizetését javítják. Így a műszaki számtanácsos műszaki tanácsosi fizetést (5000—1600 helyett 6000—2000) kapja; a műszaki számvizsgáló főmérnöki fizetést (5000—1600 koronát) kapja. A számtiszt az I. és II. osztályú mérnökök fizetésének megfelelő illetményt kap. A műszaki számszámoló pedig segédmérnök fizetését kapja. A mérnöki hivatalban, ahol ez idő szerint 86 műszaki napidíjas dolgozik, a következő új állásokat szervezik: 8 főmérnöki, 5 I. osztályú és 3 II. osztályú mérnöki állást; 7 I. osztályú és II. osztályú segédmérnöki állást; 12 I. osztályú és 13 II. osztályú műszaki kezelőtiszt állást. Ezenkívül szerveznek még egy műszaki tanácsosi állást is. Ez a műszaki tanácsos állandó helyettese lenne a középítési igazgatónak. Az új állások szervezése után ötvenöt műszaki napidíjas állás megszűnik.

)(Szabályrendelet a fertőtlenítésről. A tanács hosszú vajadás után elkészítette a fertőtlenítésről és a középponti fertőtlenítő intézetről szóló szabályrendelet-tervezetet és tárgyalás végett kiadta az eljárásközlő érekeztetést. Az eljárásközlő azt javasolja, hogy több rendelkezést hagyjanak ki a szabályrendeletből. Némi változtatást is kívánnak. Így a tervezet egyik szakasza kimondja, hogy a fertőtlenítésből eredő rongálódásokért és az elégetett tárgyakért kárpótlás nem jár. Ezzel szemben a kerületi eljárásközlő szükségesnek tartja, hogy a szegényebb embereket ilyenkor kárpótlásban részesítsék. Javasolják továbbá, hogy a nem kötelező fertőtlenítés eseteiben a fertőtlenítésért járó díjakat előre szedjék be, mert utólag a legtöbb esetben nem lehet behajtani. Végül kívánják az eljárásközlő, hogy a szabályrendeletbe vegyék föl az állategészségügyi fertőtlenítés szabályozására vonatkozó rendelkezéseket is.

)(Hol jelentendők be a kifutók? A budapesti foglalkozást közvetítők és cselédhelyezők ipartársulata kérvényt nyújtott be a tanácshoz, amelyben azt kéri, hogy a cselédszerzők segédeiket az iparhatóság helyett a rendőrségnél jelenthessék be. A tanács az eljárásközlő javaslatára a cselédszerzők kérését visszautasította.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18—25. szám.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Képzőművészek Egyesülete holnap délután 6 órakor a városligeti Mücsarnok tanács-termében fogja megtartani évi rendes közgyűlést. A közgyűlést megelőzőleg d. u. 5 órakor az egyes szakosztályok üléseznek.

(—) A F. M. K. E. jubilonuma. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület, mely az ország legrégebbjének egyike, augusztus 8-án tartja negyedszázados főállásának emlékkünnepét Nyitra városában, az egyesület székhelyén. A város ez alkalomra vendégül várja a Felvidék egész magyar értelmiségét s nagy ünnepekre készül, amelyekre meghívja a kormányt, az országgyűlést, az ország összes magyar közművelődési egyesületeit, a felvidéki vármegyék összes főispánjait, országgyűlési képviselőit és politikai hatóságait, valamint az egyesület tizenegy törvényhatósági osztályának képviselőit. Említésre méltó, hogy a nagy közművelődési egyesületek között a F. M. K. E. az első, amely jubilál s hogy az egyesület az elmúlt negyedszázad alatt egy milliónál többet fordított magyar kulturális célokra.

(—) A magyarországi kath. tanítók országos bizottsága az évi közgyűlést július 3. és 4. napjain gróf Zichy Gyula püspök védő elnök vezetésével Pécsett tartja, meg a következő tárgysorozattal: Első nap, július 3-án d. e. 10 órakor az orsz. kath. tanügyi tanács tanítóképző-intézeti szakosztályának és a kath. képzőintézet tanárainak gyűlése a pécsi kath. kör termében. Délután 2 órakor a dunántúli kath. tanítóegyesületek közgyűlése. Délután 5 órakor az orsz. bizottság előértekezlete. Tárgysorozat: a) az előadók betervezését határozati javaslatukat; b) tárgyalatni fog: az új fizetési törvény végrehajtása körül mik a teendői a hitközségi iskolák fenntartóinak? Előadó Kóródi Miklós. Este 8 órakor ismerkedési estély. Második nap, július 4-én d. e. fél 9 órakor ünnepélyes szent misét mond a székesegyházban gróf Zichy Gyula püspök, védőelnök. X. Pius pápa által kitüntetett kath. tanfőiskolának feltűzi gróf Zichy Gyula püspök a Pro Ecclesia et Pontifice érdemkeresztjét. Előköli pénztárosi és titkári jelentések. Névelésünk korszerű kérdései. Előadó Geöcze Sarolta. Az egyház és iskola. Előadó dr. Dudek János. Pedagogia és lélektan. Előadó dr. Walter Gyula. Pedagógiai könyvtárak és tanter-muzeumok. Előadó Wohlmut Ernő. Népi iskola a népjólét fejlesztésének szolgálatában: a) a népi iskola teendői háziipari oktatás, slójd. Előadó Öveges Kálmán, b) gyakorlati földmivéls, állattenyésztés, munkaszervelet fejlesztése. Előadó Gyömörey Zsigmond. Folyó ügyek. Indítványok. Közgyűlése bezárása. Délben közös ebéd, délután a kiállítás megtekintése.

SPORT.

() Az ascoti meeting mai második napján a Royal Hunt Cup, Anglia egyik legfontosabb handikapja került kiküzdésre. A versenyre már hetekkel előbb nagy fogadások történtek, s az előfoglalási piacz kedvencei Hilloprite, Andover, Lord Carton, Champ d'Or voltak, a győzelmet azonban egy nagy outsider Lally vivta ki, míg a start-favorit Hillsprit helyet sem kapott. A verseny-jelentés a következő:

Royal Hunt Cup. Dj 60.000 korona. 1500 m. 1. Mr. W. Purefoy 4é. Lally. 50½ kgr. (Hewitt). 2. Mr. F. Alexander 6é. Andover. 55 kgr. (Halsey). 3. Mr. G. Faber 4é. Malna. 53½ kgr. (Lynham). Futottak még: Lord Carton, Roseate Dawn, Dalkeith, Dinneford, Dean Swift, Gold Riach, Champ d'Or, Kaffir Chief, Succory, Rarer Sort, Persinus, Lalla Rookh, Absurdity, Hilloprite Offer, Paddington, Dalharco, Lischana, Romney, Summer, Desespoir. — Fogadások: 100 : 6 I., 6 : 1 II., 20 : 1 III.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio actív

Ismándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használat: valódi, élős gyomorbalojoknak és székizorulásban szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben. Kiszállítás: Komáromba

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Kirendelés. Az igazságügyminiszter a kassai törvényszék területére vizsgálóbírói állandó helyettesül ifj. Münster Tivadar törvényszéki bírót, dr. Hein Béla zólyomi lakos, gyakorló ügyvédet a beszercebányai ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottul, Szücs Lajos vámosmikolai járásbírói joggyakornokot pedig a vámosmikolai járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízottnak állandó helyettesül rendelte ki.

§ Szocialisták sajtópöre. Harmadéve történt Kolozsváron, hogy a nagy közművésztrájk alkalmával az utcai csatározások közben Dán Péter közművesegéd egy csendőrszuronytól szíven találva, a csata színhelyén azonnal kisenvedett.

Ezt a halálos balesetet, továbbá az éjjeli ügyészség intézményét tette szóvá a „Munkás” című szocialista havi folyóirat. A kir. ügyészség lázítás miatt három cikket inkriminált. A kaposvári esküdtbírói esküdt tartott főtárgyaláson az első cikket Fülöp József közműves, a lap szerkesztője vállalta a felelősséget. A másik két cikk szerzőjeként pedig megnevezte Nagy András közművesegédet.

Az esküdtek mindkettőt bűnösnek mondták, s ezért Fülöp Józsefet lázításért 6 havi államfogházra, Nagy Andrást pedig egy lázításért és egy igaztásért 6 havi államfogházra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte a bíróság.

A kir. Kuria ma Tarnai János bíró előadásában megsemmisítette az esküdtbírói ítéletét s Fülöp szerkesztőt teljesen felmentette a vád alól, míg Nagy Andrást csupán a rendőrség rendelete elleni igaztás miatt 3 havi államfogházra ítélte.

A felmentés és a büntetésleszállítás azon az alapon történt, hogy a kormány avagy a rendőrség kezelői ellen irt kritika, nem képez a btk. 173. §-ában említett „alkotmány egyes intézményei elleni lázítást.”

§ A Magyar Jogászegylet igazgató-választmánya legutóbb tartott ülésében tudomásul vette a könyvkiadó-bizottság jelentését. A Szilágyi Dezső síremléke ügyében a gyűjtés folytatását határozta el, de egyúttal kisebb bizottságot küldött ki, mely a művészi kérdés megoldásával fog foglalkozni, úgy, hogy a választmány már legközelebbi ülésében végleges megbízást fog adhatni a síremlék elkészítésére. Fayer László arcképét a jogászegylet Endrey művész által festette meg és elhatározta, hogy a Fayer-alapítvány kamatait külön hozzájárulással gyarapítva, 600 koronás Fayer László-pályadíjat tűz ki a titok büntetőjogi védelméről irandó értekezésre.

§ Nessi kompanistája. Ma délután fél 2 órakor mondott ítéletet a büntető törvényszék a sikkasztás és csalás büntetvével vádolt Schwarz Ábrahám bűnügyében. A bíróság a kir. ügyész által család helyett közokirathamisítás büntetése miatt emelt vád alól Schwarz Ábrahámot felmentette. A másik vád tekintetében pedig a bíróság pótvizsgálatot rendelt el s felhívta a vádlottat, hogy a Schubert Lipót által neki átadott telekvásárlási összegekről a vizsgálóbíró előtt véglegesen számoljon el. Az ügyész a felmentő rész miatt megfélebbzte az ítéletet, Schwarz Ábrahám és védője, dr. Edvi Illés Károly ellenben megnyugvással tudomásul vették.

§ A törvényszéki jegyzők mozgalma. A törvényszéki jegyzők kongresszusa előtt nagy arányokban indult meg az az eszmecsere, amelyben lassankint az egész ország jegyzői kara résztvesz. Ma a zalaegerszegi törvényszéki jegyzők szólaltak meg s egy körlevélben ismertetik álláspontjaikat. Igen sokan vannak köztünk olyanok is, — mondja a körlevél — akik jogtudóri diplomával kezükben, mint díjtalan joggyakornokok működnek, míg mások bírói vagy ügyvédi oklevél birtokában élvezik a díjas gyakornoki állás magas jövedelmét, hogy azután keserves küzdelmek árán eljutva az aljegyzőségbe, ott tovább 4—5 évig bent maradjanak. — A gimnáziumi tanár alig rázta le az iskola porát, a szakvizsga és pedagógiai vizsga megszerzése után hamarosan segédtanár s igen rövid idő múlva 25—26 éves korában a IX. fizetési osztályba sorozott albiró jövedelmével egyenlően dotált rendes tanár lesz, a sok, őket megillető egyéb kedvezményekről pedig szó ne essék. A pénzügyi jogvégzett tisztviselő a jog befejezte és a fogalmazói vizsga letétele s rövid, legfeljebb 3 évi gyakornokság után egyszerre a X-ik fizetési osztályba jut. Mi pedig 1—2 évig díjtalanoskodunk, utána 2—3—4 évig díjas gyakornoki állást élvezzük, míg azután nagy kinnal a bírói vagy az ügyvédi oklevél megszerzése után bejutunk az aljegyzők létszámba, hogy ott tovább 3—4 évig

tespedjünk s élvezzük 29—30 éves diplomás emberek létét az azt a fizetést, amely a számtiszt, az írnok, a telefon-kezelő, a vámszedő, a mázsztiszt, a segédtsiszt, posta- és táviráda-kezelő, zálogházi járulnok, zenetanító stb.-nek jut. Kartársak! Csatlakozzunk mindannyian a dévaiak által újra felvett mozgalomhoz. Küldjük mindannyian megbízottainkat július 7-ére Szegedre, hogy ott eszméinket kicserélve, óhajainkat megbeszélve, megfelelő formában terjeszthessük azokat a kormány s a törvényhozás elé. A balassa-gyarmati kir. törvényszék kerületéhez tartozó bíróságok jegyzői kara egyhangú határozattal csatlakozott a dévai kir. törvényszék jegyzői kara által megindított mozgalomhoz és elhatározta, hogy a Szegeden július 7-én megtartandó nagygyűlésen képviselteti magát. Összeállították azon pontozatokat, amelyeknek megvalósítását kívánják. Kívánságaik ezek volnának. A díjtalan joggyakornoki szolgálat eltörlése, a joggyakornoki segélydíjnak 1600 koronában való megállapítása, a bírósági aljegyzőknek a 10-ik és a jegyzőknek a IX. fizetési osztályba való kinevezése, az albirói és alügyészi címek eltörlendők és ezek mint elsőosztályú bírák és ügyészek a bírói és ügyészi állás méltóságának megfelelő 8-ik fizetési rangosztályba neveztessek ki. A jelenlegi törvényszéki bírák, járásbírák és ügyészek az előbbeni pont folyamánként a 7-ik fizetési osztályba neveztessek ki. Az első osztályú bírák és ügyészek kinevezésénél az előkészítő szolgálatban eltöltött összes idő (joggyakornoki, aljegyzői és jegyzői szolgálat, valamint a gyakorlati bírói vizsga letételének ideje) vételesség irányadóul, nem pedig csak az utolsó állásban eltöltött idő. Az ügyvédi és bírói vizsga egységessé teendő.

§ A reklám-százások. Gaedicke Adolf Kossuth Lajos-utca 11. sz. alatti osztálysorsjegy főelárúró ellen nemrégiben panaszt emelt az osztrák-magyar bank amiatt, hogy a valódi százkoronásokkal egyenlő nagyságú és hasonló színű, reklámcéllra használt százkoronás bankjegy-utánzatokat hoz forgalomba ingyenes osztogatás útján. A büntető járásbírósnál Wiener járásbíró ma vonta felelősségre a feljelentett főelárúrókat az 1897. XXXVII. t.-cz. 2. §-ába ütköző pénzhamisítási kihágás miatt. A tárgyaláson Gaedicke védője azt vitatta, hogy a feljelentés alaptalan, mert a reklámcéllra használt százkoronások, már az eitérő szövegükönél fogva is alkalmatlanok a megtévesztésre. Dr. Wenczel Árpád ügyészi megbízott fenn tartotta vádját Gaedicke ellen. A bíró Gaedicke Adolfot a védelem által előterjesztett indokok alapján felmentette. Az ítélet ellen az ügyészi megbízott felebbezést jelentett be.

§ A dunai derogyó katasztrófája. A budapesti büntetőtörvényszék Szepessy bíró elnöke alatt már három nap óta tárgyalta Pórszász Lajos dunagőzhajózási kapitánynak közveszélyes rongálás vétsége miatti bűnügyét. A mai napon Kenessey Kálmán hajózási főfelügyelő, szakértő adta meg az elnök kérdéseire a szakvéleményt a vádlott hajóskapitány eljárásának szabályszerű voltáról. A szakértő kedvező véleményt adott Pórszász Lajos kapitány eljárásáról. A szakértői vélemény után dr. Sztracha kir. ügyész terjesztette elő a vádat, amelyben Pórszász Lajos eljárását gondatlannak mondtatta s ezért megbüntetését kérte. Elnök a vádbeszéd után a tárgyalás folytatását holnap d. e. 9 órára halasztotta el.

§ Hamis végrendelet. 1900. év elején halt meg Budapesten végrendelet nélkül Rábold József vagyonos fővárosi háztulajdonos. Az örökségre Nyitrai Ida, egy budapesti trafiknő tartott igényt, azonban az elhunyt rokonsága kapta meg. Nyitrai Ida ekkor polgári pört indított az örökösök ellen 60.000 korona erejéig, amely összeg neki Ráboldtól állítólag egy társaszerződés és egy kötelezvény alapján járt. E kötelezvény szerint Rábold, aki viszonyt tartott fenn Nyitrai Idával, ennek végekor 60.000 koronát készpénzben volt köteles fizetni. Az iraton mint tanuk az azóta elhunyt dr. Willoner Gyula ügyvéd és Szentpétery Gyula árvaszéki fogalmazó szerepelnek. A polgári pörben azonban nem lett ítélet, mert az örökösök hamisnak mondták a kötelezvényt s egyúttal feljelentették Nyitrai Idát és Szentpétery Gyulát magán és közokirathamisításért. A bűnpör folyamán Nyitrai Ida egy szekrényajtót mutatott föl, amelyre állítólag Rábold sajtókezüleg írta rá, hogy 30.000 forinttal tartozik neki. Ezt az írást a szakértők hamisnak nyilvánították s kétségesnek tartják a kötelezvény valódiságát is. A budapesti kir. törvényszék felmentette a vádlottakat a vád alól, mert a hamisításoknak általuk való elkövetésére nem látott bizonyítékot fenforogni. A kir. Kuria ma tárgyalván az ügyet, megsemmisítette a vád ítéletét, utasította azt újabb tárgyalásra annak kiderítése végett, hogy a kötelezvényen, és különösen a ruhaszekrény ajtón levő írás a vádlottak kezétől származik-e?

KÖZGAZDASÁG.

A községi hitel a kisbirtok szolgálatában.

Budapest, június 10.

A magyar törvényhozás a kisbirtokos osztály hitelszükségletének czélszerűbb kielégítéséről a kamatozó kötvényekről szóló 1897: XXXIII. t.-cz.-ben gondoskodott ugyan, ez a törvény azonban, amely többek közt a parcellázást és azzal kapcsolatos jelzáloghitelt is hivatva volna előmozdítani, ebben a vonatkozásban a gyakorlati életben nem vált be.

Mindenesetre jellemző és említésre érdemes ennek a törvénynek indoklása, melyben kifejezésre jut, hogy az 1867. évi záloglevéltörvény a korlátozó rendelkezéseknél fogva nem alkalmas arra, hogy a földbirtokososztály hiteligényeit minden irányban kielégítse és koncedálja azt, hogy „a telepítés és felárlás által keletkező birtokrészek azok csekélyebb terjedelménél fogva, hazánkban tetemesen forgalomképesebbek, keresettebbek, mint a nagybirtokok s így mi akadályos sincs annak, hogy a telepek és parcellák a becsérték felénél túl is megterheltessek oly kölcsönökkel, melyek alapján kötvények bocsáthatók ki, anélkül, hogy e kötvények fundált volta — természetesen figyelembe véve a többi jogi biztosítékot is — legkevésbé is veszélyeztetnék.”

E törvénynek 3. §-a szerint az intézet telepek földekre a becsérték 75%-a, parcellázott birtokra pedig a becsérték 2/3 része erejéig nyújthat bankkötvényekkel mobilizálható kölcsönt.

Mint már említettük, az 1897: XXXIII. t.-cz.-ben kifejezett intenczió nem valósultak meg és eddig csupán a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete bocsátott ki — szerény mértékben — ily kötvényeket. A jelzálogintézeteknek idegenkedése a kötvénytípussal szemben érthető. E kötvények biztosítására ugyanis nem használható fel a záloglevelek fedezetére rendelt alap, hanem evégből külön legalább is 3 millió korona összegű biztosítéki alapot kell létesíteni. Ily nagy összegnek leköltése azonban csak jelentékeny kötvényforgalom mellett volna rentabilis, már pedig a magyar földbirtokosok mai nagy megkötöttsége mellett és a parcellázást előmozdító alkalmas törvényes intézkedések hiányában, igen bajos rövid időn belül parcellázási üzleteket oly mértékben kötni, hogy kellő mennyiségű kötvényt lehessen kibocsátani.

Ha tehát azon eszközök után kutatunk, amelyekkel a kisbirtokososztálynak föld-hitelszükséglete minden irányban — úgy a terhelési arány, mint a kamatozás nagysága tekintetében — előnyösen volna kielégíthető, úgy a községi kötvényeket is kombinációba kell vennünk.

A községi kötvény a magyar befektetési értékek piacának egyik legkedveltebb és legforgalomképesebb czimlete, amely eddig kizárólag a községek, városok, megyék, vízi társulatok és egyházközségek céljaira szolgált, amennyiben a pénzintézetek csakis az adókiivetésre jogosított nyilvános testületeknek nyújtott kölcsönök alapján bocsáthatnak ki községi kötvényeket. A községi kölcsönök összegére nézve nincsenek oly korlátozó intézkedések, mint a záloglevélkölcsönöknél, vagyis a kölcsönök tekintetében nincsen ingatlanokból álló kétszeres fedezet előírva, aminthogy ez teljesen felesleges is volna, mert a községi kölcsönöknél nem a községi vagyon, hanem főképen és elsősorban a község lakóinak adózási képessége nyújtja a kellő biztosítékot.

Már most hogyan lehetne a községi kötvényeket, illetve a községi hitelt a kisbirtokosok hitelének szolgálatába állítani?

Ennek megvalósítása céljából egy község határában folyó parcellázás esetén a szükséges kölcsönt — amint ez elvéve már eddig is megtörtént — a községi kisbirtokosok helyett a község mint politikai testület venné fel és az így felvett kölcsönt a birtokvevők közt ingatlanai arányában felosztaná.

Az ily kölcsön a kisbirtokosokra nézve igen előnyös volna, mert: 1. a kölcsön olcsó, amennyiben a kisbirtokos ugyanazon feltételek mellett jut

a kölcsönhöz, mint maga a község; 2. a kölcsön elég magas lehetne, mert a község a kölcsönösszegré nézve nincsen a föld értékének meghatározott hányadára korlátozva; 3. ezenfelül pedig a kölcsön minden tekintetben biztos volna, mert a község mint politikai testület bizonyára csak akkor vállalkoznék az ily tranzakcióra, ha teljes tudatában volna annak, hogy a birtokvevők fizetési kötelezettségeiknek mindenkor pontosan meg fognak felelni.

Az ily tranzakció természetesen önzetlenséget és erkölcsi áldozatkészséget tételez fel a község részéről, mert — ámbár a kölcsön terheit csak azok a kisbirtokosok viselnék, akik közt az eredeti kölcsön megoszlik, mégis a hitelintézettel szemben a község mint politikai testület az adós és így a községi kölcsönért, ha nem is közvetlenül, a községnek minden adózó polgára felelős.

A közhitelnek és a magánhitelnek kölcsönös kiegészítése és közös célokra való kihasználása külföldön már régen rendszerre fejlődött és számos egészséges, életerős intézmény létesítésére vezetett. Ide tartoznak a községi takarékpénztárak és zálogházak, amelyek nem dolgoznak osztalékokra (ebben különböznek a nálunk tervezett hasonló intézményektől), hanem a közszükségletnek legcélszerűbb kielégítésére törekcsenek.

A földhitel terén ilyenmü intézmények gyanánt említhetők fel Ausztriában az egyes tartományoknak „Landes-Hypotheken Bank”-jai, melyeknek zálogleveleiért a tartomány szavatol. Ide tartoznak továbbá a német birodalom egyes tartományai által létesített „Landes-Credit-Casse”-k, amelyeknek kölcsönei ma már egy fél milliárd márkára ruggnak. Mindez csak azt bizonyítja, hogy a gazdasági kultura magasabb fokán álló népek szükségesnek tartják, hogy a nagyérdemü intézmények létesítésénél minden szűkkebltséget mellőzve, nemcsak az egyes emberek, hanem a köztényezők és politikai testületek is közreműködjenek.

Nálunk a köztényezők és a közhatalóságok körében sajnos még nem fejlődött ki eléggé a gazdasági érzék s ez az oka annak, hogy a községeknek, városoknak és megyéknek hitelereje még nincs kellőképen kihasználva a köz javára. Ezirányban tehát még sokat lehetne tenni, szerencsére azonban nem hiányzanak a reménytel biztató kezdetnek csirái, sőt megállapíthatjuk, hogy hazai jogintézményeinkben a községek közreműködése a magánhitel okszerű szervezésére nem volna idegen vonás, mert sok eset van arra, hogy a hatóság hivatalból részt vesz a gazdasági célokat szolgáló intézmények létesítésében. Csak példaképpen kívánom megemlíteni a hegyközségeket (1894: XII.), az ipartestületeket (1884: XVII.), a kereskedelmi- és iparkamarákat (1868: XIV.), a vízi társulatokat (1885: XXIII.), a halászatit társulatokat (1888: XIX.), melyek mind az illető foglalkozási kör érdekeit szolgálják hatóság közreműködés mellett.

Ha ezt a megkezdett irányt törvényhozásunk tovább fejlesztené és lehetővé tenné, hogy a községek vagy nagyobb tranzakciók esetén a vármegyék a saját anyagi és hitelerejükkel interveniálhassanak a kisbirtokosok érdekeiben, új, egészséges irányba terelődne a kisbirtokpolitika is, mert a telepítés és parcellázás nem volna a magántőke nyereszkesedési törekvéseinek kiszolgáltatója, hanem magasabb szempontok is érvényesülhetnének e nehéz feladat megoldása körül.

Dr. H. E.

Az Erdélyi erdőipar r.-t. kedvezőtlen mérlege 1892-ben alakult meg az Erdélyi erdőipar részvénytársaság 2.784.000 korona alaptőkével. A társaság már évek óta igen kedvezőtlen eredményel működik; így az 1904. évben a fenti alap-

tőke mellett 67.158 korona tiszta nyeresége volt, míg ez az 1905. évben 96.641 koronára emelkedett. A társaság ma hozta nyilvánosságra az 1906. december 31-én lezárt mérlegét, amely a múlt évnél is kedvezőtlenebbül záródik. Ugyanis ez évben mindössze 80.408 korona tiszta nyereséget ért el 2.784.000 korona tőke mellett, ami a tőkének alig három százalékának felel meg. A mérleget érdekesnek tartjuk ideigatni. Ez a következő:

Mérlegszámla 1906 szeptember 31-én. Vagyon: Töven álló nyers faanyagok, gyári épületek és gépek, lakházak és szerszámok 5.937.821 K 76 fill., vasúti építkezések, mozdonyok és járművek 4.440.241 K 04 fill., butorok és irodai berendezések 63.974 K 85 fill., árukészletek 2.083.619 K 85 fill., készlet élelmi szerekben 78.103 K 18 fill., lovak, kocsik és szánkók 10.414 K 10 fill., üzemi segédanyagok 145.046 K 78 fill., adások 2.661.545 K 45 fill., Societatea anomima romana pentru industria 5.506.306 K 56 fill., különféle aktívák 178.381 K 65 fill., váltók 257.671 K 05 fill., pénztár 78.089 K. Összes vagyon 21.441.215 K 27 fill.

Teher. Részvénytőke 2.784.000 K, hitelezők és elfogadványok 10.899.672 K 86 fill., kétes követelések tartaléka 114.470 K 14 fill., törlesztés felhasznált nyers faanyagokért 2.281.892 K 06 fill., értékesítési tartalékalap üzleti felszerelésekre 5.151.443 K 81 fill., tartalékalap 32.686 K 68 fill., nyereségátmozgatás az 1907/1898—1905. üzleti évekről 96.641 K 68 fill., nyereség a folyó 1906. üzleti évben 80.408 K 04 fill., 177.049 K 72 fill., összes teher 21.441.215 K 27 fill.

Csődök. A törvényszék Muldini Testvérek budapesti bej. kereskedő (VII., Wesselényi-u. 4.), Bede Sándor nagyborosnyói kereskedő, Beck Gábor Géza zombori kereskedő, Lusztig Mózes kaposvári kereskedő ellen csődöt nyitott.

Az Ipsylanti-birtok feiparcellázása. Csanád vármegye Kevermes határában terül el az Ipsylanti-birtok, melyet négy község kigazdái vettek meg s ekként ezerkét száz család jutott kisebb-nagyobb parcellához. A vevők közt vannak — mint értesülünk — Forrai-Nagy-Iratos község kigazdái, akiknek javaslatára a község képviselőtestülete Darányi földmivelésügyi minisztert, aki a parcellázást több irányban segítette, diszpolgárává választotta és erről a minisztert táviratilag értesítette.

A vicinális vasutak kedvezőtlen üzletmenete. A vicinális vasutak kedvezőtlen üzletmenetéről már több ízben írtunk, s megirtuk azt is, hogy a vicinálisok jövedelmező befektetések szempontjából nem a legjobb üzletek. Ma megint két vicinális vasut mérlege került kezünkbe, amelyek közül az egyik 2-1%-ék, a másik pedig 2-6%-ék nyereséggel záródott. Így a Fehér- és Tolnavármegyei helyi érdekü vasutársaság mérlege 10.806.800 korona tőke mellett 230.708 korona tiszta nyereséggel záródott; ez a nyereség a befektetett tőkének 2-1%-ét teszi ki. — A Töketerbes-gálszécs-varanói helyi érdekü vasut részvénytársaság már jobb üzletet csinált. Mérlege 2.585.600 korona vasutépítési költség mellett 68.057 koronát mutat ki, amely összeg a tőkének 2-6%-a.

A Belvárosi Bank részvénytársaság iparvállalata. Már több ízben megirtuk, hogy vezető pénzügyteink a legutóbbi időben igen kedvező tevékenységet fejtenek ki iparvállalatok alakítása körül. A nagy vezetőbankok üdvös példáját követi most — mint értesülünk a Belvárosi Bank részvénytársaság, amely elhatározta, hogy „Nagyenyedi harisnyagyár részvénytársaság” cím alatt új iparvállalatot alakít. Az előmunkálatok annyira előrehaladtak s a részvények jegyzése olyan kedvezően alakult, hogy a részvénytársaság már e hó 20-án, csütörtökön, délután 5 órakor meg is tartja alakuló ülését a bank helyiségében.

Társasírándulás a pécsi kiállításra. A Magyar Kereskedelmi Csarnok e hó 28-iki indulással, a pécsi országos kiállítás megtekintésére tagjai részére társasutazást reudez, amelyhez rokonegyletek tagjait is szivesen látja. Az igen érdekes és dus programmot felölelő kirándulás részvételi díja az összes költségekkel együtt 95 korona. A résztvenni szándékozók bejelentésüket e hó 21-ig, a Csarnok titkári hivatalánál tehetik meg, ahol részletes bittárm és felvilágosítás is díjtalanul kapható.

A városi villamos-vasut terjeszkedése. A Városi Villamos Vasut ezelőtt egy évvel vette át az Angol Banktól a kispest—szentlőrinczi helyi érdekü villamos vasutat, melyet a fővárossal közvetlen összeköttetésre rendezett be. A kispest—szentlőrinczi közvetlen összeköttetés a vasut fővárosi vonalába a Népligetben torkolódik be. A városi villamos vasut igazgatósága terve vette ezenkívül, hogy *erzsébetfalvi vonalait* összeköti a *kispesti vonalakkal* s erre nézve a tervek már készen is vannak. A tervezett új vonal lesz a legnagyobb körforgalmi vasut Budapest körül.

A magyar gazdák Németországban. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által Németország kiválóbb gazdaságainak megtekintésére rendezett tanulmányuton résztvettek ma érkeztek haza. A gazdák utolsó állomása Berlin volt, ahol vasárnap a botanikus kert, a kertészeti tanintézet és a biológiai tanintézetet nézték meg, délután pedig Postdamba rándultak ki. A hétfői programot a hollandi kirándulás képezte. Szatkovban a környékbeli birtokosság fogadta a magyar gazdákat s mintegy 100 fogaton hajtottak végig, Paretz, Knoblauch, Tremmen községek kiváló mintagazdaságain. Megtekintették továbbá a Markan és Bredoud-féle birtokokat is. Este Berlinben a magyar gazdák a Zoologischer Gartenben a vendéglátó német gazdák tiszteletére lakomát rendeztek, amelyen körülbelül 200-an vettek részt, köztük a legkiválóbb német gazdák. A tanulmányuton résztvevők kedden délután bucsuztak — amikor körükben Szögyény Marich László magyar-osztrák nagykövet is megjelent. — A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete által tervezett németországi tanulmányuton résztvevők július 15-én indulnak. A tanulmányutban mintegy 30-an vesznek részt.

A Westinghouse gyár Aradon. Az Egyetértés már több ízben foglalkozott a párisi Westinghouse gyárral, amely Aradon fiókot létesít. Megirtuk azt is, hogy Arad városa tanácsa teljesítette a gyár kívánságait, csak azt kötötte ki, hogy az új vállalat székhelye Budapest helyett Arad legyen. Az ipartelep vállalati székhelye ugyanis azt jelenti, hogy ahol ez van, a gyár ott fizeti községadóinak nyolcvan százalékát s ahol az igazgatóság székhelye van, odajut az ipartelep községi adójának többi husz százalékára. A Westinghouse-gyár — mint értesülünk — teljesítette Arad város kívánságát, úgy, hogy a vállalati székhely Aradon, az igazgatósági székhely pedig Budapesten lesz. E vitás pont elintézése után Arad város a jövő héten tartandó rendkívüli közgyűlésén fogja véglegesen megszavazni a gyárnak adandó kedvezményeket. A Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank szintén hozzájárult az üzlethez, úgy hogy a gyár fölépítéséhez a jövő hónapban már hozzáfognak. A gyáralapítás finanszírozási munkálatait a Leszámitolóbank végzi.

Új biztosító-részvénytársaság. A napokban Budapesten új biztosító-részvénytársaságot alakítottak, mely kizárólag utipodgyász-biztosításával foglalkozik. A társaság czége: Európai utipodgyász biztosító-részvénytársaság lesz. Az egylőre 300.000 koronában megállapított alaptőkét teljesen befizették. Az igazgatóság tagjai lesznek Rákosi Jenő főrendiházi tag, elnök, gróf Teleki Géza v. b. t. t., első alelnök, Cserkuti Engl Miksa, másodelnök, Strasser Alfréd (Bécs), gyurgyókai Zilahi Simon és dr. Komlós Ágost. A felügyelő-bizottságba beválasztották a következő tagokat: Csajthay Ferencz, Müller József, dr. Szilágyi Artur Károly és lovag dr. Wertheimstein Henrik. Ugyvezeto igazgatóvá Bánffy Oszkárt nevezték ki. A társaság legközelebb megkezdí működését.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota a külföldön. A m. kir. földmivelésügyi miniszterhez beérkezett konzuli jelentések alapján közöljük:

Amerikai Egyesült-Államok: A chicagói cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy az őszi vetések fejlődési állapota a múlt év ezen időszakához képest valamennyivel kedvezőtlenebb. A tavasziak kielégítően állanak.

Kelet-India. A bombayl cs. és kir. konzul a terméskilátásokat nagy átlagban kielégítőknél jelzi. Az aratás és cséplés folyik.

Szerbia. A belgrádi cs. és kir. konzul jelenti, hogy az utóbbi időben végre bekövetkezett esőre a növényzet felüdült és a fejlődés általában kielé-

WIKUS
CSOKOLÁDÉ-GYÁR
BUDAPEST
IV. DEÁK FERENCZ-UTCA 12

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAOBOR

Csütörtök
gitőbb. A
befejezték.
kir. konzul
káros hatá
mindazoná
közepesek.
abnormális
hatással vo
Nagy-
zul jeleni,
tással volt
gazos lett
rét nem m
állanak a
rétken a
Német
hogy a hü
kielégítő.
Orszá
lenti, hogy
kezében a
mindazoná
középszerü
fejezték.
Az orsz
nyeremény
3000 k
2000 k
106021
1000 k
500 k
46883 4831
300 k
21711 224
34598 388
44330 441
58066 618
70088 745
90982 928
103582 10
114344 118
A néme
német Cent
őszén lejár
élenk agitá
ség ne ujít
tására alaku
zódést csak
országból e
országból s
Június 15-é
még a legu
egyesülés s
nak az eszm
annak ellen
megtörjék a
süket azon
mert a szö
1-től 1918.
gyar szeszip
hasonló szer
ezelőtt, de a
a mozgalom
Az angol
lapokban o
malmok eg
sére való
járó illeté
malomiparb
árakat, mint
kok nélkül é
(1 korona 8
ték 30 fill
csupán oyar
illető malom
visszaadásak
összeget, am
tottak, felté
gástalan álla
bürtendő mind
szigoruan bü
árak rohamo
Miskolczi
gyapjувásár.
2700 zsák k
vők nagyon
vételkedv n
seivel. A vás
A komlók
termelők szö
ván nagybirt
gyűlésél. A m
iratilag kéri
már most ig
és a komlók
osztrák koml
lehet a m
hogy a ma
kon való ért
kel lenne leh

gitőbb. A tavaszi vetési munkálatokat nagyobbára befejezték. A réti fűnövé is jól halad. A sabácsi cs. és kir. konzuli ügyvivő jelenti, hogy a vetések fejlődésére káros hatással volt a hűvös időjárás, sok vetés nagyon gazos lett és emiatt az acatolási munkálatok sikerét nem mindenütt remélik. A vetések legjobban állanak a déli, kevésbé jó az északi részeken. A réteken a fűnövé kielégítő.

Németország. A kieli cs. és kir. konzul jelenti, hogy a hűvös időjárás miatt a vetésfejlődés nem kielégítő.

Oroszország. A varsói cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a kedvezőbbre fordult időjárás következtében a vetések kielégítően gyarapodnak ugyan, mindazonáltal a termés kilátások legfeljebb csak középszerűek. A tavaszi vetésmunkálatokat befejezték.

Az osztályorszájak mai huzásán a következő nyereseményeket sorsolták ki:

- 3000 koronát nyertek: 18463 121511
- 2000 koronát nyertek: 10734 23644 25372 106021
- 1000 koronát nyertek: 30001 43470
- 500 koronát nyertek: 7551 10423 18144 29478 46883 48312 108338 109553 116240 117482
- 300 koronát nyertek: 592 3314 4998 10534 21711 22460 34952 24960 29665 29447 30735 34598 38893 39211 39249 40791 45753 44915 44330 44146 48286 50708 54821 55395 58362 58066 61806 63301 65019 65457 69672 70003 70088 74511 75923 76547 79424 80922 82590 90982 92857 93373 96008 96143 97911 103609 103582 106839 108711 110037 112756 113340 114344 118176 119156

A német szeszértékesítő szövetség megújítása. A német Centrále szerződése tudvaleg a jövő év őszén lejár. A szövetséget ellenző szesziparosok élénk agitációt indítottak az iránt, hogy a szövetség ne újítassék meg újra. A szövetség megújítására alakult bizottság kimondotta, hogy a szerződést csak akkor újítja meg, ha Észak-Németországból egy millió hatszáz ezer hl. és Dél-Németországból százezer hl. részesedés lesz biztosítva. Június 15-ére volt kitűzve a jegyzés határideje s még a legutolsó napokban is kétséges volt, hogy az egyesülés sikerülni fog-e. A szövetség újra alakulásának az eszméjét tehát komoly veszély fenyegette, mert annak ellenesei minden követ megmozgattak, hogy megtörjék a szövetségben rejlő hatalmat. Törökvisüket azonban nem koronázta a kellő siker, mert a szövetséget újabb tíz évre, 1908 október 1-től 1918. szeptember 15-ig megújították. A magyar szeszipari érdekeltség a német Centraiehoz hasonló szervezetet akart létesíteni néhány évvel ezelőtt, de az érdekeltség indolenciáján megtörtött a mozgalom.

Az angol malmok és a juttarok. Az angol szaklapokban olvassuk azt a hírt, hogy a londoni malmok egyesülete a juttarok állandó emelkedésére való tekintettel felemelték a liszt-zsákokért járó illetéket három pennyvel (30 fillér). Az angol malomiparban ugyanis nem olyképp jegyzik a lisztárakat, mint minálunk, t. i. zsákosítól, hanem zsákok nélkül értendők. Eddig átlag mástól shillinget (1 korona 80 fillér) számítottak és most ezt emelték 30 fillérré. Érdekos, hogy az angol malmok csupán olyan zsákokat használnak, amelyek az illető malom cégével vannak jelölve. A zsákok visszaadásakor a malmok megtérítik ugyanazt az összeget, amelyet azokért a számlában felszámítottak, feltéve természetesen, hogy a zsákok kifogástalan állapotban adatnak vissza. A zsákokkal történt minden visszaélést a törvény rendkívül szigorúan büntet. A zsákok felemelését a juttarok rohamos emelkedése vonta maga után.

Miskolczi gyapjувásár. Ma kezdődött a miskolczi gyapjувásár. A folhozatal — jelenti tudósítónk — 2700 zsák közepén aluli másosú gyapju volt. Vevők nagyon csekély számban jelentkeztek, minden vételkedv nélkül, szemben az eladók ártulkövetelésével. A vásár a tavalyi áralapon nehezen indult.

A komlókvitel biztosítása. A segesvári komlótermelők szövetezete most tartotta Somogy István nagybirtokos elnöke alatt rendes évi közgyűlést. A közgyűlés Eber Ernő indítványára felhatalmazta a földmivélsügyi minisztert, hogy már most igyekezzen teljes tájékozódást szerezni és a komlótermelőknek adni az iránt, hogy az új osztrák komlótvény végrehajtása milyen hatással lehet a magyar komló értékesítésére nézve, hogy a magyar komlónak vámkülföldi piacokon való értékesítése milyen módon és eszközökkel lenne lehetséges. Felkéri egyúttal az Országos

Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy saazi bizománysosa, esetleg külön e célra kiküldendő közege útján igyekezzen a magyar komló egyik főpiacán Saazban tájékozást szerezni az iránt, hogy a komlóértékesítés esélyei az új osztrák tvény életbelépte után milyenek lehetnek.

Jubiláló gazdasági egyesület. A Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyei gazdasági egyesület, mely egyik legrégebb és legnagyobb gazdasági egyesülete az országnak ez évben ünnepli fennállásának 50 éves fordulóját. Az egyesület két nagy szabású állatkiállítást rendez és egy mezőgazdasági és ipari kiállítást. Az állatkiállítások közül az első vasárnap volt Törökszentmiklóson. A környékbeli kisgazdák közel 150 szebbnél-szebb nyugati fajta szarvasmarhát mutattak be.

Nyilt-tér.

(E rovatban közlésekről nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Salvator-forrás

A Bőr- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes kitűnő sikerrel használtatik vesebajknál, a húgyhólyag bántalmánál és közhvényénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.
Budapest, főraktár Édeskuty L. urnál.

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható **közhvény-, aszthma-, görvélykór-, szív-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban** (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szelhűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Homopata) iendelő intézete van Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt. Rende's naponta 9-11-g és 3-6-ig. Díjazott levére válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Siófoki fürdő.

Déli vasuti állomás.

Pompás fürdő bársonyfinom talajjal. — **Június hónapban penezszerű ellátás, lakással napi 12 koronától 16 koronáig.** Szállói szobaárak 50 százalékkal mérsékeltek. Levél, sürgöny, telefon-czim: **FÜRDŐGAZGATÓSÁG.**

Ifj MECHLOVITS TIVADAR

mű- és czimfestő kizárólag Budapest, VI., Váci-körút 55. TELEFON 66-72

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép Kapható: **MÜLLER J. L.** óv. és kir. Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 2. yógyszerész, drogeria és finomabb üzletekben. Kis tubus 60 fillér. Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

OVSZEREK

Gummi és halhólyag. 30% engedmény tucatszámra 1-10 forintig. Capot-American rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigator, felszerelve 2-5 frt. Diana övek, legfinomabb 2.50, 3.-, 3.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Arjegyzek ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz. Anker-udvar (Király-uteza sarkán.)

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ES ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A gabonatőzsdén ma lanyhább irányzat uralkodott. A hivatalos jelentések hatása ma már nem volt, mert az már tegnap délután ismeretes volt. A mai készáruforgalom csendes irányzat és mérsékelt kereslet mellett változatlan maradt; elkelt 12 ezer mm. Rózs tüzeltelen, tartott; zab tartott, tengeri változatlan. A hivatalos jelentés hatása immár a tegnap délutáni üzlet folyamán mutatkozott, mert az árfolyamok tartott kezdett után elgyengültek, míg a mai határidőüzlet folyamán realizálások és eladások folytán újabb visszaesésben volt részünk, amire a mai osztrák hivatalos jelentés adatai szolgáltatott okot. Mindamellét a forgalom a spekuláció tartózkodó viselkedése folytán nagyon gyenge volt és leginkább a zab körül bonyolódott, mely cikk a tulhajtott szilárd piedestról ma alaposan leesett, amennyiben tegnaphoz képest 20 fillért veszített. Tengeri jó kilátások hatása alatt lanyha.

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonaraktárak gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről 1907. június 8-tól június 15-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rózs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
mennyisége méterezésekben							
I. Készlet és forgalom.							
Készlet 1907 június 8-án	750856	120870	33398	78008	228394	35249	21449
1907. június 8. jun.-15-ig	75762	4640	2242	9537	79828	13417	1081
1907. június 8. jun.-15-ig	6261	16526	6930	6896	48447	10339	1876
Készlet június hó 15-én	763806	108987	28710	75649	259275	38827	20604

II. Az 1907. június hó 15-én megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak	Buza	Rózs	Árpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
Batás	12361	1650	518	16122	48127	2769	—
Békéscsaba	4394	—	809	—	15427	—	—
Brassó	—	147	—	2816	10310	—	—
Budapest	335111	72770	8908	14744	61712	8542	18248
Csáktornya	10041	308	93	3829	4821	4974	—
Czigöld	47604	1169	815	341	4190	—	—
Debreczen	2103	492	72	81	2068	—	100
Ermihályfalva	1558	5408	—	497	3042	—	—
Fiume	17025	371	1720	6488	31589	10411	—
Kába	5124	1309	177	35	1715	—	—
Karczag	14536	—	197	71	978	—	—
Kassa	1973	—	—	184	1012	2590	82
Kisújszállás	14243	28	—	1166	168	—	—
Kisvárd	3056	1820	28	618	568	—	36
Kolozsvár	178	412	471	1003	2277	410	91
Marosludas	1908	361	108	—	626	—	—
Marosvásárhely	5561	—	329	—	—	—	—
Mátészalka	391	2261	—	175	4310	—	—
Mézötúr	3180	—	1078	73	2558	—	—
Miskolcz	460	110	1234	4650	56	275	—
Nagybacsanak	7845	512	890	790	8748	—	—
Nagykanizsa	15009	2707	4176	4966	3098	—	—
Nagyszalonta	2868	608	—	1481	2233	—	—
Nagyzeben	326	—	39	100	1294	52	—
Nagyvárad	9114	249	—	125	1819	1023	900
Nyíregyháza	964	4258	90	—	1188	—	—
Nyíra	8	—	20	—	—	—	—
Pácozvár	276	—	464	—	2834	—	—
Pozsony	17843	501	223	—	900	58	—
Szarvas	12329	—	912	—	3359	25	—
Szatmár-Németi	10478	4961	27	3043	7198	—	—
Szeged	4704	1364	—	622	4267	3593	—
Szécsék	2149	—	1654	6256	1184	1708	3
Szoboszló	2777	222	194	61	2385	—	—
Szombathely	2180	—	002	38	728	—	—
Temesvár	4479	—	—	3046	1718	—	100
Versecz	4870	368	—	700	9158	268	—
Zágráb	—	—	—	100	207	—	65
Zimony	—	—	—	—	—	—	—

B) Szövetkezeti gabonaraktárak

8012 100 841 1323 505 1692 962

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 21.10 K, 250 mm. 81.5 k. 21 K, 200 mm. 80.05 k. 20.80 K, 500 mm. 80 k. 21.15 K, 1500 mm. 80 k. 21.15 K, 300 mm. 80 k. 21.15 K, 500 mm. 80 k. 21.10 K, 500 mm. 80 k. 21 K, 200 mm. 80 k. 20.95 K, 100 mm. 80 k. 20.90 K, 500 mm. 80 k. 20.90 K, 200 mm. 80 k. 20.85 K, 150 mm. 80 k. 20.85 K, 100 mm. 80 k. 20.80 K, 100 mm. 80 k. 20.70 K, 280 mm. 79.6 k. 20.50 K., felső, 120 mm. 79.3 k. 20.50 K, felső, 300 mm. 79 k. 20.70 K, 200 mm. 79 k. 20.60 K, 100 mm. 78 k. 20.20 K, felső, 640 mm. 77 k. 20.35 K. Pestvidéki: 200 mm. 79 k. 20.50 K, 200 mm. 79 k. 20.50 K, 100 mm. 78 k. 20.30 K, 100 mm. 77.5 k. 20.30 K. Fejérmegyei: 620 mm. 76 k. 19.90 K, 1200 mm. 76 k. 19.90 K, 300 mm. 76 k. 19.90 K, 300 mm. 76 k. 19.80 K, 150 mm. 76 k. 19.70 K, 150 mm. 75.3 k. 19.50 K, 100 mm. 74.5 k. 18.50 K, hibás. Bánsági: 1260 mm. 76.8 k. 20.25 K.

mellett, amihez a nyugati tőzsdék kedvező irányzata is hozzájárult. Főleg hajózási értékek örvendtek fedezésekre kedvező megítélésnek. Az utóbbiakban az árfolyamok nyugodt forgalom mellett tartottak. Csak oroszok gyengültek ujlag. A készpénzpiac ipari értékeinek forgalma élénkebb. Magánleszámitolási kamatláb 4 3/4%, napipénz 4%, ultimopénz 6%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyárjadék 98,50 Osztrák hitelrészvény 204.—, Déli vasut 27,90, Orosz bankjegyek 214,25, 4 százalékos orosz kölcsön 71,25 Disconto Commandit 167,63, Dinamit-truszt 157,80, Harpeni 200,80, Unifikált török árjadék 94,75, 4,2 százalékos ezüst-árjadék 97.—, 4 százalékos magyar aranyárjadék 93.—, Magyar koronárjadék —, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 84,75, Olasz árjadék 103,90, Alt. villamosági Edison 195,60, Gelsenkircheni 190,50, Laurakohó 223,25. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) június 19. 4,2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyárjadék 98,60, 4 százalékos magyar aranyárjadék 93,05, Osztrák hitelintézeti részvény 203.—, Osztrák-magyar államvasut 142,50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 20,44, Bécsi Bankverein 134,30, Villamos részvény 153.—, 3 százalékos magyar kölcsön 75,20, 4,2 százalékos ezüstárjadék 99,35, Osztrák koronárjadék 97.—, Magyar koronárjadék 92,90, Osztrák-magyar bank 126.—, Déli vasuti részvény 27,90, Elbelyögi vasut —, Bécsi váltóár 84,016, Párisi váltóár 813,25, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 284.—. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) június 19. 4,2 százalékos ezüstárjadék 98,70, Sorsjegy 151.—, Déli vasut 27,80, 4 százalékos Aranyárjadék 98,30, Osztrák hitelrészvény 204.—, Osztrák-magyar államvasut 142,50, Olasz árjadék 102,80, 4 százalékos Magyar aranyárjadék 93,10. Szilárd.

London, június 18. Angol consol 83 és fél.

Páris, június 19. (Zárlat.) 3 százalékos Francia árjadék 94,02, Osztr. aranyárjadék 98.—, Magyar aranyárjadék 94,30, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 497.—, 4 százalékos Olasz árjadék 103,15, Déli vasut elsőbbségi kötv. 315.—, 5 százalékos Marokkói árjadék 520.—, 4 százalé-

kos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román árjadék 88,95, 4 százalékos Amort. román árjadék 1905. —, 5 százalékos Orosz árjadék 1906. 85,70, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 484.—, 4 száz. Szerb árjadék 1907. 439.—, 4 százalékos spanyol árjadék 92,55, 4 százalékos unifikált török jár. 93,95, Török sorsjegy 158,75, Török dohányrészvény 438.—, Osztrák földhitelintézet 10,79, Osztr. Länderbank 462.—, Magyar Jelzálogbank 516.—, Banque de Paris 14,25, Banque Ottomane 707.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 143, Meridionalvasut 714, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 615.—, Rio Tinto 21,30 Sucrerie d'Egypte 28, Tula 432, Thomson Houston —, Urikányi közsz. 119.—, Chartered 33,50, De Beers 605.—, East Rand 98.—, Jagersfontein 184,50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 122,93, Váltó Amssterdamra (rövid) —, Váltó német piacokra (rövid) —, Váltó Bécsre (rövid) 104,18, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra 1/8, Csek Londonra 251,50, Magánkamatláb 3 3/16, egyenlőtlen.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Eudapest, június 19-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 135—137 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 140—141 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 141—142 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölüli sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig, könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertélszám: 1907. évi június 17. napján volt készlet 37182 drb., 1907 június hó 18-án felhajtott — darab, 1907 június 18. napján elszállított 166 darab, 1907 június 19. napjára maradt készletben 37016 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: kissé kellemes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, június 19. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 949 darab sertés, 102 darab süldő, — darab malacz, összesen 949 darab sertés, 102 darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 547 darab sertés, 28 darab süldő, — darab malacz, összesen 1496 darab sertés, 130 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 875 darab sertés, 17 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 635 darab sertés, 113 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 106—108 fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig — fillér, ételsulylevonással 100 fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — fill. ételsulylevonással 135—142 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig — fill. ételsulylevonással 130—142 fillérig, könnyű 220 kg-ig — fill. ételsulylevonással 130—142 fillérig. — Belföldi süldő 92—100 korona. Horvát süldő —100 korona. A vásár irányzata lanyha, az árak változatlanok.

VIZÁLLÁS.

június 19. június 18. méter

Table with columns for location (e.g., Duna, Székesfehérvár, Győr), date (jún. 19. / jún. 18.), and price in meters.

Table titled 'Buza' showing prices for different types of wheat (e.g., tiszavideki, fehérmegyei) in 100 kg and 50 kg units.

Table titled 'Egyéb gabonafélék' showing prices for other grains like rye, barley, and buckwheat.

Table titled 'Burgonya' showing prices for different varieties of potatoes.

Table titled 'Különböző termények' showing prices for various agricultural products like corn, beans, and peas.

Table titled 'Allamodósság közkölcsönök' listing various government bonds and their prices.

Table titled 'Záloglevelek. Elsőbbségek' listing various types of promissory notes and their prices.

Table titled 'Takarékpénztárak' listing various savings banks and their prices.

Table titled 'Biztosító-társaságok' listing various insurance companies and their prices.

Table titled 'Bankok részvényei' listing various bank stocks and their prices.

Table titled 'Takarékpénztárak' listing various savings banks and their prices.

Table titled 'Biztosító-társaságok' listing various insurance companies and their prices.

Table titled 'Gőzmalmok' listing various steam mills and their prices.

Table titled 'Különböző vállalatok' listing various other companies and their prices.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 19. —

Kinevezések. A földmiveltésügyi miniszter Vargha Imre és Kosinszky Viktor vinczellériskolai igazgatókat a VII. fizetési osztályba központi szőlészeti és borászati felügyelőkké, Bucher Alajos és Nits István központi szőlészeti és borászati felügyelőket a IX. fizetési osztályból központi szőlészeti és borászati felügyelőkké a VIII. fizetési osztályba, Egey Szilárd központi szőlészeti és borászati felügyelőt vinczellériskolai igazgatóvá a VIII. fizetési osztályba, Dezső Miklós, Vetter Pál, Tornáczky Kálmán és Bernhardt Rezső szőlészeti és borászati felügyelőket központi szőlészeti és borászati felügyelőkké a IX. fizetési osztályba, s Mezey László, Rimler Gyula, Babarczy József, Deák Andor, Szirányi Jenő, Limbacher Frigyes, Eckhardt János, Török Pál, br. Györfly Samu, Szemere Bálint és Balogh Tódor szőlészeti és borászati felügyelőket a XI. fizetési osztályból szőlészeti és borászati felügyelőkké a X. fizetési osztályba, az állami ménesbirtokok és a gödöllői koronauradalom tisztviselőinek létszámába Pruzsinszky József, Zalán Ferencz, Meuser Béla és Sajó Ernő okleveles gazdákat segélydíjas gazdasági gyakornokokká; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a kisváradai adóhivatalhoz Molnár Lajos aranyosmaróti adóhivatali segédet adóhivatali ellenőrré és az aranyosmaróti adóhivatalhoz Demitrovics Ferencz szentgotthárdi adóhivatali segéddé, a nyiregyházi adóhivatalhoz Thuróczy Árpád antalfalvi adóhivatali segéddé és az antalfalvi adóhivatalhoz Tóth Jenő fehérgyarmati adóhivatali gyakornokot ideiglenes minőségű adóhivatali segéddé, a zombolyai adóhivatalhoz Jámbor László zombolyai adóhivatali segéddé, Mezer Iván és Csordás Dániel pozsegi, továbbá Böhm Károly és Oswald Mór zágrábi állami végrehajtókat, jelenlegi állomáshelyeiken való meghagyásuk mellett X-ik fizetési osztályú állami végrehajtókká végleges minőségben; az igazságügyminiszter Kobulniczky Miklós kassai járásbírói joggyakorlatot a kassai járásbíróshoz és dr. Timcsák Aladár löcsei törvényszéki joggyakorlatot a szombathelyi törvényszékhez aljegyzőkké, ifj. Melankovits Antal erzsébetvárosi törvényszéki díjnokot a fogarasi járásbíróshoz irnokká; a Budapest fő- és székvárosi adófelügyelő Kerékgyártó Loránt adófelügyelői díjnokot a vezetés alatt álló hivatalhoz pénzügyi kezelési gyakornokká, az ungvári pénzügyigazgatóság Hajdu Károly ungvári adóhivatali díjtalan gyakornokot a nagykaposi adóhivatalhoz ideiglenes minőségben díjas gyakornokká és a brassói törvényszék elnöke Spring Fülöp, a fogarasi járásbírósnál ideiglenes minőségben alkalmazott napidíjas hivatalosolgát a felügyelete alatt álló zernesti járásbíróshoz III. oszt. hivatalosolgává nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Léway István kassai állami felső kereskedelmi iskolai igazgatót, Zilahi György brassói, Mattuschek Richárd zalaezerszégi és Hilkene Fülöp besztercebányai állami felső kereskedelmi iskolai rendes tanárokat jelenlegi minőségükben a budapesti állami felső kereskedelmi iskolához helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Klein Gyula budapesti lakos saját, valamint Erzsébet és Anna nevű kiskoru gyermekei „Kutas“-ra, kiskoru Macskás László egri lakos „Mezei“-re, Musie János kolozsvári lakos „Borsódi“-ra, Schlosser Frigyes Gyula kolozsvári lakos „Lakatos“-ra és Goldberger Arnold szekszárdi lakos saját, valamint kiskoru Ödön és István nevű gyermekei családi nevének „Gál“-ra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nagybecskereki pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyi állásra augusztus 15-ig; — a budapesti I. ker. állami polg. iskolai tanítóképző intézetnél igazgatói állásra június hó 20-ig; — a sátor-

ajhajhelyi ügyészségnél alügyészi, a máramarosszigeti törvényszéknél, a kisújszállási és a sátorajhajhelyi járásbíróknál albirói, a tabi járásbírósnál aljegyzői, az ujonnan felállított baranyaszentlőrinci adóhivatalnál egy pénztárnoki és ellenőri, 3 adóhivatali, egy díjas gyakornoki és egy hivatalosolga, a szentendrei adóhivatalnál adóhivatali állásra 2 hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. június 19-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Az északi és délkeleti depressziót magas nyomású terület választja el, melynek maximuma nyugaton — az Atlanti Óceánon van.

Hazánkban a Dunántúlt és az Északi-Felföld nagyrészt kivéve, majdnem mindenütt volt kisebb-nagyobb zivataros eső. A hőmérséklet többnyire emelkedett és maximuma Fiumében és Nagyenyeden 29 C°, minimuma Sopronban 6 C° volt.

Európa időjárásában lényeges változás nem történt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható, lényegtelen hő-változással és helyenkint zivataros esővel.

Allomás	Légnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmérséklet	
					max.	min.	ma.	min.
A-Szalina	60.6	+16.6	NN	3	4	06	28	15
Ungvár	59.8	+17.9	—	1	4	03	27	16
Késnár	60.8	+14.7	—	1	3	—	17	18
Losonc	60.2	+15.0	—	0	2	07	24	18
Gyalla	60.1	+16.0	—	0	0	—	25	12
Budapest	60.0	+18.0	W	1	1	01	23	17
Herény	60.8	+19.2	—	0	0	—	26	11
Keszthely	60.3	+20.2	—	0	0	—	24	13
Pécs	60.2	+18.0	SW	1	0	—	22	19
Zágráb	60.7	+18.3	—	0	1	—	25	19
Fiume	60.0	+19.3	NW	1	0	—	29	19
Szeged	59.7	+19.8	NN	2	4	—	26	19
Tomeváros	60.1	+19.2	NN	1	4	13	26	18
Nagyvárad	—	—	NW	2	0	—	—	—
Kolozsvár	60.1	+17.4	—	2	8	09	27	15
Nagyzeceben	59.8	+18.8	—	1	4	—	25	14
Szatmár	—	—	S	0	0	—	—	—
Eger	—	+16.0	—	1	3	03	25	14
Arvavárja	—	+19.2	—	0	4	—	16	10
Selmeczbánya	—	+14.8	—	4	1	—	21	13
Komárom	—	+18.0	—	1	0	—	28	12
Magyaróvár	—	+17.8	NW	1	1	—	23	12
Sopron	—	+13.9	W	1	0	—	24	06
Füzek	—	+13.2	—	1	8	02	20	16
Cirkvenica	—	+21.4	—	0	0	—	28	15
Debreczen	—	+18.1	E	0	4	08	28	15
Kecskemét	—	+18.3	E	1	3	01	25	15
Urosháza	—	+19.1	W	1	4	07	28	17
Árad	—	+19.4	E	4	0	—	26	18
Zombolya	—	+19.1	—	4	4	04	22	16
Versecz	—	—	—	0	—	—	—	—
Dronkova	—	—	—	0	—	—	—	—

Felcél szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰÖRÁS-üzletében szerezhethők be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Mindenki

ha egészséges akar maradni, csakis egyetlen egyedül az évek óta külön e célra főzött **leghirnevesebb valódi magas foktartalmu alföldi fehérkeresztes + sós-borszeszt** kérje

és vegye meg, mert vízzel hígítva és hajmosáshoz használva a hajhullást megakadályozza,

mert edzi a testet és izmokat, mert a főfájást elűzi, ha a fejet és homlokot bedörzsöli vele,

mert nyáron az őrjási hőségben óv a hágyadtágtól, tikkadtságtól,

mert hatása hűsítő és fájdalomcsillapító, mert hatása felülmúlhatatlan, mert bedörzsölésnél egyszerűen pótolhatatlan.

A R A K:

1/1 üveg	1/2 üveg	1/4 üveg	12/1 üveg	12/2 üveg	12/4 üveg
K 2.—	K 1.—	K—50	K 16.—	K 10.—	K 5.—

Mindenütt kapható!
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

Hogy a nagyérdemű közönség az **Alföldi fehérkeresztes + sós-borszeszt** kitérő voltáról könnyen meggyőződhessen, elhatároztuk, hogy minden egyes Alföldi keresztes sós-borszeszt rendelőknek az Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság Kecskeméti cég által gyártott

իրես kecskeméti kü-
lönlegességekből ingyen
1—2, avagy 3 üveget aján-
dékul adunk és pedig:

12/4 üveg sós-borszeszt rendelésénél 1 üveget
12/2 üveg sós-borszeszt rendelésénél 2 üveget
12/1 üveg sós-borszeszt rendelésénél 3 üveget

Láda, csomagolás és szállítólevélért küldeményen-
kint 80 fillért számítnunk csak fel.

Rendelések a beérkezés napján pontosan azonnal elszállítatnak, csak kérjük világosan megjelölni, mely célra szolgáljon a keresztes sós-borszeszt.

Ugyancsak postal szállítás útján beszerezhető a világhírű „RÁKÓCZY CSEPEK” gyomorkeserű. 1 postacsomag tartalma 9 üveg. Bármely postállomásra bérmentve, ingyen ládával szállítva csak 7.— kor., azaz hét korona.

„RÁKÓCZY CSEPEK” gyomorkeserű. 1 postacsomag tartalma 15 üvegese. Bármely postállomásra bérmentve és ingyen ládával szállítva csak 6 kor., azaz hat korona.

Rendeléseket kérjük intézni:
Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszifinálto Kecskemét, gyártótelepén.

Csütörtök

Kü

Hiába
Por va
Ott tur
Hová?
A vérr
Ugy el
Hogy
Hiába
S itéls
Hiába
Tetsz
Hiába
Imádat
Le kell
S kold

(A japán
a szolgál
a férjnek,
engedelmess
a legfiatalab
A japán ház
a japán a fé
gyobb földi
dik, mert gy
nagyobb köt
sát a jövő
asszony m
tére nincs
gény, a fő
vesz, egész
származék.
gyobb gond
a szülőkel.
rai egybekel
be a tizenöt
feleségül vett
teit a törvé
korát, amely
minimális ko
A menyasszo
választják. A
meri az eszkü

FEKI

Irta

Amint E
irnok jelent
Bronvnyent

— Ki a
baton, ilyen
embernek a
piszkot s m
friss levegőn
Bob. Azután
— Vez
Egy per
beszélmi.
A hölgy
— Mr.
bozott, hogy
leg ő-e az a
Bob mé
— Én
Sandsból, V
igen jól a m
lem, hogy ő
— Sand
kérdezte Bob
— Sand
gyok, szolt
valaha hall
csengő, szin
nek csengés
képzelő tehe
zengedez a
szólása okoz
hogy a vé
aztán hany
édes modulá
is volt, az b
volt, melyet
— Még
a fiatal leán

KÜLÖNFÉLÉK.

Hiába.

Hiába lépsz a földre oly kevélyen,
Por vagy te is! Romlandó sáranyag.
Ott turnak szét a férgek téged is majd,
Hová miattad könyök hullanak.
A vérrelázott, könymosott talajban
Ugy elvegyülnek alkairászeid:
Hogy senki nem gondolja majd felőled,
Hogy ur valál s fény volt a részed itt.
Hiába van most trónod, nagy hatalmad
S itélsz a koldus milliók felett,
Hiába adsz a kolduló tömegnek
Tetszés szerint halált és életet,
Hiába vagy most milliók szemében
Imádatokkal környezett fejis:
Le kell a gőg helyéről szállnod egycor
S koldus porokkal elvegyülsz te is.

Kántor Mihály.

(A japáni házasság.) A japán szokások szerint a szolga urának, a gyermek a szülőnek, a feleség a férjnek, az alattvaló az uralkodónak föltétlen engedelmességgel tartozik. Ezért a gyermeket már a legfiatalabb korától engedelmességre szoktatják. A japán házassági viszonyok igen kedvezők, mivel a japán a férji tekintély és méltóságot a legnagyobb földi jónak tartja. Főképpen azért házassodik, mert gyermekora óta arra oktatják, hogy legnagyobb kötelessége az ösök tisztelgetésének folytatását a jövő nemzedékben biztosítani. A menyasszony műveltségére vagy vagyoni helyzetére nincs különös tekintettel a japán vőlegény, a fő az, hogy a leány, akit feleségül vesz, egészséges legyen és egészséges családból származzék. A lakáskérdés pedig nem okoz nagyobb gondot, mivel a gyermekek együtt maradnak a szülőkkel. Mindez nagyban előmozdítja a korai egybekelést, úgy, hogy a férj néha alig töltötte be a tizenötödik életévét, mikor a gyermekleányt feleségül vette. Ezen a helytelenségen úgy segítette a törvény, hogy megszabta a férfi és nő korát, amelyben házasságot köthetnek. A férfi minimális kora tizenhét esztendő, a leányé tizenöt. A menyasszonyt nem a vőlegény, hanem a szülei választják. A vőlegény igen sokszor nem is ismeri az esküvő napjáig a menyasszonyát. A sze-

relem európai felfogás szerint a japán házasságkötésnél nem játszik szerepet. Aki azonban azt hiszi, hogy emiatt a japán házasságlete nem boldog, az téved. A férfinak, mint az erősebb félnek, kötelessége a feleségével gyöngéden és szeretettel bánni. Hogy valaha tettelesen vagy goromba szóval megbántaná gyermekei anyját, az hallatlan dolog volna és a közmegegyezésnek tenné ki a bántalmazót. A gyermeknevelésben és háztartásban teljesen szabad kezét enged a férj az asszonynak. Az asszony pedig teljesen hitvesi és anyai kötelességeinek szenteli életét. De azért az asszony nem érzi magát a férj rabszolgájának, sőt igen jól érti azt a mesterséget, hogy a nagy engedelmesség leple alatt hogyan érvényesítse a saját akaratát a férjével szemben a legjobban.

(A Suez-csatorna multjából.) Érdekes visszaemlékezéseket közöl egyik nagy bécsi lap Ausztriának a Suez-csatorna megalkotása körüli érdemeiről, mikor közli Radetzky marsallnak Negrelli mérnök-höz e tárgyban intézett leveleit. Negrelli már 1838-ban kezdett, valószínűleg már Goethe által némileg inspirálva, a suez-i földszoros átvágásának tanulmányával foglalkozni, mire az érdekelt körök figyelmé és érdeklődése fölébredt, Metternich összehozta Negrellit Infantinnel és Aillis-Dufourral, kik azután 1846. év november 30-án megalakították az első suez-i társaságot „Société d'Etudes pour le Percement de l'Isthme de Suez” czim alatt. Ez a társulat 1847-ben a helyszínen elkezdte az előmunkálatokat és méréseket, minek alapján Negrelli kidolgozta tervét, mely meglehetősen egyszerű volt s minden zsilip nélkül tervezte a csatornát. Ekkor jelent meg Lesseps és hozzáfogott erős kézzel a terv megvalósításához; az előbbi tanulmányozó társaság fölbomlott; Lesseps egyesült Negrellivel, kinek tervét, mint a végrehajtásra legalkalmasabbat, maga is elfogadta, Negrelli 1855 november 18-án érkezett Alexandriába már mint annak a nemzetközi bizottságnak a tagja, melyet Egyiptom török provincia helytartója, Said pasa és vicekirály hívott össze Negrelli tervének föllülbírlására, melyet egyhangulag el is fogadtak. Radetzky üdvözölte őt sikere alkalmából és többek közt ezt mondja: „Egyáltalán különös világot élünk, nincs pénzünk és a milliókat úgy dobáljuk, mint a száraz kenyérdarabokat.” A nemzetközi kommissió 1856-ban másodikor ismét összejött, ezúttal Párisban, melynek június 23-iki ülésén Negrelli végleg eloszlátván tervezetének zsilip nélkül való volta ellen még fönnforgó aggodalmakat, ezt fogadták el végrehajtásra, melyet ő, sajnos, már nem érhetett meg, mert 1857 október 1-én el-

hunyt. Halála után a suez-i tervre vonatkozó összes írárok eltűntek Negrelli hagyatékából és csak most kerültek ismét elő, hogy az eredeti szerző érdemeit igaz fényébe visszaállítva hagyják át az utókor emlékezésének.

(A vaj eltartása.) A vaj konzerválásának legjobb módja az, ahogyan az a tengeri hajókon történik. Ez a konzerválás nem bórax, bórsav, szaliczil vagy timsó segélyével történik, hanem egyszerű konyhasóval, úgy, hogy egy kg. vajra egy kávéskanálnyi só számítván, a vajat a sóval jól össze gyurjuk s fahordócskákban zárjuk el vagy hólyagpapirossal lekötött száraz fazekakban. Ily módon a vaj hónapokig eltartható anélkül, hogy kellemes ízéből bármit is veszítene. Másik módja a konzerválásnak az, hogy a vajat 40—45 foknyi hőség mellett kiolvasszjuk, habját lefölozzük és ha felolvadt és tiszta, akkor hat órán át állni hagyjuk és hordókba szűrjük vászonruhán keresztül. A hordók anyaga lehetőleg keményfából legyen és légmentesen zárródjanak. Ily módon a vaj éveken át eltartható, de jóval drágább, mint a sós, mert az olvasztásnál, lefölozésnél és leszűrésnél eredeti súlyából mintegy 20 százalékot veszít.

(A bölcső története.) Ki találta fel a bölcsőt? Milyen nemzet fia fektűt először ilyen ringó alkotmányban, amelyhez annyi dal, mese és emlék fűződik? Ezt a kérdést valószínűleg sosem kísérte figyelemmel senki. Tény az, hogy a bölcső nagyon kezdetleges formából alakult át jelenlegi díszes alakjába. A legelső bölcső az anya karja volt. A nomád népek pedig — mint még a cigányok manapság is — hátukra kötötték egy nagy kendőbe a gyereket. A népvándorlás után már kezdtek primitív bölcsőket használni. Legkezdetesebb formája egy kivájt fatörzs volt, vagy vesszőből font kosár, hasonlatos ahhoz, amelyben Mózes tették ki a Nilus partjára. A görögök kezek kosarakat használtak bölcsőnek, a harcziás lakédaioniaiak pedig az apa pajzsában helyezték el kisdedeiket. A régi Romában nagyon sokan foglalkoztak bölcsőcsinálással, még pedig olyanokat csináltak, mint a görögök. A tizenegyedik században jött divatba a magas bölcső és akkor a hajót választották alakjául. Ettől az időtől fogva már csak kevés változáson kellett keresztülesnie, hogy a mai díszes és czélszerű formájához jusson.

FEKETE PÉNTEK.

— AMERIKAI REGÉNY. —

Irta: THOMAS W. LAWSON.

Amint Bob irodájából kiléptünk, az egyik írnök jelentette, hogy egy hölgy keresi mr. Brownleyt.

— Ki az ördög lehet! ? Hogy éppen szombaton, ilyen időben jön, mikor minden élő embernek a legsürgősebb teendője, hogy a piszkot s meleget lerázza és jó táplálék mellett, friss levegőn felüdüljön? — morgott haragosan Bob. Azután így szólt:

— Vezesse be azt a hölgyet.

Egy perc múlva már tudta, ki óhajt vele beszélni.

A hölgy belépett.

— Mr. Brownley? — Egy pillanatig habozott, hogy mintegy megbizonyosodjék, tényleg ő-e az a virginiai.

Bob meghajította magát.

— Én Sands Benlah vagyok — Landing Sandsból, Virginiából. Az ön családja ismeri igen jól a miénket, mr. Brownley és én remélem, hogy ön fogja tudni, én ki vagyok.

— Sands Lee bíró családjából való ön? kérdezte Bob és kinyújtotta mind a két kezét.

— Sands Lee bíró legidősebb leánya vagyok, szölt a legedesebb zengésű hang, melyet valaha hallottam; egyike azoknak a puhán csengő, szinte bugyborékoló hangoknak, melynek csengése belopja magát a szívbe és a képzelő tehetség úgy gondolja, hogy pacsirta zengedez a levegőben. Talán a délvidék tájszólása okozta, mely úgy ejti ki a szavakat, hogy a végét legömbölyíti, leharapdálja és aztán hanyagul egybefolyva, olyan behizelgő édes modulációval hangzik — de akárhogy is volt, az bizonyos, hogy a legedesebb hang volt, melyet valaha hallottam.

— Még mielőtt tudatára ébredtem volna a fiatal leány rendkívüli szépségének, már a

hangja belopla magát a szívembe, az agyamba — és soha nem is került ki onnan. Olyan volt ez a hang, mint egy keleti, buja, részegítő illat.

A környezet, a biztonságérzet és természetnél fogva hívős nyugalom hozzájárult ahhoz, hogy feltétlen boldog házasságot éltem és kiválasztottamhoz mindig hű maradtam. Mégis, mikor ott álltam az irodámban és hallgatólag szemléltem azt a varázslatos szépséget, melyet ez a fiatal idegen nő maga körül árasztott, akkor az az érzés fogott el, az a biztos, megdöntöhetetlen tudat, hogy ez az a nő, kit kiszemeltek, hogy a férfiakat felvilágosítsa arról a sugárról, melynek mindenkor tagadták létezését, mely egy pillanat alatt lángra gyul és a szívbe falál — szerelem az első pillanatra. Ha nem lett volna Blair Katalin asszonyom és gyermekem anyja — Katalin, ki hitvesem volt és egész érzelmi világomat betöltötte, életemnek meleg sugárzást adott és egyuttal adó árnyékot is — most annyi idő elmúltával visszatérintve azon napra — meg merem kockáztatni azt a kérdést, — ki tudja, nem szabadul-e el nyugodt, higgadt yenki vérem és mély, zavaros vizekre téved?!

Szépség, melyet a cinikusok gunyolnak, a szemlélőnek pedig fizikai szempontból a világozság jelképezője — egy kívánság — szóval analízis. Benlah szépsége azonban hibátlan, ment minden részletezéstől, annyira tiszta, átható, mint az ési csillag az ég sötétedő peremén. Középterműt, leányos, de azért érett, elragadóan telt és gömbölyű formákkal, melyeknek tökéletessége még a gondolatát is kizárta a „húsozság”-nak.

A fejet sötét aranyos hajkorona díszítette, mely kissé rövidnek tetsző nyakon nyugodott, de az a bájos karcsúság, mely a vállból és a keblekből indult ki, — akár egy lilium hajladozása.

De az arc, a szem volt az, melyen a pillantás legutoljára megakadt. A rózsás úde arc, két oldalán a piczi nevető gödröcskék, melyek mosolygó ellentétet képeztek a szájj fájdalomosan lehuzott vonása mellett. A szájj is nagyak tet-

szett, de a koral pirosságu ajkak ivelése tökéletes szépségű volt.

Az egyenes orr a finom czimpákkal, a széles homlok, a megállapodott, telt áll méltóságra és nőknél szokatlanul erős elhatározásra, jellemzilárságra engedtek következtetni.

A homlok, orr és áll ilyen összetétele bizonyynyal ritkán fordul elő és ha férfinál látható, akkor az biztosan a katonai pályán keres babérokát.

De a legpompásabb Sands Beniánn a szeme volt — nagy, rendkívül kék, melyben ott sugárzott egész személyének a bája, tele kaczagással és sirással; szenvedély és szellem hatotta át. Egyik pillanatban oly ártatlanúsággal tekintett maga elé, mint egy Madonna; de hoszu, fekete szempilláit leengedve és csak úgy azok alól kipillantva, már hizelegtek, csábítottak, kaczerkódtak.

Később rájöttem, hogy ez rendkívül emelte az angol nőknél előforduló szép arcbőr finomságát, melyet az andaluziai vér kissé sötétebbé tett.

Bár állandó bájját magas szellemi fensőbb-sége adta meg, melyet az első pillantásra is fel lehetett ismerni.

Mikor azon a rég elfelejtett délutánon ott állt az irodámban és szembe néztem Bobbal, bájosan, zavartalanul, szürke kosztümben, szürke tollal a kalapján és csak egy keskeny csipke díszítette a nyakát és kizelőjét, rendkívül szépnek és filigránnak tetszett. Az egész valója, bár elárulta a déli államok szülőltjét, mégis rendkívül elütött a tipikus barna nőktől, akik a Dixi-földről jönnek át hozzánk.

Ez a leány, aki éppen akkor jött, mikor mi egy kirándulást terveztünk és ebben megakadályozott — és ki arra volt hivatva, hogy barátom életét, mely idáig csendes mederben folyt — eltérítse és háborgó vizekre, vagy változatosan halálos csendű mély tavakra terelje — a valóságban a legszebb, legelragadóbb terem-tés volt, kit csak el lehet képzelni.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK
Csütörtökön, 1907. június 20 án.
Nemzeti Színház M. kir Operaház

Zárva
Vigszínház
Az ördög.

Vigjáték 8 felv. Irta Molnár F.
Az ördög Hegedűs
Jolán Varsányi
János Fényesi
Elza Gázi M.
Czinka Hegedűsné
András Győző
László Szerényi
Kezdeté fél 8 órakor.

Zárva
Magyar Színház

A vig özvegy.

Operetta 8 felvonásban. Irtaak Leon és Stein. Zenejét szerzőzte Lehár Ferenc.
Zéta Pápi
Valócienne Battzalvi
Danilovics gróf Ráthonyi
Glavari Hanna Kéry K.
Rosillon Cemil Bálint és
Bogdanovics Abonyi
Sylviane Tallian A.
Praskovia Orley F.
Kromow Kövály
Olga a felesége Szentgyörgyi
Raul de St. Ernoho Bezerédj
Kezdeté fél 8 órakor

ŐS-BUDAVARA
Friedmann Adolf igazgat.
Ma csütörtök, június 20-án.
The Arlas Royal Brewster
ekvilibristák, öt kanadai leány.
Paul Sándor Darlus Yana
Ling Hung La
miniatűr cirkusz. japán udvari büvész.
Folies Comique. UJ! Apénzeslevélhordó
Paule Theisen amerikai fingli-langli, New-Yorker comedian tour. Les Onras stb.
Moulin Rouge, kinematograf színház szenzációs képek. Minden est fél 10-kor
FONTAINE LUMINEUSE
Honvédeknek stb. stb.
Belépődíj este 9 óráig 60 fillér, azután 1 korona.
Mérsékelt jegyek minden tözsében kaphatók.
A The Cubaus, kubai ének és tánc kettős június 22-én lép föl.

LUBLÓFÜRDŐ
kiterjedt fenyveserdők között.
Szénsavas-, vasas- (pezsgő) és morfurdők.
Vasas források, fölétele dúsak szénában. Ivó-fürdő- és terülelti gyógymód. Kifünő sikerű vérszegénységű, az idegrendszer idült bajainál, szívbántalmaknál, általános gyöngeségnél, súlyos betegségek, testi és szellemi túlerőltetés után különösen pedig női bajoknál. Permentes védelti fokozó (558 m.)
Állandó fürdőorvos: dr. Platzer Sándor, volt tanársegéd, néhai Kezmárcsy tanár egyet. klinikáján. Kényelmes lakások, kifünő vendéglő jutányos árak mellett. Posta- és távírdáallomás. — Elő- és utóvadban tetemes árkedvezmények. Bővebb felvilágosítással szolgál és képes prospektust küld az uradalmi fürdőgondnokság Lublófürdő (Szepes megye.)

Előnyös alkalom
!! Harisnya bevásárlásra !!
Tiszteletteljesen értesítem t. vendőmet és a nagyérdemű közönséget, hogy harisnyafabrikámat, mely kizárólag elsőrendű gyártmányokból áll, a ház lerombolása miatt felfoszlatom és rendkívül lezállított áron kiárulom. Ajánlom ezen előnyös alkalma harisnyaszükséglete fedezésére felhasználni.
Kiváló tisztelettel
Bérczi D. Sándor
női kézimunka nagyiparos
Budapest, VI., ker., Király-utca 4. szám,
Videkre kiválasztásra is küldök.

6 évi jótállással 6
ÓRÁK
arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK
CEKÉLY
RÉSZLET-
* FIZETÉSRE.
DIAMANT S.
BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. SZÁM
az udvarban.
Képes árjegyzék ingyen.
Csekély részletfizetésre.

17 HUZÁS
van évenként a következő 5 drb sorsjegyre
1 drb Konverzionális Jelzalog sorsjegy
1 " Olasz vörös-kereszt "
1 " Bazillika "
1 " Erzsébet-Szanatórium "
1 " Józsviv "
LEGKÖZELEBBI HUZÁSOK:
Június 25. Konv. Jelzalog. Főnyer. K. 100.000
Július 1. Erzsébet sorsj. " K. 100.000
Évi nyeresemények
3,000.000
korona.
Fent felsorolt 5 drb eredeti sorsjegy 40 havi 8 kor. 50 filléres részletfizetésre kapható meg. Egy részletnek vagyis 8 kor. 50 fillérnek postautalványon hozzam való beküldése után azonnal megküldöm a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó részleteket azonnali játékjoggal, mely szerint az összes nyeresemények a vevőt illetik. A húzás eredményéről mindenkor értesítést küldök. A teljes behizetés befizetésétől ezen 5. értékpapír a vevo korlátlan birtokába megy a t. aki azokra még 32-50 évig jatszik, mely idő alatt minden sorsjegy nyer. Részletveket utánvét ellenében nem küldök.
Beiffeld József bankháza
Budapest, Károly-körut 1. Alapítva 1874.

Vászon
és női fehérneműk, ugyszinté ruhakelmék, batistok, delinek, zefírek és szinteró levantók leszállított árban kaphatók.
Auer Ignác fia
BUDAPEST, Rákóczi-ut 10. sz
Vászon, valamint dírtáru mintagyűjteményem legyei és bérmentve küldöm.

Czimbalom kedvelők.
Miólt bárhol czimbalmot vásárolnak, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabdalmasztó czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 firtól kezdve kaphatók, ugyszinté az összes hangszerok a legjobb minőségben. Számos kiállításon elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakasztó munkáért.
Habits Antal Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 42. szám.

Gummi és halhólyagokról
árjegyzéket küld ingyen és bérmentve az
„Ideál“ kötszer gyári raktár
BUDAPEST,
VII., Rákóczi-ut 72. (félem.)
Ezen hirdetésre való hivatkozás esetén
20 százalék engedmény.
Külön női kiszolgálás.

A legújabb rendszerű Hangszer-Hitelosztály.
megnylt.
mely minden hitelképes vendőnek alkalmas ad kezességvételre szorgorát részletfizetésre. Szóval a szorgorát egy alkalommal csak kifizeti és a vevo a banknak marad adós, anélkül, hogy a részletfizetéseknél szokásos 6-8%-os árteljesítési volna könytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut, mintha készpénzzel fizetné. A részletfizetés mellett vásárolhat, nemcsak szorgorát vagy pianinót, de harmoniumot, cimbalmot, hegedőt, vagy bármely hangszert.
Reményi Mihály
Általános és legújabb rendszerű államot magyar hangszertelepén
Budapest, Király-utca 58. szám.
Telefon 87-84
Árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő.

Megfejtett rejtvény.
Mivel lehet elérni, hogy hosszú ideig szép és fiatal maradjon minden nő.
Ez már nem titok!
a ROGÁTSY-féle
magyar pipere borax
állandóan használva az arc rózsás és hamvas marad.
Eltávolítja szeplőt, májfoltot és a ráncokat. Sárga hervadt, barna és napsütött arc vakító fehér lesz. Pattanás, eres és zsíros testbőr rövidesen bársony simává fejlődik. Test és lábizzadáást eltávolítja. Mindenre használható és rendkívül olcsó.
Ara egy doboznak 30 és 75 fill.
Minta doboz 15 fillér. 10 nagy doboz rendelés bérmentve. Magyar gyártmány. Valódi a Rogátsy-névvel,
Kapható minden gyógyszerárban, drogueáriában, fűszerüzletben s minden jobb üzletben. Egyedüli készítő:
ROGÁTSY KÁLMÁN
drogista
Budapest, Rákóczi-ut 10.
Kölcsönöket
a legszolidabb alapon, gyorsan és előnyösen folyósi könyv- és számlaköveteléseket kulánsan leszállított Bpesti Kereskedelmi Takarékp. m. sz. V., Nádor-utca 6.

WEIGL-FÉLE
KIRÁLY GYÖNGYE
kapható minden elsőrangú kávéházban és kaszinóban.
WEIGL JÓZSEF
bornagykereskedő és termelő Budapest-Szt-Endre.
Iroda és vezérképviselőség: KALLAI JENŐ
Budapest, Dávid-utca 1. sz.

BUTOR.
Szolid készítményű asztalos és kárpitozott butorok u. m. háló-, ebédlő-, szalonberendezések, divánok stb. stb. a legolcsóbb árak mellett kaphatók
BEREDEK M. A. bútorgyártásban
VIII. ker. ULLOI-UT 14. szám alatt.
ALAPITVA 1880. évben. ALAPITVA 1880. évben
Legújabb butoralbumomat 60 fillér ellenében (bélyegben is lehet) bárhova bérmentve küldöm.

Ki szenved?
gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb? Az tegeyen kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott HORGONY természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár HORGONY keserűviz 1-2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérzet beáll. — A HORGONY természetes keserűviz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. — Kapható minden ásványvíz-fűszerkereskedésben és gyógyszerárban. Vásárlásnál kifejezetten HORGONY keserűviz kérendő. — Tulajdonos:
Loser János. Budapest.

Csütörtök
S
Cs
Király
Göre Gábor
Látványos 16va
kol és tánczcsa
Verő
Göre Gábor
Lepárdi Lidike
Tsch Árpád
Bötyök Elvira
Stancsi
Franczi
Káta cigány
A szanatórium
Marolyás
Rudi
Hangszergyártó
A lisztes dohó
A cilindros dohó
Kezdeté
Föv. Nyá
L
Enekes szim
Irtak Henneq
fordító itak
Bola. Zeneje
Kezdeté
Erdél
Dalszínház
Egész éjjel
— Női kisz
A záró kupa
és cimke, az
illető
forrás nevét
tartalmazza.
A
Géle
három
Kapható
Főrak
Német
Ném
Kiké
gyor
2. sz
bon
Tó
Kár
Budape
Ajánlja mind
Elváll
a legdivatos
Független
Zo
P
Budap

SZÍNHÁZAK:

Csütörtökön 1907. június 20-án

Királyszínház

Göre Gábor Budapestön.

Látványos fővárosi életkép, énekkel és táncokkal, 9 képben. Irta Verő György.

Göre Gábor, Lependi Lidiko, Tsch Arpad, Botyók Elvira, Stanczi Franczi, Káisa özgány, A szepalortum igazga oja Papp Sarozlyas, Rudi Hangszergyáros, A szepalortum igazga oja Papp Sarozlyas, A szepalortum igazga oja Papp Sarozlyas, Z. Molnar

Kezdeté 8 óraker

Föv. Nyári Színház

LIII.

Enekös szimfö 3 felvonásban irtak Hennequin és Millhaud fordito irak Erva Lajos és Rai J. Béla. Zenejét szerzötte Herve

Kezdeté fél 8 óraker

Városligeti Nyári Színház.

A bus özvegy.

Paradisziikus bohözat 3 felvonásban irta; Földi Mátyás. Zeneöt: Faragó Jenö vöraszövegeire szerzötte: Barna Izso.

Szöphogyi Róza, Láng Etel, Dosztalok Dandiló, Ferenczy K., Vig Mizi, Turesányi O., Lelár Ferencz, Virágh Jenö, Pisztofy Balambér, Bihari Béla, Egy tisztességes nő, Dobsa M., Szép Tóni, Vándori E., Pinka Dani, Szabó Lajos

Kezdeté fél 8 óraker

Uránia Színház

Zarva

Apollo színház

(Náposzínház-n. 1-3) Elő szöbor: Hódvadászat. Utazás Southamptonról Fokvárosba. A gonoszlevő. A poéta alma.

A nyugati pályaudvari gépgyár 45 méteres keményének lebontása. Kezdeté 8 óraker.

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett.) Egesz éjjel nyitva! — Minden időben friss meleg ételek. — Női kiszolgálás! — Kellemes szeparék! — Az éjjeli világ találkozó helye!

Világhírű ásványvíz

forrásaliból. A francia állam tulajdona. A rendelö orvosöl mindig megkérdezendö, hogy a Célestins, Grand-Grille, Hopital három forrás körü melyiket kelljen használni. Kapható minden gyógyszerárban és ásványvízkereskedésben. Főraktár: Édeskuty L., Budapest, Erzsébet-tör 8.

Németül tudónők figyelmébe!

Német gyorsírónöket állandóan keresnek. Kiképzés esetén állást garantál Gereben gyorsíró nőiskolája, Budapest, Kristófal-tör 2. sz. Németül tudók tandíj-kezdvezményben részesülnek. Kurzus most kezdödik. Telefon 38-31. sz.

Kárpitos és diszító KOHN FÜLÖP

Budapest, Barcsay-utca 8. sz. (Erzsébet-körút közelében.) Ajánlja minden e szakmába vágó munkának legújanyosabb ár mellett való pontos elkészítését. Elvállal teljes lakberendezést, a legdrávasabb angol bútorokról, régi bútorok átalakítását. Függetny levéltel és feltövesöt olcsón eszközölöm. Levelezöláp értesítésre azonnal megjelenek.

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyáralból, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérletetök Keresztély hírneves zongoratermében Budapest, Váci-körút 21. sz.

Wright világhírű Lawn-tennis Kertész Budapest, Arjegyzék

Ditson amerikai raketjel. Tödornál Kristóf-tár Ingya

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHKE optikához, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legolcsóbban kaphatók. Innyen árleveznek börtmentve

Vétel- és kölcsön, új és egyszer használn

gabona- kszal- burgonya- repce- faszén- behordási- gyapju- rostaalj- waggon- Kötelek, zsák-zsinegek, lópokröczok. «HUNGARIA» kettös kézi kévekötelek fávéggel. NAGEL ADOLF

BUDAPEST, Arany János-utca 10. Sürgönycim: NAGELA Budapest. Vidéki telefon: 25-22

Büdöskö - fürdő

(Szmrák)

egyike a kontinens legerősebb és leggyógyhatásosabb kénes fürdőinek. Fekszik Nyitra-megyében, Szenicz mellett, posta: Szenciz. A morvavölgyi vaspályán az állomás Holics, a magyar északnyugati vaspályán Szenicz, ahol a bérkocsik rendelkezésre állanak.

Ki akar jól rágni?

KOVÁCS J. u. fogmü- Budapest, Károly-körút 9. II. em. 8. szám. Található 8-6-ig, vasár és ünneppapokon 8-1-ig.

3 óra alatt 2 frttól feljebb FOGAK és teljes fogszorok a gyökér eltávolítása nélkül, fájdalommentesen beillesztésnek amerikai módszer szerint. A valódi fogaktól megmesak. Előtt és rosszul illó fogszorok azonnal átalakításnak fogantán 1 frt-ért, mi diárt megvárható.

Elektrotechnikai szakiskola.

Technikai tanintézet az elektrotechnika és gépépítéstán egész körére, laboratóriummal és tanulhelyekkel egybekötve Pozsony, Wallon-utca 14. sz. Folyó évi szeptember 1-én kezdödnek a beiratások olyan tanulóknak, kik az elektrotechnikában 2 évi tanfolyam alatt elméletileg és gyakorlatilag kiképezni öhajják magukat. Felvételi kor: 14-30 év. Elököpzetség: néhány középiskola vagy polgátskola, keresk. és ipariskola. Mintaszertü internatus rendelkezésre. Az elektromos erök állandóan növekvö alkalmazása ipari és világítási célokra, vegyi gyárakba s.b., kívánatossá teszi a szölkönek hogy gyermekeiket ezen sok kilátással kecsegtetö pályára kiképezzék. Jelentkezés naponta. Az igazgatóság kívánatra készséggel küld programmot és prospektust, valamint információval is szolgál. Az igazgatóság.

Esténként

miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőltetve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszírozza magát a

DIANA sósborszeszszel

Mert erősíti és edzi a testet. Mert erősíti és edzi a csontokat. Mert erősíti és edzi az inakat. Mert erősíti és edzi az ereket. Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek miáltal felrisszül az egész szervezet. Mert a nyomott kedélyhangulatra nagyon kellemesen hat. Mert az általános gyengeséget rögtön megszünteti. Mert a has masszírozása által a széklet teljesen rendbe jön. Mert bágyadság a homlok bedörzsölése által végképen elmúlik. Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel

mely a fájdalmat már a masszírozás alatt szünteti meg. Akiknek gyengék a lábuk és foglalkozásuk miatt sokat állnak, vagy gyalogolnak, azoknak kincset ér egy berdörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel

Az étkezés után gyakran előforduló rossz érzés, felpuffadt has, gyomoronyomás, nehéz emésztés, rosullét és ájulásnál roppant nagy szolgálatoakat tesz a valódi

DIANA SÓSBORSZESZ

bedörzsölés, szaglás és néhány csepp bevétele által. Azért minden házban legyen kéznél egy üveg valódi

DIANA SÓSBORSZESZ

mint első segély a házban.

Egyedüli készítő:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5. (Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.) Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg DIANA-sósborszesz	Egy nagy üveg Diana-sósborszesz	Egy legn. üveg Diana-sósborszesz
40	1.-	2.-
fillér	korona	koroná

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, amely üvegen látható felülönön e két szó: DIANA-SÓSBORSZESZ

Csekély 44 korona betét ellen
950,000 korona nyerhető!

- 1 drb bécsvárosi sorsjegyigérvényvel, húzás július 1-én, főnyeremény 400,000 K 20.- K
- 1 drb esztrák hitel sorsjegy-igérvényvel, húzás július 1-én, főnyeremény 300,000 K 20.- K
- 1 drb 200 K n. é. oonvertált jelzálog-sorsjegyigérvényvel, húzás folyó hó 25-én, főnyeremény 100,000 K 5.- K
- 1 drb XXVI. államsorsjáték jótékony-sági sorsjegyvel, húzás f. hó 23-án, főnyeremény 150,000 K 4.- K

összesen 49.- K
A három-igérvényt és az államsorsjegyet együtt 44 koronáért portómentesen beküldjük, szintgy megküldjük díjmentesen a húzás után a kiadásunkban megjelenő „Hermes” Sorsolási Ellenőrt.

„Hermes” Magyar Általános Váltó-
üzlet Részvénytársaság
Budapest, V., Dorottya-utca 8.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK

CSEKELY

RÉSZLET-
FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST,
IX., FERENCZ-KORUT 41. SZ.

Képes sorsjegyek ingyen.

Csekély részletfizetésre.

4.385,000 Kor.

évi közzépnyereményben részesülhet bárki, ki fölünk következő 5 sorsjegyet részletfizetésre megrendeli:

- 1 drb évi 6 húzásos konv. Jelzálogsorsjegy
- 2 „ „ 3 „ Erzsébitsorsjegy
- 1 „ „ 3 „ Hazai takarékp. sorsj.

Húzás már június 25. és július 1.
220,500 kor. össznereménnyel.

Ez év augusztus és október havában e sorsjegyeknek újabb húzásuk van, mely alkalommal az össz-nyeremény közzépben

1.468.500 korona lesz.

Játékartam még 52-78 évig, mely idő alatt nemcsak hogy minden sorsjegy okvetlen nyer, hanem több főnyereményben is részesülhet.

Fenti 5 sors- 40 havi 10.50 K részletfizetésre kapható. Már az első 10.50 korona bírtokában azonnali játékjog mellett küldjük a sorsjegyek sorozata és számával ellátott törvényes részletlevelet.

Ajánljuk továbbá az általunk alakított
Jelzálogsorsjegy Társaságokat
25 résztvevővel 25 sorsjegyre
40 havi 5.10 K befizetésekkel.

A résztvevők 20 húzáson keresztül 25 sorsjeggyel

7.950,000 fő- és mellék-
nyereményre

közösen játszanak és végül még egy eredeti sorsjegyet is haphat. Már az első 5.10 bírtokában azonnali részesedés mellett küldjük a sorsjegyek számait tartalmazó társasági könyvecskét. Ki a rendelésnél az első két részletet egyszerre INGYEN kapja, küldi, az a harmadik nyugtat

Budapesti Bank részv.-társ.
Király-utcai fiókja
Budapest, VI., Király-utca 20/26.

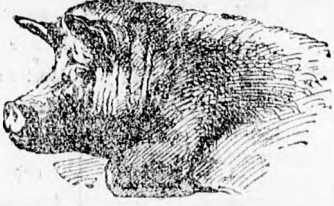
PARISI VILÁGKIÁLLÍTÁS „GRAND PRIX” 1900

Kwizda-féle SERTÉSPOR

diätetikai szer a hizás
elősegítésére.

Árak: Kis doboz kor. 1.20, nagy doboz kor. 2.40

Valódi csak ezen védjeggyel Képes
Árjegyzék ingyen és hértment. — Fő-
raktár **TÖRÖK JOZSEF** győgy-
szerész, Budapest, Király-utca 12. —
Andrássy-ut 28. szám.

SZERELMESEK

3 KÖNYVE 3

Költemények, Gondolatok,
Szerelemi nyelvek, Levél-
minták, Felköszöntők, Tár-
sas játékok, Népdalok,
Emlékeztetők stb. kincses-
háza. — SZERKESZTETTE

DURA MÁTÉ

Ára díszes kötésben 2 kor.

Kapható az ATHENAEUM
r-társulat kiadóhivatala-
ban, Budapest, VII., Rá-
kóczi-ut 54. és minden
házi könyvkereskedésben.

A legújabb
hajtók és hajszűrővasak.

MÜLLER J. L.-féle
Brise de Violette

legkedveltebb ibolya illat
a frissen szedett ibolyának illatával egyenlő kel-
messége tartossága és finomságára nézve feltűnő-
hatalan ezen újdonság feltűnő minden várako-
zást kiváló bűtő és kellemes illata által.

Övegle 1.50, 2.50 és 4.50 forint.

Kapható:
MÜLLER J. L. Cs. és Kft. udó. szállító
Koronaherceg-ut 2. Fővárosi, Budapest.
Hagy: Fóttenbiller-ut 6.

Ruha és hajkefékben
nagy választék.

**Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajó-
járatok Budapest—Vác és Nagymaros között.**

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. évi június hó 16-ával kezdődőleg további intézkedésig minden vasár és ünne-
napon rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest—
Vác—Nagymaros között.

Indulás Budapest—Petőfiteről	8:00 órakor délután és	2:30 órakor délután
„ „ —Bathánytérrel	8:05 „ „ „	2:35 „ „
„ „ —Obudáról	8:20 „ „ „	2:50 „ „
Erkezés Vácra	10:00 „ „ „	4:30 „ „
„ Nagymarosra	11:00 „ „ „	5:30 „ „
Indulás vissza Nagymarosról	11:30 „ „ „	8:00 „ este
„ Vácra	12:15 „ „ „	8:45 „ „
Erkezés Budapest Obudára	1:10 „ „ „	9:40 „ „
„ „ —Bathánytérre	1:25 „ „ „	9:55 „ „
„ „ —Petőfiterre	1:30 „ „ „	10:00 „ „

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők:
Budapestről—Vácra vagy megfordítva I. hely —.40 fillér. II. hely —.30 fillér.
„ Nagymarosra „ „ I. „ —.1. „ II. „ —.70 „

Vácra „ „ I. „ —.80 „ II. „ —.40 „
Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I-ső osztályon féláron, katonák (legénység) II. osztályon féláron; a magy. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet és térít-jegyek edátanak ki:

Es pedig: Budapestről—Nagymarosra és vissza I. hely 1.50 fillér. II. hely 1.20 fillér
Vácra „ „ I. „ —.90 „ II. „ —.75 „

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gő-
zös közlekedik, melyen a közönség eső elől is védve van.

III. kir. földmivvelésügyi minister.

1074
II-1 1907 szám.

**Versenyárgyalási
hirdetmény.**

A sepsiszentgyörgyi m. kir. állami mentelep laktanyája és pedig 13 külön-
álló épület ezek tartozékainak kiépítésére, illetőleg az építkezés biztosításra
ezennel pályázatot hirdetetik.

- A fogantatosítandó építkezéshez
- 1. a föld-, kőműves- és elhelyező mun-át 162,245 K. 53 fill.
 - 2. a kőfaragó munkát 3,230 „ 47 „
 - 3. az ácsmunkát 54,106 „ 22 „
 - 4. a tetőfedő munkát 16,301 „ 65 „
 - 5. a bádgos munkát 3,859 „ 8 „
 - 6. az asztalos-, lakatos-, mázólo- és üveges munkát 31,372 „ 38 „
 - 7. a vas-munkát 53,613 „ 98 „
 - 8. a szobafestő munkát 700 „ — „
 - 9. a kályhás munkát 3,825 „ — „
 - 10. a különféle, vászonredőny és árnyékszék beren-
rendezési munkát 4,391 „ 19 „

az összes munkát 313,626 K 30 l.

irányoztam elő.
Az építkezés fogantatosítására vonatkozó ajánlatok úgy az összmunkára,
mint a 10 pontban foglalt egyes munkanemekre is tehetőek, azonban kikötöm
magamnak azt, hogy az összmunkára megott ajánlatok közül az ajánlatok
vállalati értékek 10%-áig egyes munkanemeket kivessék és azok létesíté-
sének biztosítására esetleg más ajánlatot vagy más ajánlatokat fogadhassak
el. Fentartom magamnak ama jogot is, hogy a bonyultott ajánlatot, az aján-
lati összegre való tekintet nélkül el- vagy el ne fogadjam és az ajánlattevő
azért, mert ajánlata el nem fogadtatott, kárpótlást nem követelhet.

A szabályszerűen összeállított, zárt és lepecsételt ajánlatok, melyekhez
az ajánlati összeg 5 százalékának megfelelő bántópenz befizetését igazoló adó-
hivatali nyugták is csatolandók, folyó évi július hó 3-án délután tizenkét 12)
óráig gazdasági műszaki hivatalomban (Budapest, V., Vécsey-utca 3. szám IV.
emelet) nyújtandók be.

Az ajánlatokra és a versenyárgyalásra nézve az állami építkezésre vo-
natkozó általános építési feltételek 5 és 6 sz. al. irányadók.

Az építésre vonatkozó tervműveletek, az általános és részletes, valamint
különleges építési feltételek úgy a gazdasági műszaki hivatalban, mint a sepsi-
szentgyörgyi államépítészeti hivatalban a hivatalos órák alatt betekinthe-
tők. Értékpapíros vagy kézzpenn ívadek az ajánlatokhoz nem csatolhatók.

Az ajánlatokhoz az építkezésnél használandó különböző építési anyagok-
ból minták csatolandók.

Budapesti, 1907 évi június hó.

M. kir. földmivvelésügyi minister.

A jó szabás

a Koch-féle nagy

siker titka!

- Divatos, könnyű, angol béléssel küll sacco-öltöny 50, 40, 36-os K 29.-
- Lüster sacco-öltöny, igen könnyű és kellemes 24.-
- Lüsterkabát fiodai célokra 6.-
- Mosóöltöny 10.-
- Fehér nadrág 6.-
- Tennis-nadrág 9.-
- „Record“ pehely könnyű nyári gumiköpeny, 15 cm széles táskában 21.-

osaltis

8109

KOCH

Testvéreknél,
Budapest, legnagyobb férfi-, nő- és gyermekruha-áruháza
Károly-körút 26.

Lépjön be sorsjegy-társaságunkba

Főnyeremény 1.000.000 korona.

25 Jelzalsorsjegy nyereményeire 40 havi 5 korona befizetések mellett.
Huzás már folyó hó 25-én

Sorsjegytársaságunk 25 taggal alakul. Minden tag 40 hónapon át játszik 25 konv. Jelzalsorsjegy nyereményeire, ez idő eltelté után pedig a fólhalmozódó nyereményeken felül mindenki kap egy eredeti Jelzalsorsjegyet is.

Vehet még: Késspénzért 144 1/2 koronáért
Letétre: 145
(10 korona foglaló ellenében)
Részletfizetésre: 40 havi 4.50 kor. részletre.

Kérje ismertető könyvecskénket.

Hecht Bankház részvénytársaság
Budapest, Ferenciek-tere 6.

Evenkint 6 huzás!
Fióküzlet: VII. kerület, Erzsébet körút 32. sz.

Minden sorsjegy okvetlen nyer.

Pénzszekrények

egy darabból álló köpenyvel legelőnyösebben beszerezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM

ezég pénzszekrénygyártóinak és trezorépléin ézetelnek magyarországi vezérképviseleténél:

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI. Fedmanicz. u. 4.

Képviselek minden városban keresetnek.
ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DUMENTÁSEN.
Régli szorkozatúkat csereképen átvesszük.

Nyaralók részére kézi és kerti

Acetylen-lámpák

BÁRDI JÓZSEF

Részvény-Társaság

Budapest, VI., Mozsár-u. 9.
Fővárosi Orfeum mellett.

Arjegyzék kívánatra bárkinek küldetik.

Használt és új szerszámgépek, szerszámok

és gépgyárak, lakatosok és kovácsok számára.

Mindenféle

vasuti és építési anyagok

állandóan a legnagyobb választékban

KOHN ADOLF

vas- és géptelepén

V., Váci-körút 64. - V., Markó-utca 16.

Telefon 26-15. - Telefon 93-15.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED cég

FÉNYKÉPÉSZETI OSZTÁLYA

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 30. szám.

8 x 10 1/2 cm-es film és 9 x 12 cm-es lemezfelvételre berendezve.

Méretei 13 x 11 x 4 1/2 cm.
Súlya kb. 750 gramm.

II-DIK SZÁMU KÜLÖN MINTA.

Ezen kamara beállítása csavarhajlítással történik és pedig 1 1/2 m-től végtelenig. Magas és oldalt állítható előrés, megbízható pneumatikus és új-kiváltás. Olcsó, de amellejt teljesen tökéletes gép, mely az 1/100. másodpercig szabályozható Bausch és Lomb-féle Unioonzárral van ellátva. Kettős fénk kibuzás, elhajlítható brillanskereső. Két csavaranya. Igen finora áthuzat. A készülők ára fuom rapid-aplanáttal, homályos üveggel, 8 drb fémkzettával és teljes felszereléssel film és lemez felvételekhez

160 kor., fizethető 8 koronás havi részletekben.

Képos árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 286

Ideges és gyengétehetségű
gyermeknek nála szakszertű oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógygyógyász, Budapest, VII., István-ut 29. 26431

Zöldseféleket,
tököt, karalábét, cukorkaborsót, kelkáposztát, uorkát, postakosaraként, vegyesen 3 koronáért szállít Szabó konyhakertésze Csongrádról. 5361

Ropogós,
csongorádi cseresznyét, első rendűt, befőzésre és csemegének, nagyszeműeket, különböző színtűket, postakosaraként 3 koronáért szállít Szabó gyümölcskivitele Csongrádról. 5361

Boroshordók,
ujak és keveset használtak, semminemű javítást nem igényelők, rögtön töltethetők, minden nagyságban és mennyiségben, ugyiszintén ajtós ászokhordók, legolcsóbban kaphatók Klein Mór bor- és hordónagykereskedőnél, Budapest, VII., Rombach-utca 8. sz. 41447

Perfekt
könyvelő órai foglalkozást keres Berkovits Béla VI, Sziv-utca 28. III. 34.

Aki
nagybörzset akar venni, az forduljon az Első Kispesti Ingatlanok adásvételei Intézetéhez. Kispesti, Üllői-ut 89. Válaszbélyeg.

Építkezéseket!
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczy-ut 71. 782

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényserítő körülmenyek miatt eladó: mahagoni hálószoba 180 frt., íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 frt. nagy perzsaszőnyeg, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpince. 26616

Ajtók és ablakok
régie és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvásrácsok, kertkörtések, keramitlapok, Kehlheimi lapok olcsón kaphatók Kelemen Mór, építésként vállalkozó Budapest, Naáor-u. 77-74. Fiók üzlet Sziget-ut 8.

Pénzkölcsönt
Készítünk 61 évtől 80 évig köztisztviselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak a legtöbb esetben kezes nélkül. Ha mégis kezes kellene, díjtalanul gondoskodunk kezesekről. Továbbá készítsük váltókölcsönt 500 koronától minden hitelképes egyénnek 1-2 kezesrel. Ertekezni, sorolgyekre, vidéki bankok részvényeire az érték 9.9%-ig folyósítatunk kölcsönöket. Hővebb felvilágosítást levélileg válaszolva egy ellenében díjtalanul nyújt. Gerő Testvérek, törvényszéki ügyvezető hitelvállalata, Budapest, Kerepesi-ut 30. Telefon 16-42. Ugyanitt 20 fiókért kapható a Pénzügyi Tanácsadó, melyben minden kölcsönre néző tájékoztató foglaltatik. 25129

Cseresnye
nagyszemű, kemény, ropogós, 5 kilós postakosaraként egy befőzésre, mint csemegének 3 koronáért, pöszmetek 2 koronáért szállít Rottmann és Keller szállótelepe Kiskunhalas.

Polgári, gimnáziumi
kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít Kerekes, Almásy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyeget kérek. 25465

Urasági
butorokat, szőnyegeket, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. Nagy Endre, VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, őr szoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, börgarnitúrák és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597

Pénzkölcsönök
megszerzésére legjobban ajánlható Baraházy Lajos kölcsönkiviteli cég Budapest Rottenbiller-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetít tisztviselői személy és tárca hitelt, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket értékpapírokra, betáblázásra II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakberendezésnek, továbbá zálogcédulákra is stb.

Aki pályáján
holdogulni akar és ebben iskolai képzettség hiánya akadályozza, forduljon bizalommal hozzám, ki fényes sikerrel előkészítem érettségi, önkéntesi és bármely osztályvizsgára. GOITEIN KÁLMÁN, Mátyás-tér 17. sz. 276

Zálogcédulákat,
brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron vesz. Brilliantokért többet fizetek, mint ujonnan kerültek. SCHILLER IDOR, Sip-utca 8. 26316

Polgári iskolai
reális iskolai és gimnázium vizsgákra legrövidebb idő alatt legjobb sikerrel előkészít „Tanár” Budapest, Csömöri-ut 8. I. em. 3. 26332

Ajtók ablakok,
VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál
Bpest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipótkörút közelében.

Butor:
Urasági lakberendezések háló-, ebédlő- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók Földes B. butortelepén, Kertész-u. 43. Király-utcai sarokházban. 970

Teljes biztosíték
mellett 100.000 korona kölcsönt keresek nagy vállalkozó. Ajánlatok K. I. jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 26335

The Berlitz School
nyelviskola, Erzsébet-körút 15. St.-Louis 1904. és Lütich 1905. Grand Prix. Francia, angol, elasz, orosz, német, magyar, szerb, horvát és román nyelvek tanítása felnőtteknek (urak és hölgyek, hölgyek külön is) az illető nemzetiségi tanárok által. Berlitz módszer szerint az első leckétől fogva a tanulóval csupán a megismerendő nyelven beszélnek és csak azt hallja. Más tanítók, vagy intézetekkel semminemű összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben. Fordítások eszközölhetnek. 133

Pénzkölcsön
házakra, telkekre, földbirtokokra első, második és harmadik bekebelezésre is, személyhiittel katonatisztek, hivatalnokok, kereskedők, iparosok, tanítók részére esetleg kezes nélkül is gyorsan, olcsón készített 500 Kreditor bankiroda Budapest, VII., Dohány-utca 11. (Válaszbélyeg)

15 korona
3 maradék férfiruha szövet, sűrű, barna és drapp, a maradékok 3 méterese 3 férfiruha eleget, széküldi utavéttel
Az Orsz. Posttökv. Áruház.
Budapest, Rottenbiller-u. 4. sz. Minták nem küldetnek.

Önnek övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbő gyermekéldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok czei igazolják, diskréten küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin. S. W. 247. Lindenstr. 50.

Ki a YES-OUI-SI
ezt a lapot megrendeli, látzva minden megerősítés nélkül és önállóan is

angol és francia
nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negyfelvenként minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadóhivatal, Budapest, Andrássy-ut 97. szám.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármely méretek és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123 TELEFON 80-26.

BUTOR
új és használt modern háló-, ebédlő-, őr-szoba és szalonberendezéseket, perzsaszőnyegeket veszünk és eladunk.

GROSZ SÁNDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-tér 11, ezelőtt Gyár-utca 2.
Az orsz. zeneakadémiaival szembe.
TELEFON 14-09

Alkalmi zongoravétel
rövid Bösendorfer-Ehrbar kiváló mesterek gyártmányai olcsón eladók Uj zongora egész rövid 260 frt. Pianino 180 frt.

Reményi
hangszer-telepén Budapest, Király-u. 53. szám.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá őr-szoba, őrda berendezések réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265
Kazinczy-utca sarok.

Veszek zálogcédulákat,
elzalogosított brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Gőzcséplőgépek
lokomobilok, szalmakazalók, benzimotorok, használtak, gyárilag javított állapotban, részletfizetésre kaphatók. Csereüzletek kötetnek. Seifried Hugó, Budapest, Katona József-utca 1. szám. 25983

Gyorsírás!! Gépirás
Magyar és német kereskedelmi levelező gyorsírás, parlamenti gyorsírás. Előkészítő gyorsírás tanári államvizsgára, helyesírás, könyvitel, kereskedelmi levelező tanfolyamok. Gépirás az összes használatban levő írógéprendszereken. — A tanfolyamok vizsgálatai a parlamenti gyorsíróda főnökének előkötete alatt, parlamenti gyorsírotanárak bizottsága előtt tartatnak meg és közérvenyességgel bíró oklevéllel kapcsolatosak. Az egyesület végzett növendékeit díjtalanul helyezi el. Beiratkozni és telefonon kérdészködni lehet az „Országos Női Gyorsíróegyesület elnökségénél VII., Kazinczy-utca 3. sz. I. em. Telefon 24-47.

Grammofonokat,
hangszorosztalya Budapest, Rákóczi-ut 45/N. Fonográfok 7K-tól 150 K-ig Grammofonok 40-800.
Képes árjegyzék ingyen. Legjobb felvételű lemezek és hengerek nagy választékban. Javítások elfogadhatók.

Bőrszékikar
örssajtolás és bőrfaragás.

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékben, jóval olcsóbb áron, mint eddig.
Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó áron. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

Rekedtség
biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle czukorka 60 fillérért mindenütt kapható.

BUTOR
Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszusz és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók
Basch Soma
butorraktára, 733 Budapest, VI., Kertész-u. 50. sz. (Király-utca sarok.)

8 korona
előre küldve, díjmentesen küld teljesen készre! kézi himzőgépet selem, plüsch, zsemlia- és smyrna himzőgépek előállítására 3 évi jótállás mellett, egy díszes, könnyen kioldozható mintával együtt. Bárki is tanulni néki azonnal himzőgépet, himzőanyagok legjavanyosabb gyári áron. Kész világon legjobbnak elismert kézi himző gépeket mindenki megrendelhet előny áron.
Szabadalmazott kézi himzőgépgyártarban
Bpest VII., Kolombus u. 28/1

Urasági butor
Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és smyrna szőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia
Állandó nagy lakberendezési kiállítás!
IV., Semmelweis-(Ujvilág) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincse n. 26618

LEGUJABB
A férj, feleség s a gyermek jogviszonyai
Családjogi tanulmányok.
Irta
Dr. VIRÁGH GYULA
Ára 2 kor. 40 fill.
Kapható a kiadó Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál, Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. és minden hazai könyvkereskedésben.

A mely bajuszkötőről hiányzik a „Gáspár” név, az silány utánzat.

N yomatott a „Globus” műintézet és kiadóvállalat részvényitársaság körforgógépein Budapest, Aradi-utca 8.